

Séance plénière

du

JEUDI 8 JUIN 2023

Après-midi

Plenumvergadering

van

DONDERDAG 8 JUNI 2023

Namiddag

La séance est ouverte à 14 h 22 et présidée par Mme Eliane Tillieux, présidente.

De vergadering wordt geopend om 14.22 uur en voorgezeten door mevrouw Eliane Tillieux, voorzitter.

La **présidente**: La séance est ouverte.

De vergadering is geopend.

Une série de communications et de décisions doivent être portées à la connaissance de la Chambre. Elles seront reprises sur le site web de la Chambre et insérées dans le compte rendu intégral de cette séance ou son annexe.

Een reeks mededelingen en besluiten moeten ter kennis gebracht worden van de Kamer. U kan deze terugvinden op de webstek van de Kamer en in het integraal verslag van deze vergadering of in de bijlage ervan.

Ministre du gouvernement fédéral présent lors de l'ouverture de la séance:

Aanwezig bij de opening van de vergadering is de minister van de federale regering:

Alexander De Croo.

01 Ordre du jour

01 Agenda

Conformément à l'avis de la Conférence des présidents du 7 juin 2023, vous avez reçu un ordre du jour modifié pour la séance d'aujourd'hui.

Overeenkomstig het advies van de Conferentie van voorzitters van 7 juni 2023 heeft u een gewijzigde agenda voor de vergadering van vandaag ontvangen.

Y a-t-il une observation à ce sujet? (*Non*)

Zijn er dienaangaande opmerkingen? (*Nee*)

En conséquence, l'ordre du jour est adopté.

Bijgevolg is de agenda aangenomen.

02 Renvoi d'amendements en commission

02 Verzending van amendementen naar een commissie

J'ai reçu des amendements au projet de loi relatif au transport d'hydrogène par canalisations, n° 3077/1.

Ik heb amendementen ontvangen op het wetsontwerp betreffende het vervoer van waterstof door middel van leidingen, nr. 3077/1.

Conformément à l'avis de la Conférence des présidents du 7 juin 2023 je vous propose de renvoyer les amendements en commission de l'Énergie, de l'Environnement et du Climat (art. 93, n° 1, du Règlement).

Overeenkomstig het advies van de Conferentie van voorzitters van 7 juni 2023, stel ik u voor de amendementen te verzenden naar de commissie voor Energie, Leefmilieu en Klimaat (art. 93, nr. 1, van het Reglement).

Pas d'observation? (*Non*)

Il en sera ainsi.

Geen bezwaar? (Nee)
Aldus zal geschieden.

Questions

Vragen

03 Samengevoegde vragen van

- Tom Van Grieken aan Alexander De Croo (eerste minister) over "Het EU-migratiepact" (55003583P)
- Tomas Roggeman aan Alexander De Croo (eerste minister) over "De demografie en het EU-migratiepact" (55003588P)

03 Questions jointes de

- Tom Van Grieken à Alexander De Croo (premier ministre) sur "Le pacte européen sur la migration" (55003583P)
- Tomas Roggeman à Alexander De Croo (premier ministre) sur "La démographie et le pacte européen sur la migration" (55003588P)

03.01 **Tom Van Grieken** (VB): Mevrouw de voorzitter, mijnheer de premier, collega's, in het Groothertogdom Luxemburg vindt momenteel een EU-top over immigratie plaats. Tegelijkertijd heeft een asielzoeker vandaag in Frankrijk kindjes met een mes aangevallen en konden we in de krant lezen dat twee IS-aanhangers in Nederland zijn opgepakt en dat er een Syrisch huwelijk in Molenbeek uitmondde in een ware vecht- en schietpartij. Nu zou men toch denken dat men op die immigratietop zou spreken over minder immigratie en meer en strengere regels. Daarover zou het nieuwe EU-migratiepact moeten gaan. Maar wat blijkt? De voortrekker van het EU-migratiepact, het Marrakeshpact 2.0, Eurocommissaris van Binnenlandse Zaken Johansson, heeft meermaals in het parlement en nu bij aanvang verklaard dat de reden voor het pact de nood aan meer migratie is: "*We need more immigration.*"

Mijnheer de eerste minister, ik ben het daar niet mee eens. Er ligt een verschrikkelijk plan met een verplichte spreiding op tafel! Daarmee holt men de soevereiniteit van de natiestaat uit! Het is geen plan met structurele oplossingen, maar met structurele problemen! De bevolking wil niet meer immigratie, maar minder immigratie. De bevolking wil niet meer asielzoekers, maar minder asielzoekers.

Mijnheer de eerste minister, in de krant staat dat België de voortrekker is van dat waanzinnige immigratiepact, dat omvolkingspact. Kunt u mij twee zaken garanderen? Zal dat plan er eindelijk voor zorgen dat de immigratie stopt? Die garantie is er immers niet. Kunt u garanderen dat uitgeprocedeerde asielzoekers effectief zullen worden teruggestuurd met het op de EU-top in het Groothertogdom Luxemburg voorliggende omvolkingsplan?

03.02 **Tomas Roggeman** (N-VA): Mevrouw de voorzitter, mijnheer de eerste minister, beste collega's, Statbel heeft vandaag nieuwe cijfers gepubliceerd over demografie. Daaruit blijkt dat wij al een van de dichtstbevolkte landen van de planeet waren en dat wij in snel tempo richting de 12 miljoen inwoners gaan. Vorig jaar bedroeg de bevolkingsgroei 1 %. Dat is niet omdat wij zoveel kindjes maken, wel door migratie. Vorig jaar zaten we aan 116.000 nieuwe landgenoten. De cijfers van het migratiesaldo van de afgelopen 5 jaar zijn nog groter, namelijk 321.000 nieuwe inwoners, zoveel als de bevolking van Genk, Turnhout, Sint-Niklaas, Vilvoorde en Roeselare samen.

Als we elk jaar opnieuw het equivalent van een nieuwe centrumstad erbij moeten creëren, dan veroorzaakt dat natuurlijk geweldig veel maatschappelijke druk. De strijd om open ruimte woedt al in alle hevigheid, maar ook in de zorg, in het onderwijs en in de kinderopvang zien wij steeds langere wachtlijsten, want het wordt steeds moeilijker om meer inwoners te bedienen. Overal zien we tekorten, ook in de sociale zekerheid, wat voor betrokkenen overigens een van de voornaamste redenen is om voor ons land te kiezen als bestemming.

Daarbij rijst de fundamentele vraag: waar ligt de grens? Met hoeveel willen wij zijn? Hoeveel inwoners kan dit land aan, 12 miljoen, 13 miljoen of nog meer? Die vraag is zeer actueel, want vandaag wordt de Europese migratiedeal besproken. Die deal bevat geen pushbackbeleid. Iedereen die illegaal Europa binnenkomt, kan nog altijd een procedure aanspannen. Die deal verandert ook niets aan de gezinshereniging. Europa blijft zich stoten aan krek dezelfde steen, Europa maakt telkens opnieuw dezelfde fouten.

Mijnheer de eerste minister, vindt u die migratiedeal voldoende, of vindt u net als wij dat Europa terug meester moet worden van haar eigen grenzen? Waar ligt de demografische limiet van dit land?

03.03 Eerste minister **Alexander De Croo**: Collega's, migratie en hoe daarmee om te gaan, dat is terecht een bezorgdheid van bijzonder veel mensen in ons land. Als wij in Europa welvaart opgebouwd hebben, is een van de redenen daarvoor dat wij één grote zone gecreëerd hebben waar wij een eengemaakte markt hebben, een grote zone waarin mensen vrij kunnen bewegen. Om die te beschermen, moet men natuurlijk een asiel- en migratiebeleid hebben dat dit gegeven mee ondersteunt.

Migratie moet in Europa op de juiste manier gebeuren. Dat wil zeggen dat migratie moet kunnen plaatsvinden op een gecontroleerde manier, op een menselijke manier, op een georganiseerde manier. Als wij willen dat dit kan gebeuren, dan kunnen wij dat alleen realiseren door de Europese landen met elkaar te doen samenwerken.

Mijnheer Van Grieken, u steekt de draak met het feit dat de Europese ministers elkaar in Luxemburg ontmoeten om een migratiebeleid uit te tekenen. Ik mag hopen dat we blij zijn dat dit soort beleid door de Europese landen samen uitgetekend wordt. Denkt u nu echt dat wij een muur rond Vlaanderen gaan bouwen? Denkt u nu echt dat wij een soort muur rond ons land zouden kunnen bouwen? De enige manier waarop wij een migratiebeleid kunnen voeren, is als de Europese landen met elkaar samenwerken.

De vraag is dan natuurlijk welk beleid. Dat is een terechte vraag. Het thema migratie is een thema dat ons land in de voorbije maanden meermaals op de agenda van de Europese Raden heeft gezet. Met resultaat, want eerder dit jaar is er beslist dat er een financiering zou komen voor een betere bescherming van onze buitengrenzen, inclusief het gebruik van fysieke infrastructuur op de plaatsen waar dit nodig is.

Ik zie dat het Zweedse voorzitterschap ter zake een voorstel op tafel heeft gelegd. Het blijkt dat dit voorstel brede politieke steun geniet binnen de Europese landen. Een aantal elementen is daarbij belangrijk.

Deze elementen zijn een betere spreiding van de asieldruk, een betere bescherming van onze buitengrenzen, snellere procedures en zoveel mogelijk gebruikmaken van de registratie en de opvang in de landen waar men binnenkomt. Dat zijn de elementen van een beleid dat gevoerd moet worden. Dat zijn inderdaad geen eenvoudige discussies. Het zijn moeilijke discussies, maar ik stel wel vast dat het België en Nederland zijn die gevraagd hebben om daar op de Raad over te kunnen spreken. Ik stel vast dat landen samen belangrijke stappen vooruitzetten op dat gebied.

Weet u, een land als België leeft van het feit dat wij openstaan voor de wereld. Wij zijn nu eenmaal een plaats waar de hele wereld samenkomt. Wij hebben een kleine open economie die afhankelijk is van de rest van de wereld. Het is dus altijd zo geweest dat mensen naar hier komen. Moeten we dat op een betere en georganiseerdere manier laten verlopen? Ja. Moet dat op een menselijkere manier gebeuren? Ja, absoluut.

Als men hier echter verhalen komt vertellen en komt zeggen dat ons land op het gebied van bevolking aan het ontsporen is en dat het totaal fout loopt, dan moet men ook even kijken naar de omstandigheden waarin we verkeren. Ja, de voorbije jaren zijn er veel vluchtelingen naar ons land gekomen. Ongeveer de helft daarvan is afkomstig uit Oekraïne. Dat zijn mensen die de vreselijkste oorlog op het Europese continent aan het ontvluchten zijn. Ik mag hopen dat het ons land nooit overkomt. Mocht ons land ooit in zo'n situatie terecht komen, dan mag ik maar hopen dat andere landen op wier solidariteit wij rekenen op de juiste manier naar solidariteit kijken en niet op de manier waarop de heer Van Grieken daarnaar kijkt.

03.04 **Tom Van Grieken** (VB): Mevrouw de voorzitster, mijnheer De Croo, mijn vraag was heel eenvoudig: geef mij garanties dat er minder immigratie zal zijn en dat meer mensen teruggestuurd zullen worden. U hebt geen enkele garantie gegeven, nada, noppes. Er wordt daar niet onderhandeld over een mindermigratiepact maar over een meermigratiepact.

Ik viel bijna van mijn stoel toen u zei dat er een breed draagvlak en veel steun is voor dit pact. Dat is dan toch alleen maar in de wereldvreemde ivoren torens van de EU, want onder de bevolking is het draagvlakplafond reeds lang bereikt. Mensen willen niet meer migratie, ze willen minder migratie.

De cijfers vanochtend van Statbel waren duidelijk. Onze bevolking zal groeien tot 12 miljoen en die groei is volledig toe te wijzen aan migratie. De cijfers zijn knalrood. Wij hebben een website gelanceerd: immigratiebarometer.be. Daarop kan men alle cijfers vinden, kan men zien waarom ons land het dramatisch doet en het geweer van schouder moet veranderen. Wij hebben geen omvolkingspact nodig, wij hebben een Fort Europa nodig.

03.05 **Tomas Roggeman** (N-VA): Mevrouw de voorzitter, mijnheer de eerste minister, dit gaat niet over het bouwen van muren. Zelfs buiten oorlogstijd krijgen wij elk jaar 40 à 50.000 nieuwe inwoners. Dit gaat niet over dagjespolitiek, dit gaat over de lange termijn. Weinig factoren zijn zo bepalend voor de ontwikkeling van een land als demografie. De bevolkingsgroei heeft een impact op alles en toch wordt het fundamentele debat daarover zelden gevoerd. Wij gaan in sneltempo naar 12 miljoen inwoners in dit land dat een zakdoek groot is. En u hebt zelfs geen begin van een visie daarop.

Wij hebben twee sleutels in handen. Ten eerste is er de sociale zekerheid. Wij zijn te gul, ook ten aanzien van nieuwkomers. Wij moeten die aantrekkingskracht verminderen. Ten tweede, wij hebben nood aan een Australisch migratiemodel. Illegale migratie moet niet in een verplicht spreidingsplan over de lidstaten gegoten worden, maar moet tegengehouden worden aan de Europese buitengrenzen. De opvang en de procedure dienen niet in Europa maar buiten de Europese grenzen te gebeuren.

*Het incident is gesloten.
L'incident est clos.*

04 **Samengevoegde vragen van**

- **Wim Van der Donckt aan Alexander De Croo (eerste minister) over "Het niet agenderen in de regering van de pensioenhervorming" (55003587P)**

- **Jean-Marie Dedecker aan Alexander De Croo (eerste minister) over "De onenigheid in de regering over en de niet-agendering in de regering van de pensioenhervorming" (55003593P)**

04 **Questions jointes de**

- **Wim Van der Donckt à Alexander De Croo (premier ministre) sur "La non-inscription de la réforme des pensions à l'ordre du jour du gouvernement" (55003587P)**

- **Jean-Marie Dedecker à Alexander De Croo (premier ministre) sur "La division du gouvernement sur (et la non-inscription à son agenda de) la réforme des pensions" (55003593P)**

04.01 **Wim Van der Donckt** (N-VA): Mijnheer de eerste minister, ik vertel u niets nieuws, wanneer ik zeg dat uw regering zich alweer in een lastig parket bevindt, want als zij niet snel met een pensioenhervorming komt, loopt ons land vele miljoenen euro's Europees relancegeld mis, geld dat onze bloedrode begroting absoluut nodig heeft. Ik hoop dat u dat toch wel beseft.

De stilstand van uw regering op dat vlak heeft blijkbaar geleid tot enige frustratie en creativiteit bij uw vakminister, want PS-minister Lalieux wil geld besparen door geld uit te delen, namelijk een eenmalige cheque van 22.650 euro netto. Als men drie jaar blijft doorwerken na zijn vervroegd pensioen, mag men langs de kassa passeren. *In the pocket*, zou collega Hedebouw zeggen.

Mijnheer de eerste minister, ik hoop dat u dat rode ballonnetje snel zult doorprikken. Dat voorstel zal niets veranderen aan de toenemende vergrijzingskosten. Integendeel, het zal uw begroting nog dieper in het rood duwen. Wie zal dat betalen? Juist, de generaties na ons. Zij zullen in de toekomst nog meer en langer moeten werken en zij zullen niet langs de kassa van minister Lalieux kunnen passeren. Zij zullen die kassa mogen spijzen en ook alle andere putten die de regering maakt, mogen vullen.

Ik begrijp wel dat minister Lalieux de pensioenhervorming weer op de regeringsagenda wil zetten. Zij ziet blijkbaar wel de urgentie van een hervorming in, u niet. Vandaar mijn vraag.

Waarom staat de pensioenhervorming alweer niet op de agenda van de regering? Hoe staan u en uw partij tegenover het voorstel van minister Lalieux, dat eerlijk gezegd toch bijzonder populistisch is, om maar niet van een fata morgana te spreken?

04.02 **Jean-Marie Dedecker** (ONAFH): Mijnheer de eerste minister, als wij iets willen weten over de pensioenhervorming, dan moeten wij blijkbaar de Franstalige kranten lezen. De toestand is blijkbaar hopeloos

maar nog altijd niet ernstig.

Beste collega's, onze jaarlijkse pensioenlasten zijn opgelopen tot 63 miljard euro, namelijk 21 miljard euro voor de ambtenaren en 42 miljard euro voor de werknemers en de zelfstandigen. Europa houdt 862 miljoen euro relancegeld in omdat ons land nog altijd geen besparingsmaatregelen heeft ingediend voor onze uit de pan swingende pensioenkosten. Dan is men in de regering ook nog aan het ruziën over de omvang van de sanctie. De heer Van Peteghem, die zich ginds achteraan verschuilt tot straks, spreekt over 300 miljoen euro. Volgens de socialisten zal het zoals gebruikelijk de helft zijn.

Collega's, nog geen 6 mensen op 10 tussen 55 en 64 jaar zijn aan het werk. Het gaat om amper 57 % van de arbeidsgeschikten. Dat is zelfs 4,5 % onder het Europese gemiddelde. Wij hebben een tewerkstellingsgraad nodig van 80 % om de pensioenlasten te betalen, die volgens dezelfde minister Van Peteghem in 2028 80 miljard euro zullen bedragen.

Wat is er gebeurd? Mevrouw Lalieux is in de zon gaan zitten in Spanje en heeft er bijna een slag gekregen. In Spanje is de gemiddelde pensioenleeftijd namelijk 60 jaar en hier gaan mensen met pensioen op 62 jaar. Daar kunnen wij blijkbaar iets bijleren. Zij heeft de pensioenbonus uitgevonden, een pensioenbonus van 22.645 euro voor wie 3 jaar langer werkt. Meer weten wij niet. Gaat het over mensen die met pensioen gaan wanneer ze 62 jaar oud zijn? Gaat het over mensen van 65 jaar oud? Meer weten wij niet.

Mijnheer de eerste minister, ik zou graag meer uitleg krijgen.

04.03 Eerste minister **Alexander De Croo**: Dank u voor uw vragen, collega's.

Zoals u weet, is de algemene regel voor de behandeling van dossiers door de regering het feit dat ze klaar zijn om behandeld te worden. Daarvoor hanteren wij een klassiek proces, waarover ik meer details zal geven. Vooraleer een dossier in de ministerraad wordt behandeld, voert men daarover eerst een discussie, bijvoorbeeld in de IKW om een aantal technische zaken uit te klaren. Soms gebeurt het dat een minister terug naar de tekentafel gaat om een aantal zaken te hertekenen. Als er voldoende elementen van consensus zijn gevonden, gaat het dossier naar het niveau van de ministers. Als er nog knelpunten zijn, wordt dat door de minister behandeld, maar er moet uiteraard wel een begin van consensus zijn voordat dossiers naar de tafel van de regering kunnen komen.

Voor het dossier van de pensioenen spelen een aantal bijkomende elementen een rol. Bij voorstellen in het pensioendossier zijn er voor mij drie zaken belangrijk. Ten eerste, pensioenvoorstellen moeten de band tussen werken en pensioenopbouw versterken. Pensioenvoorstellen moeten ervoor zorgen dat mensen die voldoende hebben bijgedragen daarvoor in hun pensioen worden beloond. Dat lijkt mij een eerste voorwaarde. Ten tweede, de voorstellen die worden gedaan, moeten een positieve impact op de draagkracht van onze maatschappij en de kosten van de vergrijzing hebben. Ten derde, pensioenhervormingen moeten ons helpen om de verschillende pensioensystemen op elkaar af te stemmen. Historisch zitten wij met verschillende pensioensystemen. Jaar na jaar laten wij die naar elkaar toe groeien.

Dat zijn voor mij drie grote voorwaarden waaraan voorstellen moeten voldoen. We moeten er ook voor zorgen dat daarvoor in de regering een zekere consensus groeit. Dat hebben wij gedaan. Met het eerste pakket van maatregelen hebben wij voor het eerst bepaald dat men een aantal duizenden dagen effectief moet hebben gewerkt om toegang tot het minimumpensioen te krijgen.

Die voorwaarde bestond niet voor de pensioenen onder de vorige regeringen. Deze regering heeft dat ingevoerd en dat is een antwoord op het criterium dat er een sterker verband moet zijn tussen werken en pensioenopbouw. Deze regering heeft beslist dat er bijkomende maatregelen moeten komen die zorgen voor een pakket dat aan die drie voorwaarden voldoet. Een eerste voorwaarde is de versterking van de band tussen werken en pensioenopbouw, een tweede is de draagkracht verbeteren op het vlak van de vergrijzing en een derde is ervoor zorgen dat de systemen naar elkaar toe groeien.

De minister heeft daarover een aantal voorstellen gedaan. Die zijn besproken op mijn kabinet en met de regeringspartners. Ze zullen naar de regering komen als ze aan die drie voorwaarden voldoen en als er daarover voldoende consensus is bij alle regeringspartijen. Dat is de werkwijze die wij voor alle dossiers hanteren en dus ook voor het pensioendossier.

04.04 Wim Van der Donckt (N-VA): Mijnheer de premier, ik leid uit uw antwoord af dat u wel goed weet waar de oplossing ligt. Ik zou zeggen: gewoon doen, maar u doet het niet. Ik zal aan de voorwaarden die u hebt opgesomd om de vergrijzingskosten betaalbaar te houden, er nog enkele toevoegen. Dat is uiteraard een degelijke pensioenhervorming, waar tot op heden nog niet veel van in huis is gekomen. Ten tweede, een arbeidsmarkthervorming. U weet wel, die 80% werkzaamheidsgraad, het verminderen van de overheidsschuld, de fiscale hervorming, het aanpakken van het begrotingstekort enzovoort. Op al deze punten is de situatie dramatisch, u faalt op elk van deze werven. Niet alleen wij zeggen dat, u hebt waarschijnlijk ook kennis gekregen van het meest recente OESO-rapport. Doe er dus iets aan! De bevolking snakt naar concrete oplossingen, niet naar het zoveelste o zo doorprikbare PS-ballonnetje. De huidige generatie werkenden heeft nood aan een duidelijk en realistisch toekomstperspectief. Met uw regering creëert u enkel welvaart op de poef.

(Premier De Croo maakt aanstalten om het halfroond te verlaten.)

De **voorzitster**: Mijnheer de premier, er is ook nog de repliek van de heer Dedecker.

04.05 Jean-Marie Dedecker (ONAFH): Mijnheer de eerste minister, ik wist niet dat ik zo'n indruk zou maken dat u al op voorhand zou weglopen. Uw besluitvormingsmechanisme klopt niet. Wat doet deze regering? Ze zet het eerst in de pers en wacht dan de reactie af. Er is nog een tweede punt dat niet klopt: wie werkt, moet beloond worden. Ik haal het punt aan van de tweede pensioenpijler. Men heeft de bevolking verteld dat ze moest sparen: een groepsverzekering, een bedrijfsverzekering, men moest dat allemaal doen. Wat blijkt nu? Alle mensen die daarvoor gestort hebben, worden nu gestraft. Ik hoor dat er een nieuwe belasting komt, of ontkent u dat, op de groepsverzekeringen. Die belasting is dubbel, want de heer Van Peteghem heeft er al aangezet. Voor de kenners: vroeger was dat storten voor de 80 %-regel, nu is dat al gehalveerd. Wie voor zichzelf zorgt, wie spaart, wie werkt, wordt nog een keer gestraft. Mijnheer de eerste minister, ik zou beschaamd zijn om dit antwoord.

Het incident is gesloten.

L'incident est clos.

05 Samengevoegde vragen van

- Melissa Depraetere aan Vincent Van Peteghem (VEM Financiën, Coördinatie fraudebestrijding en Nationale Loterij) over "De verhoging van de spaarrente door Belfius" (55003580P)
- Wouter Beke aan Vincent Van Peteghem (VEM Financiën, Coördinatie fraudebestrijding en Nationale Loterij) over "De verhoging van de spaarrente door Belfius" (55003586P)
- Christian Leysen aan Alexia Bertrand (Begroting en Consumentenbescherming) over "De beweging in de spaarrentes" (55003589P)
- Marco Van Hees aan Vincent Van Peteghem (VEM Financiën, Coördinatie fraudebestrijding en Nationale Loterij) over "De rente op de spaarboekjes" (55003604P)
- Gilles Vanden Burre aan Vincent Van Peteghem (VEM Financiën, Coördinatie fraudebestrijding en Nationale Loterij) over "De evolutie van de spaarrentes en de actie van de regering" (55003602P)
- Peter De Roover aan Vincent Van Peteghem (VEM Financiën, Coördinatie fraudebestrijding en Nationale Loterij) over "De rente op de spaarboekjes" (55003603P)
- Wouter Vermeersch aan Vincent Van Peteghem (VEM Financiën, Coördinatie fraudebestrijding en Nationale Loterij) over "De rente op de spaarrekeningen" (55003601P)

05 Questions jointes de

- Melissa Depraetere à Vincent Van Peteghem (VPM Finances, Coordination lutte contre la fraude et Loterie Nationale) sur "L'augmentation des taux d'intérêt sur les comptes d'épargne chez Belfius" (55003580P)
- Wouter Beke à Vincent Van Peteghem (VPM Finances, Coordination lutte contre la fraude et Loterie Nationale) sur "L'augmentation des taux d'intérêt sur les comptes d'épargne chez Belfius" (55003586P)
- Christian Leysen à Alexia Bertrand (Budget et Protection des consommateurs) sur "Les évolutions au niveau des taux d'intérêt sur les comptes d'épargne" (55003589P)
- Marco Van Hees à Vincent Van Peteghem (VPM Finances, Coordination lutte contre la fraude et Loterie Nationale) sur "Les taux d'intérêt sur les comptes d'épargne" (55003604P)
- Gilles Vanden Burre à Vincent Van Peteghem (VPM Finances, Coordination lutte contre la fraude et Loterie Nationale) sur "L'évolution des taux d'intérêt sur les comptes d'épargne et l'action du gouvernement" (55003602P)
- Peter De Roover à Vincent Van Peteghem (VPM Finances, Coordination lutte contre la fraude et Loterie Nationale) sur "Les taux d'intérêt sur les comptes d'épargne" (55003603P)
- Wouter Vermeersch à Vincent Van Peteghem (VPM Finances, Coordination lutte contre la fraude et Loterie Nationale) sur "Les taux d'intérêt sur les comptes d'épargne" (55003601P)

05.01 **Melissa Depraetere** (Vooruit): Mevrouw de voorzitter, mijnheer de minister, mevrouw de staatssecretaris, collega's, de winkelkar wordt steeds duurder, maar de inflatie heeft geen effect op de rente op spaarboekjes. Net daarom stel ik al wekenlang voor om de banken wettelijk te verplichten hun spaarrentes op te trekken. Terwijl we met de regering de koopkracht goed hebben beschermd, verwacht ik van de multinationals dat zij hun deel doen, zeker op het moment dat de grootbanken miljarden euro's winst maken.

Belfius heeft gisteren aangekondigd dat zij haar rente optrekt. Volgens mij kan niemand daartegen zijn. Wel moeten we duidelijk formuleren waarover het exact gaat. Ten eerste, Belfius neemt slechts een heel erg beperkte maatregel. Aan de verdubbeling van een heel lage rente houdt de spaarder nog altijd maar weinig over. Een addertje onder het gras is dat het nieuw rentetarief enkel van toepassing is voor geld dat vanaf 1 juli op de spaarrekening komt, dus niet voor geld dat nu al op de spaarboekjes staat. Ten tweede, als Belfius dat doet, ook al is de verhoging zeer beperkt, dan toont dat toch wel aan dat er bij de grootbanken in ons land marge is om de rente op te trekken. Dat vind ik heel belangrijk.

Mevrouw de staatssecretaris, net omdat het een klein stapje is, was ik verbaasd van u in de pers te horen dat het werk van de regering erop zit. U weet net zo goed als ik dat de maatregel van Belfius nog geen garantie is dat de andere banken zullen volgen. Een belangrijke voorwaarde is dat alle banken de spaarrente optrekken. Voor Belfius zien wij zwart op wit in het jaarverslag staan dat die bank 27 miljard euro parkeert in Europa. De rentewinst daarop bedraagt meer dan 800 miljoen euro. Daarvan geeft Belfius minder dan een tiende terug aan de spaarder.

Mijnheer de minister, mevrouw de staatssecretaris, vindt u die rentemaatregel van Belfius voldoende?

05.02 **Wouter Beke** (cd&v): Mevrouw de voorzitter, mijnheer de vicepremier, mevrouw de staatssecretaris, drie weken geleden hebt u de kat de bel aangeboden en gevraagd aan de banken om hun rente aan te

passen. De Europese Centrale Bank had zijn rentes immers verhoogd, wat tot bijkomende marges heeft geleid.

Kleinere banken, zoals Santander, MeDirect en NIBC hebben hun rente al verhoogd. Ook Belfius kondigde gisteren aan dat ze dat zou doen. Dat is een belangrijkste stap, maar het is slechts een begin. Zoals daarnet gezegd, zou de stijging namelijk enkel gelden voor mensen die bijkomende stortingen doen.

Twee weken geleden hebben we daarover gediscussieerd. Ik heb linkse partijen toen horen pleiten voor meer concurrentie op de markt en ik heb liberale partijen toen horen pleiten voor meer staatsinterventionisme. Daar sta je dan als partij van het moedige midden. Ik zeg altijd: "Het maakt niet uit of de kat zwart of wit is, als ze maar muizen vangt."

Dat is dan ook mijn vraag voor u, mevrouw de staatssecretaris, mijnheer de vicepremier: hoe kunnen we meer muizen vangen? Hoe kunnen we meer concurrentie tussen de banken creëren? Hoe zorgen we ervoor dat klanten meer kunnen stemmen met de voeten en dat ze sneller van bank kunnen wisselen? Hoe zullen we andere grootbanken doen volgen? Hoe zullen we ervoor zorgen dat de rentestijging niet alleen geldt voor bijkomende stortingen, maar ook voor de initiële inleg? Dat zou ik graag van u willen weten.

05.03 Christian Leysen (Open Vld): Mijnheer de minister, mevrouw de staatssecretaris, na een periode van nulrente en zelfs negatieve rente voor bedrijven zijn de rentetarieven opgeveerd. De Belg verwacht dat hij daarvan ook het effect ziet en daarvan ook kan genieten.

Samen met de eerste minister hebt u de afgelopen weken een duidelijk signaal gegeven aan de banksector. De vraag werd gesteld waarop de banken nog wachten. Als liberalen geloven wij in een gezonde marktwerking en het heilzame effect van een gezonde concurrentie, maar op bepaalde momenten kan het geen kwaad dat de overheid de banken wakker schudt. Dat hebt u gedaan en de eerste resultaten daarvan liggen op tafel. Ik twijfel er niet aan dat andere banken het voorbeeld van Belfius, dat al tarieven boven 1 % aanbiedt, zullen volgen.

Een wetgevend initiatief en een regelgeving *one size fits all* zijn te vermijden, want zij zullen meer nadelen dan voordelen bieden voor ons bancaire systeem. Iedere bank moet haar beleid voeren in functie van haar doelpubliek en van haar financieringsstructuur.

Mevrouw de staatssecretaris, zijn spaargeld ligt de Belg na aan het hart. Het liefst blijft hij bij dezelfde bank, maar de burgers moeten ook een signaal durven geven aan hun banken. Zij mogen geen begrip tonen voor het uitstel van evidente renteverhogingen. Als men niet van bank wil veranderen, verwittigt men het best ten minste zijn bankier dat dat wel tot de mogelijkheden behoort. Dat betekent niet dat u een ingrijpen op de markt uitsluit, als ultiem middel, om een gezonde marktwerking te verzekeren. Die boodschap is aangekomen.

Wij willen echter liever zo snel mogelijk oplossingen en aanpassingen van alle banken. Mevrouw de staatssecretaris, wat verwacht u van de andere banken? Hebt u daar al signalen van ontvangen? Wanneer zult u tevreden zijn?

05.04 Marco Van Hees (PVDA-PTB): Monsieur le ministre, à part un petit coup de com' de Belfius, on peut dire que les taux restent proches du zéro absolu pour l'épargne des Belges, et vous vous opposez ici en séance plénière, et depuis plusieurs semaines dans les médias, à une réglementation des taux qui, selon vous, pourrait mettre à mal la stabilité du système financier belge.

Mais qu'est exactement ce système financier belge? L'année passée, les quatre grandes banques de notre pays ont réalisé un bénéfice de 6,2 milliards d'euros et ont distribué 4,2 milliards d'euros de dividendes à leurs actionnaires. Par ailleurs, elles ont offert 220 millions d'euros aux millions d'épargnants que compte notre pays, 220 millions d'euros, soit quinze fois moins qu'aux actionnaires! Voilà la réalité! Et vous vous inquiétez pour les banques? Mais inquiétez-vous plutôt pour les épargnants!

En outre, il y a un autre problème de l'autre côté de la chaîne. En effet, il y a l'épargne mais il y a aussi les prêts hypothécaires, et la situation est devenue catastrophique pour les citoyens. Prenez par exemple BNP Paribas Fortis: 0,25 % sur l'épargne et 5,20 % sur les prêts hypothécaires! Les gens n'en peuvent plus aujourd'hui, ils sont déjà étranglés par des prix de logements énormes, et viennent s'ajouter à cela des taux

catastrophiques. L'Organisation de coopération et de développement économiques (OCDE) a d'ailleurs tiré la sonnette d'alarme et précise que le nombre de prêts n'a jamais été aussi bas depuis 17 ans. La situation est donc pire qu'au moment de la crise financière de 2008, nous sommes aujourd'hui confrontés à une sorte de crise des *subprimes* inversée.

Un autre point concerne l'Autorité belge de la Concurrence. Nous voyons ici que le marché n'a pas fonctionné, comme c'est très souvent le cas, et vous demandez au ministre Dermagne de demander l'avis de l'Autorité belge de la Concurrence. Le ministre Dermagne a toutefois répondu qu'il avait lancé l'idée en kern le 15 mai dernier, et que vous n'aviez pas réagi à ce moment-là. Et aujourd'hui vous lui demandez de réagir!

Monsieur le ministre, allez-vous enfin arrêter de vous soumettre aux banques et inclure dans la loi un taux minimum? Qu'allez-vous faire pour tous ces jeunes qui, aujourd'hui, ne parviennent plus à payer leur maison? Enfin, confirmez-vous que le ministre Dermagne a suggéré lors du kern du 25 mai de saisir l'Autorité belge de la Concurrence?

05.05 Gilles Vanden Burre (Ecolo-Groen): Monsieur le vice-premier ministre, madame la secrétaire d'État, chers collègues, oui, il y a aujourd'hui un problème avec le secteur bancaire. Quel est-il? Avec la remontée des taux au niveau international, les banques peuvent placer leurs dépôts auprès de la Banque centrale européenne pour 3,25 %. Dans le même temps, les banques classiques proposent aux épargnants belges un taux autour de 1 %. Oui, cet écart, cette situation est pour nous profondément injuste. Je vais citer un économiste libéral qui le dit assez bien, Paul De Grauwe, d'ailleurs ancien sénateur libéral: "La Banque centrale européenne a créé une machine à billets qui enrichit les banquiers pendant qu'ils dorment." À nos yeux, le pire, c'est que cela se fait sur le dos des épargnants et en particulier des petits et moyens épargnants dans notre pays.

Oui, Belfius, dont je rappelle qu'elle est détenue à 100 % par l'État fédéral, a annoncé hier une hausse de ses taux de 0,5 à 0,9 %. Nous en prenons acte. Cette décision nous rend-elle euphoriques? Non! Cette décision signifie-t-elle la fin de notre action politique? Non, au contraire! En effet, je pense que le débat que nous avons ici et le débat que nous avons depuis une dizaine de jours montre à quel point il faut légiférer. Il faut mettre en place un système qui fait monter de manière automatique les taux d'intérêt d'épargne en fonction des taux internationaux, sans attendre le bon vouloir du secteur bancaire. C'est pour cela que nous avons des propositions de loi qui seront d'ailleurs prises en considération aujourd'hui et que nous souhaitons avancer au Parlement et avec le gouvernement.

Monsieur le ministre, madame la secrétaire d'État, que comptez-vous faire?

05.06 Peter De Roover (N-VA): Mijnheer de minister, mevrouw de staatssecretaris, we hebben het hier in eerste instantie over de spaarders. Dat zijn mensen die vandaag een appeltje voor de dorst opzijleggen, zodat zij later minder appeltjes uit de staatskas moeten halen. Ik wens opnieuw hulde te brengen aan die mensen die hun eigen verantwoordelijkheid nemen. Hun rol is uitermate groot en zij verdienen bescherming.

Een tweede partij zijn de banken, maar volgens mij wordt er te gemakkelijk gesproken over de banken. Ik hoor hier net zeggen dat zij hun geld kunnen parkeren aan 3,5 %, maar er zijn ook banken die hun geld niet zomaar parkeren. Dat zijn de banken die krediet verlenen en die een belangrijke rol spelen in een belangrijk aspect van onze economie. Dat onderscheid moet in dit verhaal worden gemaakt. De banken die effectief alleen hun geld parkeren en voor de rest passief blijven, kunnen wellicht meer doen voor hun spaarboekjes, maar dat is voor de economie misschien niet het verhaal dat we willen horen. Er is aan de Nationale Bank gevraagd om deze zaak te bekijken en volgende week komt de gouverneur naar de commissie. Het is heel belangrijk dat we in dezen voorzichtig optreden.

Er is ook nog een derde speler in dat verhaal en dat is de overheid, die eventueel maatregelen kan nemen. Ik vraag u nu al meteen welke de rol is die u daar invult. De overheid pikt ook een dik graantje mee in dit verhaal. Dat is de overheid waartegen de banken bij de vorige begrotingsopmaak nog hebben gezegd dat ze opnieuw werden aangesproken. Dat klinkt allemaal heel prettig, maar ook dat wordt verrekend in die lage tarieven en de rentes die vandaag op de spaarboekjes worden gegeven.

Hoe zorgt u voor oplossingen die rekening houden met de diversiteit van de banken, de banken die gemakkelijk geld binnentrekken en de andere banken die een belangrijke rol spelen in het smeren van ons economisch

bestel?

05.07 Wouter Vermeersch (VB): Leden van de regering, wat de rente op de spaarboekjes betreft, wil de bevolking en willen wij van het Vlaams Belang dat u, mijnheer de minister van Financiën, zich opstelt als een tijger.

In de praktijk blijkt u een papieren tijger, mijnheer de minister. Uw beleidsdaden beperken zich tot het schrijven van briefjes. Enkele weken geleden schreef u een eerste briefje aan de bankenfederatie Febelfin. De banken waren echter maar matig onder de indruk van uw schrijfsel, want het bleef zonder enig gevolg. Wel integendeel, in een reactie schuwde de bankenfederatie de forse bewoordingen aan uw adres en aan dat van de regering niet.

Gisteren bent u als een volleerde papieren tijger opnieuw in uw pen gekropen om een tweede briefje te schrijven, dit keer naar uw collega, de minister van Economie, met de vraag of hij eventueel, alstublieft, als het past, een onderzoek wil doen instellen door de Mededingingsautoriteit naar de marktwerking bij de Belgische banken. Is dat ernstig?

Voor elke spaarder in dit land is het ondertussen steeds duidelijker dat de markt van de spaarboekjes in dit land niet werkt en dat de concurrentie onvoldoende speelt. Kijk gewoon naar andere Europese landen, waar ondertussen veel hogere rentes worden betaald. Wij zeggen niet dat er geschreven marktafspraken zijn in dit land. Dat is trouwens wettelijk verboden. Maar er is minstens een soort stilzwijgend akkoord tussen de grootbanken om de rente niet te snel op te trekken.

Beste leden van de regering, hoeveel tijd zult u nog verliezen? Mijnheer de minister, bent u en blijft u de papieren tijger van de regering, of zult u eindelijk uw tanden laten zien? De slogan van Esso "stop een tijger in uw tank" parafraserend, zeg ik: wij willen een tijger in de bank.

05.08 Minister Vincent Van Peteghem: Mevrouw de voorzitter, geachte leden, na enkele kleine consumentenbanken de voorbije weken hebben ook Belfius en Keytrade Bank op eigen initiatief gehoor gegeven aan onze oproep om spaarders een hogere rente te geven.

C'est une bonne chose que Belfius soit la première grande banque belge à faire ce pas. Il s'agit également d'une étape importante mais, permettez-moi d'être très clair, il ne s'agit que d'une première étape.

Dit gaat slechts over een eerste stap. Er moet nog meer gebeuren. De rente moet uiteraard nog dichter de ECB-rente benaderen. Nog meer banken moeten de komende dagen en weken effectief volgen. Banken moeten bewijzen dat de markt werkt. Ze moeten aan de spaarders bewijzen dat het vertrouwen in de sector niet wordt geschaad.

De banken moeten dat niet doen voor mijn schone ogen, ze moeten dat niet doen voor de schone ogen van de regering of van dit Parlement, neen, ze moeten dit doen om een helder en krachtig antwoord te bieden op het wantrouwen dat vandaag ten aanzien van hen leeft.

Als dat niet gebeurt, zit de banksector met een ernstig probleem. Dan klopt er iets niet. En dan moeten wij inderdaad ingrijpen.

J'ai déjà demandé au ministre de l'Économie d'ouvrir une enquête sur le fonctionnement du marché des comptes d'épargne réglementés afin de pouvoir agir à court terme en cas de besoin.

Ik ben zoals steeds bereid om elk voorstel, ook een aantal nieuwe, voor te leggen aan het advies van de Nationale Bank van België. Zoals de heer De Roover daarnet aangaf, is het immers een en-enverhaal. Uiteraard willen wij een faire bijdrage geven aan de spaarder via zijn spaarrente, maar wij moeten er natuurlijk ook voor zorgen dat de stabiliteit van het systeem overeind blijft en wij op dat vlak geen onnodige stappen zetten.

Ik herhaal: wat gebeurd is, is een goede en belangrijke stap. Het is echter slechts een eerste stap. Er moet meer gebeuren. Ik zal ter zake de druk hoog blijven houden. Ik hoop van u allen hetzelfde. Wij zullen er samen verder werk van maken. Ik reken op uw steun.

05.09 Staatssecretaris **Alexia Bertrand**: Beste collega's, ik ben blij dat een grootbank eindelijk de rente heeft verhoogd. Belfius biedt nu voor de meest interessante rekening 1,25 % aan. De kaap van 1 % is dus doorbroken! Kleinere banken zoals Keytrade en Santander bieden rentes boven 2 % aan. We hebben in januari ook gezien dat Belfius als eerste bewoog en dat andere middelgrote en grote banken daarna volgden. Ik vermoed dat dat nu ook zo zal zijn. Pas dan zal ik echt tevreden zijn, mijnheer Leysen.

Ik ben ook tevreden omdat er de laatste weken veel twijfel geuit werd of onze aanpak wel zou werken. Ja, mevrouw Depraetere, er is ruimte voor een renteverhoging. Dat werd ook aangegeven in de analyse van de Nationale Bank. Ik heb er steeds voor gepleit om de concurrentie te laten spelen.

Wettelijk ingrijpen in een vrije markt moet steeds de laatste optie zijn, mijnheer Beke. Ingrijpen in een markt met zeer verschillende banken met diverse businessmodellen hield een risico in, zoals de Nationale Bank ook aangaf. Een one-size-fits-all-aanpak is dan ook niet zonder risico's voor bepaalde banken.

Ce n'est pas moi qui souligne ces risques, ce sont les experts de la Banque nationale, des spécialistes qui suivent au quotidien individuellement différentes banques. L'analyse a été faite après avoir étudié en détail les propositions de certains partis.

Soyons clairs, nous ne devons pas prendre de risques inutiles avec l'épargne des gens, monsieur Van Hees.

Het heeft even geduurd vooraleer de sector in actie is geschoten, maar we zijn vertrokken. De stap van Belfius is dus een belangrijke stap, maar geen eindstation. Belfius zal zeer waarschijnlijk door de andere grootbanken worden gevolgd, waarna de nichespelers nadien opnieuw de aanzet voor een volgende stap kunnen geven. Zo werkt het in een concurrentiële omgeving.

Als verantwoordelijke voor de consumentenbescherming blijf ik dit dossier van nabij opvolgen, met de kracht en de wijsheid van een olifant, mijnheer Vermeersch.

Et si, à l'avenir, il s'avérait qu'il y aurait à nouveau des distorsions, j'interviendrai à nouveau. Je n'exclus pas que cela conduise finalement à des mesures plus rigoureuses si le marché échoue. Mais toute initiative devra alors être bien calibrée et tenir compte de la diversité du secteur bancaire.

Mijn uitgangspunt zal altijd mijn geloof in de vrije markt en de concurrentie zijn.

05.10 **Melissa Depraetere** (Vooruit): Mijnheer de minister, ik ben blij met uw erkenning dat er nog meer moet gebeuren, dat het een eerste stap is. Banken zullen wel altijd redenen en excuses vinden om de spaarrente niet te hoog op te trekken of niet hoog genoeg.

Mevrouw de staatssecretaris, u bent redelijk hoopvol. Voor mij is de aangekondigde renteverhoging wel geen teken dat de markt al werkt. Voor mij is de beslissing van Belfius een teken dat banken zelfs met alle druk van de wereld proberen om de rente toch nog zo laag mogelijk te houden, zelfs als de druk toeneemt. We mogen ons daar absoluut niet zomaar bij neerleggen.

We kunnen het niet overlaten aan de banken om te bepalen wat een redelijke renteverhoging is. We zien het eerste resultaat van Belfius al en dat is gewoon nog weinig. Voor ons is het duidelijk. Er zijn echt wel mogelijkheden om op een financieel stabiele manier iets te doen en ervoor te zorgen dat de rentes nog forser stijgen. Dat blijkt uit alle cijfers. Daar is echt wel marge voor.

05.11 **Wouter Beke** (cd&v): Toen we geconfronteerd werden met de bankencrisis, luidde het in het Parlement wel vaker dat vertrouwen te voet komt en te paard gaat, dat vertrouwen met kruiwagens komt en met containers vertrekt. Dat zagen we ook in de bankencrisis, want spaarders zegden massaal hun vertrouwen op, wat hun niet ten goede kwam.

Drie zaken zijn van ontzettend groot belang. Dat is, ten eerste, dat de spaarder krijgt waar hij recht op heeft. De spaarder kan ook stemmen met de voeten: de spaarder kan van bank wisselen als hij vindt dat hij te weinig heeft gekregen, terwijl hij daar recht op heeft. Misschien moeten we daar de spaarders ook meer over informeren.

Ten tweede gaat het over de stabiliteit. Wat de heer De Roover heeft gezegd, is belangrijk. Wij moeten dat aspect zeker bespreken met de Nationale Bank, wanneer haar vertegenwoordiger in de commissie voor Financiën en Begroting wordt gehoord.

Ten derde moet de Staat de nodige waarborgen geven; hij was trouwens al een aantal keren de *lender of last resort*, toen het erom ging de banken te redden of regels op te leggen. Voor die drie elementen samen moeten we oog hebben.

05.12 Christian Leysen (Open Vld): Het is nu uitkijken naar wat de andere grootbanken zullen doen. Die zullen ongetwijfeld volgen, wat niet wegneemt dat men erop moet toezien dat de concurrentie haar rol speelt. Mijn collega uit het moedige midden, die zich op de borst klopt met liberale principes, wil ik veel moed wensen in eigen midden, als ik de tegenstrijdige verklaringen over de rechtsstaat hoor tussen de voorzitter en een voormalig vicepremier en minister van Justitie. Aan de minister en staatssecretaris zeg ik: doe zo voort.

05.13 Marco Van Hees (PVDA-PTB): Hourra! Belfius a augmenté de 0,4 % ses taux d'intérêt! C'est merveilleux! Les épargnants sont enfin contents. C'est extraordinaire!

Sauf que je lis dans la presse que le CEO de BNP Paribas Fortis s'attend à 1 % d'intérêt sur les comptes d'épargne à la fin de l'année prochaine, en 2024. Ça, c'est la réalité, monsieur le ministre et madame la secrétaire d'État. Vous me dites: "Ne prenons pas de risques inutiles avec l'épargne des gens, monsieur Van Hees." Je traduis vos propos: "Ne prenons pas de risques avec les banques dont le holding de ma famille détient des prises de participation et est actionnaire." Quand un membre du gouvernement a des intérêts dans les banques, il y a un problème de conflit d'intérêts.

Vous citez tous les deux la Banque nationale, mais celle-ci, aujourd'hui, est le syndicat des banquiers. M. Vanackere qui était votre prédécesseur, cd&v comme vous, est passé par deux fois dans sa carrière par la KBC, comme tous les ministres cd&v avant lui. Nous n'avons pas en Belgique des ministres des Finances, mais de la finance.

05.14 Gilles Vanden Burre (Ecolo-Groen): Madame la secrétaire d'État, monsieur le ministre, je vous remercie pour vos réponses.

Monsieur le ministre, vous dites qu'il faut aller plus loin. Je partage tout à fait votre ambition. Vous dites que les banques ne vont pas bouger pour vos beaux yeux, on le sait – pour les miens non plus d'ailleurs.

Je pense que le temps des courriers, des enquêtes, des rapports et des ultimatums est révolu. Pour nous, il faut aller plus loin et prendre en compte la diversité du secteur bancaire.

Les propositions sont là, le débat doit avoir lieu maintenant au Parlement et au gouvernement. Ces propositions doivent être efficaces et doivent surtout rétablir une certaine justice pour nos concitoyens épargnants.

05.15 Peter De Roover (N-VA): Mijnheer de minister, mevrouw de staatssecretaris, dank voor uw antwoord.

Als de banken morgen zeggen dat ze de rente stevig opdrijven voor mijn mooie ogen, dan zou ik daar zeker geen nee tegen zeggen, integendeel zelfs. Laten we daar echter niet op wachten. Uw antwoord is eigenlijk zowat het antwoord van vorige week, van de week daarvoor en van de week daar nog voor. Wat er nu op zagezegd spontane wijze is gebeurd, is niet genoeg. Daarover lijken we het allemaal eens te zijn. Hieruit volgt dat er meer moet komen en daarom verwachten we dat de regering binnen de door mij aangegeven contouren – ik heb daarover een genuanceerd standpunt ingenomen – in eerste instantie die mensen die hun eigen verantwoordelijkheid nemen als spaarders, vandaag het vertrouwen geeft dat ze verdienen. Daarom kunnen we van de regering volgende week niet opnieuw hetzelfde antwoord krijgen als in de voorgaande weken. Er moet geleverd worden. Daar wachten we eigenlijk op. Dat antwoord is er vandaag jammer genoeg niet gekomen.

05.16 Wouter Vermeersch (VB): Beste leden van de regering, een zwaluw maakt de lente niet, maar uw regering is al tevreden met een dode mus. Belfius verhoogt de rente op het spaarboekje – houd u vast – van

0,5 % tot 0,9 % indien men zijn geld een jaar lang op die rekening laat staan. Dat is nog altijd bitter weinig en daarenboven heeft de spaarder daar alleen recht op voor nieuwe stortingen vanaf 1 juli. Dat zijn dus strenge voorwaarden voor een nog altijd belachelijk lage rente.

De grootbanken lachen u en uw regering gewoon uit. Wij kunnen alleen onze eis van een maand geleden herhalen, met dat verschil dat de spaarders in dit land door uw non-beleid ondertussen al heel wat rente zijn misgelopen. Wees geen papieren tijger en laat eindelijk eens uw tanden zien. Verhoog de wettelijke minimumrente en zorg ervoor dat de kleine spaarders eindelijk datgene krijgen waarop ze recht hebben.

L'incident est clos.

Het incident is gesloten.

06 Question de François De Smet à Alexander De Croo (premier ministre) sur "Les dossiers de corruption ou de détournement transmis par la CTIF (Cellule de Traitement des Informations Financières)" (55003579P)

06 Vraag van François De Smet aan Alexander De Croo (eerste minister) over "De door de CFI (Cel voor Financiële Informatieverwerking overgezonden dossiers in verband met corruptie of verduistering" (55003579P)

06.01 François De Smet (DéFI): Madame la présidente, monsieur le ministre, comme chacun le sait, tout intermédiaire financier, comme une banque, un notaire, un avocat, a l'obligation de signaler toute opération financière suspecte à la Cellule de Traitement des Informations Financières (CTIF) qui se charge de les analyser avant de les transmettre au parquet.

Nous avons appris par voie de presse cette semaine que la CTIF a transmis à la Justice 25 nouveaux dossiers comprenant des indices sérieux de corruption par des personnes exerçant une fonction publique en Belgique ou à l'étranger. C'est un triste et interpellant record, ce qui m'amène à une première série de questions.

Monsieur le ministre, dispose-t-on d'informations sur les personnes concernées? Quelle profession exercent-elles? Connaît-on la proportion entre Belges et étrangers? Quelle est l'importance des montants ainsi que l'origine et l'affectation des fonds?

Mais c'est aussi l'occasion de faire le point sur la lutte contre la corruption en général de la part de votre gouvernement. Rappelons que le Groupe d'Etats contre la Corruption (GRECO) émet régulièrement des recommandations et que, si on en croit un dernier pointage fait au mois de janvier, seules deux recommandations sur vingt-deux avaient été alors pleinement accomplies par la Belgique.

Quelles mesures concrètes ce gouvernement a-t-il adoptées depuis le début de la législature pour lutter contre la corruption et ainsi restaurer la confiance aux citoyens dans nos institutions? Comment votre gouvernement s'assure-t-il de la coopération effective entre les très nombreux acteurs qui sont sur ce type de dossiers, tels que la CTIF mais aussi les services de police et le pouvoir judiciaire, afin qu'on ait des enquêtes aussi indépendantes et approfondies que possible? Enfin, ce gouvernement a-t-il réellement renforcé les ressources humaines et financières allouées à la lutte contre la grande fraude et la corruption? Si oui, dans quelle mesure?

06.02 Vincent Van Peteghem, ministre: Cher collègue, le volet corruption et détournement, ainsi que toute action judiciaire, relèvent bien entendu entièrement de la compétence du ministre de la Justice, M. Van Quickenborne. Mais je vais essayer de vous répondre du mieux que je le peux.

Sur la base d'une analyse des déclarations reçues par la CTIF en 2022, 25 nouveaux dossiers ont été transmis aux autorités judiciaires. Il s'agit notamment d'affaires de corruption ou de détournement par des personnes exerçant une fonction publique.

Dans de nombreux cas, il s'agissait de transferts internationaux sans aucun lien avec notre pays, mais exécutés par l'intermédiaire de banques belges offrant des services de correspondance bancaire légitimes. Toutefois, les banques belges ont fait preuve de vigilance, et plusieurs flux financiers suspects ont été signalés à la CTIF.

La CTIF a pris ses responsabilités et a transmis différents dossiers à la Justice et à la police judiciaire fédérale.

Des ressortissants étrangers étant souvent impliqués, une bonne coopération a également été mise en place avec les cellules de renseignement financier européennes et non européennes, mais aussi, par exemple, avec l'Office européen de lutte antifraude (OLAF).

Cher collègue, comme le montre l'analyse de la CTIF, celle-ci prend ces tâches cruciales très au sérieux.

Pour tout ce qui concerne d'éventuelles suites judiciaires, je me réfère volontiers à M. le ministre Van Quickenborne.

06.03 François De Smet (DéFI): Monsieur le ministre, je vous remercie.

Sur la répartition des compétences, j'avais posé la question au premier ministre. C'est le gouvernement qui a choisi que vous répondiez et pas le ministre de la Justice. Cela a une certaine logique, puisque la CTIF relève de vos compétences. Mais la lutte contre la corruption est de toute façon protéiforme. Je n'aurais pas eu de problème à ce que M. De Croo ou le ministre de la Justice réponde.

Je salue comme vous le travail de la CTIF. Je pense néanmoins que les moyens humains en termes de lutte contre la corruption, que ce soit en Justice ou dans cette brigade, doivent être réellement renforcés. Je crois qu'avec la question des narcotrafics, la question de la corruption et de la criminalité financière est sans doute un des sujets qui minent le plus l'État belge en termes de banditisme, et qui minent le plus, aussi, la confiance que les citoyens doivent pouvoir continuer à nous offrir. Merci de poursuivre dans cette voie.

L'incident est clos.

Het incident is gesloten.

07 Question de Ahmed Laaouej à Vincent Van Peteghem (VPM Finances, Coordination lutte contre la fraude et Loterie Nationale) sur "L'exclusion bancaire des ASBL et des indépendants" (55003596P)

07 Vraag van Ahmed Laaouej aan Vincent Van Peteghem (VEM Financiën, Coördinatie fraudebestrijding en Nationale Loterij) over "De uitsluiting van bankdiensten van vzw's en zelfstandigen" (55003596P)

07.01 Ahmed Laaouej (PS): Madame la présidente, monsieur le ministre, pour reprendre le titre de *La Dernière Heure* dans son édition de ce matin, les petites associations, les petits indépendants n'en peuvent plus et sont à bout, parce qu'ils subissent l'exclusion bancaire.

De quoi parle-t-on? On parle d'un petit commerce d'alimentation générale, d'un cordonnier, d'un salon de coiffure, d'une association qui s'occupe du décrochage scolaire, de la réinsertion socioprofessionnelle, ou tout simplement de lutte contre les violences intrafamiliales, ou encore de défense des minorités.

Tout ce monde qui fait la vitalité de notre pays: le monde économique, le monde commercial, mais également le monde associatif, tous se voient adresser des lettres leur annonçant que, désormais, ils n'auront plus de compte bancaire, non pas dans une banque en particulier, mais dans toutes les banques. Ils essuient aussi des refus lorsqu'ils s'adressent à bpost banque, voire à de plus petites banques qui pourtant, jusque-là, étaient plutôt considérées comme des amies des indépendants ou des associations issues parfois de quartiers populaires.

Comment voulez-vous que, dans ces conditions, ces petits indépendants, ces petites associations puissent encore recevoir l'argent de leurs clients, aller déposer la recette du jour, encaisser les cotisations de leurs membres ou payer leurs factures à leurs fournisseurs ou à leurs créanciers, bien souvent publics ou sociaux?

Monsieur le ministre, il faut donc pouvoir remettre les banques au pas. Elles concèdent déjà des taux d'épargne misérables à leurs épargnants, et maintenant elles appliquent ce système d'exclusion bancaire. Disons clairement les choses: ledit système ne vise pas, comme elles le prétendent, à lutter contre le blanchiment d'argent. Il a été mis en place parce que ces comptes ne sont pas rentables.

Monsieur le ministre des Finances, vous disposez de leviers. Vous avez le pouvoir de remettre les banques au pas. Nous attendons que vous apportiez des solutions.

07.02 Vincent Van Peteghem, ministre: Monsieur Laaouej, la lutte contre le blanchiment de capitaux et le

financement d'activités criminelles ou terroristes, qui y est lié, constitue un combat que nous devons livrer avec rigueur. Pour ce faire, il est logique et nécessaire que nous agissions de manière réfléchie et précise. Nos efforts et nos résultats dans la lutte contre les réseaux internationaux de drogue le prouvent.

Je suis conscient que cette lutte bien intentionnée et nécessaire peut entraîner des conséquences non désirées et fortuites. Nous devons y remédier. Les difficultés auxquelles se heurtent certains secteurs pour ouvrir un compte bancaire professionnel m'avaient déjà été signalées au début de cette législature. C'est donc sans hésiter que j'ai pris une initiative sous la forme d'une circulaire, en date du 1er février 2022, rédigée par la Banque nationale. Elle stipule qu'aucun secteur ne doit être exclu et que les risques encourus par les clients doivent être examinés sur une base individuelle.

En outre, le service bancaire de base – élaboré par le ministre de l'Économie – s'applique également aux entreprises et indépendants. Après avoir essuyé trois refus d'une banque pour être reçus comme clients, ils peuvent demander au SPF Économie de les laisser accéder au service bancaire de base. Je n'entrerai toutefois pas dans les détails, puisque cette question relève évidemment des compétences de mon collègue.

Je vous remercie de votre attention.

07.03 Ahmed Laaouej (PS): Monsieur le ministre, s'agissant de ses compétences propres, votre collègue en charge de l'Économie a aussi été interrogé à ce sujet et a déjà apporté certaines réponses. Des initiatives seront prises.

En revanche, pour ce qui concerne la prévention du blanchiment et de la fraude fiscale, il faut pouvoir aussi réfléchir à la possibilité que quelqu'un qui veut ouvrir un petit salon de coiffure ou qu'un autre - pour reprendre l'exemple cité aujourd'hui dans *La Dernière Heure* - qui, depuis 20 ans, détenait un compte chez ING et qui livre des lunchs à midi à des entreprises, soit tout à coup pris pour Pablo Escobar. Ce n'est pas cela, monsieur le ministre, lutter efficacement contre le blanchiment! Il faut dire les choses telles qu'elles sont. Certaines banques considèrent aujourd'hui qu'il n'est pas assez rentable de s'occuper des comptes modestes, des petits indépendants et des petites associations. Parce qu'ils ne sont pas suffisamment rentables, on les exclut du système bancaire. C'est inacceptable sur le plan de l'accès aux services bancaires, mais aussi du point de vue de la vitalité de notre tissu économique et associatif, monsieur le ministre!

L'incident est clos.

Het incident is gesloten.

08 Question de Philippe Pivin à Vincent Van Peteghem (VPM Finances, Coordination lutte contre la fraude et Loterie Nationale) sur "Les scanners de fabrication chinoise utilisés par les douanes et les risques pour la sécurité" (55003598P)

08 Vraag van Philippe Pivin aan Vincent Van Peteghem (VEM Financiën, Coördinatie fraudebestrijding en Nationale Loterij) over "De scanners van Chinese makelij die de douane gebruikt en de daaraan verbonden veiligheidsrisico's" (55003598P)

08.01 Philippe Pivin (MR): Monsieur le ministre, je vous ai interpellé au mois de février dernier sur le scanning par nos services des douanes des conteneurs qui arrivent dans les ports belges. Mes questions portaient notamment sur le phasage des achats, que je trouve beaucoup trop lent puisque l'objectif de 24 scanners ne sera atteint que dans dix ans. Je ne dois pas vous rappeler l'enjeu en Belgique, pays qu'on qualifie parfois de narco-État, et l'enjeu à Anvers, qu'on considère comme une porte d'entrée de la drogue en Europe.

Vous imaginez mon étonnement lorsque j'ai lu ce matin dans le quotidien *L'Écho* que des scanners chinois utilisés par nos services des douanes et la police fédérale exposent notre pays à un risque de sécurité et de confidentialité des données d'enquête. J'ai lu en outre que la Sûreté de l'État avait déjà confirmé il y a deux ans qu'il existe bien – malgré ce que vous avez pu en dire – un risque avéré de cyberattaque et d'accès à nos données.

Il semble qu'on ait écarté la société qui fournit ces scanners des prochains marchés. Mais il est toutefois interpellant d'entendre les services des Finances déclarer qu'on va continuer à utiliser les scanners qu'on possède déjà et qui sont jugés problématiques.

Monsieur le ministre, quels scanners sont toujours utilisés par les services des douanes et où? Par qui la maintenance est-elle réalisée? Quelles garanties de sécurité avons-nous? Quels éléments avez-vous reçu de la Sûreté de l'État? Sur quels éléments vous fondez-vous pour continuer à laisser utiliser ces instruments qui sont problématiques? Disposez-vous d'informations sur les contrats que la police fédérale aurait passés pour du matériel semblable? Vos derniers ajustements budgétaires ont-ils permis d'accélérer les acquisitions de scanners?

08.02 Vincent Van Peteghem, ministre: Monsieur Pivin, les équipements de scan sont, bien entendu, essentiels au fonctionnement de la douane, mais dans ce contexte, la sécurité est également primordiale. Les articles parus dans *De Tijd* et *L'Echo* ne sont pas tout à fait exacts.

Premièrement, les anciens équipements de scan pour lesquels un risque de sécurité a été identifié ne sont et ne seront jamais connectés à l'internet ou à la nouvelle infrastructure numérique. Ils ne représentent donc aucun risque.

Deuxièmement, pour l'achat de nouveaux équipements de scan, un marché public a été élaboré, duquel certains fournisseurs seront exclus sur la base d'un risque de sécurité. Le Conseil d'État a suivi le SPF Finances dans cette approche. L'entreprise mentionnée dans les articles n'a pas été invitée à participer à ce marché public.

Monsieur Pivin, permettez-moi aussi de donner à mes services tous les égards qui leur sont dus. En tant que Service public fédéral ordinaire, le SPF Finances fait figure de pionnier dans son approche, tant dans notre pays qu'en Europe, à tel point que d'autres pays européens confrontés à ces questions se tournent vers nous pour obtenir des conseils. Nos concitoyens peuvent être assurés que la douane a toujours accordé la priorité à la sécurité de nos infrastructures critiques et qu'elle continuera à le faire.

08.03 Philippe Pivin (MR): Monsieur le ministre, je ne vais pas vous cacher ma perplexité. On écarte donc une société chinoise pour l'acquisition de nouveaux scanners, pour des raisons de sécurité, mais on continue à utiliser les scanners que la même société chinoise nous a fournis. Cela ne me paraît pas tout à fait cohérent. Par ailleurs, n'étant pas technicien, je ne maîtrise pas la motivation de la liaison internet. Je pense quand même que cela fait trop d'années que nous utilisons du matériel qui n'est probablement pas tout à fait sécurisé. J'aimerais en tout cas que s'il y a le moindre risque, on arrête et on écarte immédiatement ce matériel. On ne peut pas se permettre en Belgique de nouveaux risques de cyberattaques.

Je vous remercie.

Het incident is gesloten.

L'incident est clos.

09 Vraag van Sofie Merckx aan Frank Vandenbroucke (VEM Sociale Zaken en Volksgezondheid) over "Het protest van de non-profitsector" (55003585P)

09 Question de Sofie Merckx à Frank Vandenbroucke (VPM Affaires sociales et Santé publique) sur "La protestation du secteur non marchand" (55003585P)

09.01 Sofie Merckx (PVDA-PTB): Mijnheer de minister, hoort u het signaal en de boosheid van het zorgpersoneel? Het zorgpersoneel zit op zijn tandvlees. Drie jaar geleden was iedereen aan het applaudisseren, maar vandaag voelen zij zich in de steek gelaten.

Een enquête heeft aangetoond dat vier op vijf werknemers de werkdruk de laatste jaren enorm heeft zien toenemen. Nog straffer, bij de -35-jarigen denkt zeven op tien eraan om te stoppen.

Onze zorg bevindt zich in een crisis. In onze ziekenhuizen zijn de laatste maanden continu 2.700 bedden gesloten, onder meer vanwege het tekort aan personeel. Daarvan zijn de patiënten het slachtoffer omdat hun operatie wordt uitgesteld, omdat ze niet kunnen worden opgenomen of omdat ze sneller naar huis worden gestuurd.

Het personeel is daarvan ook het slachtoffer. Ik hoorde van een verpleegkundige die moest worden geopereerd. Toen die dat aan zijn chef vertelde, vroeg die of die operatie wel echt nodig was en of hij geen

tweede mening kon vragen. Zo gaat het eraan toe op de werkvloer. De mensen kunnen zichzelf niet meer laten verzorgen zoals het moet.

In januari stonden ze met 20.000 op straat. Ondertussen hebt u hen op uw kabinet ontvangen, maar ze zijn niet tevreden. Daarom komen ze dinsdag opnieuw op straat. Mijnheer de minister, ik heb zin om te zeggen dat de tijd tikt. Deze vivaldiregering heeft nog een jaar.

Mijnheer de minister, wat zal u doen met hun eisenpakket, met alles wat ze vragen? Dat staat zwart op wit op papier. Ze komen daarvoor een tweede keer op straat. Zullen zij zich de vivaldiregering herinneren als de regering die echt naar hun signalen heeft geluisterd? Of zult u de minister zijn die hen in de steek heeft gelaten?

09.02 Minister **Frank Vandenbroucke**: Mevrouw de voorzitter, mensen die werken in de zorg en die ijveren voor meer investeringen en voor hervormingen in de zorg, vinden in deze regering een bondgenoot.

Wij hebben belangrijke inspanningen gedaan, overigens ook met steun van de oppositie. U weet dat, mevrouw Merckx. Dat heeft ervoor gezorgd dat er 5.000 mensen extra aan de slag zijn kunnen gaan, dankzij het Zorgpersoneelfonds. Wij hebben gezorgd voor betere lonen, met name voor mensen die aan het begin van hun loopbaan staan. Is dat genoeg? Neen. Wij hebben miljarden extra geïnvesteerd in het budget van de ziekteverzekering. Volstaat dat? Neen.

Nemen wij maatregelen hier en nu? Ja. Vorige zomer hebben wij bijvoorbeeld beslist om 20 miljoen extra te geven aan de ziekenhuizen voor ondersteuningspersoneel. Wij hebben beslist om meer dan 20 miljoen te geven voor investeringen in technieken die het personeel helpen aan het bed. Voor de paasvakantie hebben wij beslist om nog eens 20 miljoen extra te geven voor ondersteunend personeel in de zorg. Dit jaar is er een zuurstofballon voor de federale zorgsector van 262 miljoen euro. Dat is extra zuurstof voor de werkgevers, onder andere om meer bewegingsruimte te hebben om aan de behoeften van het personeel te beantwoorden.

Moet er nog meer gebeuren? Absoluut. Er moeten ook hervormingen komen. U weet dat. Wij moeten ervoor zorgen dat er in het verpleegkundige beroep een toekomst is voor iedereen. Mensen op verschillende niveaus van scholing moeten daar terecht kunnen, ze moeten een toekomst hebben, ze moeten kunnen doorgroeien. De hervormingen waarmee wij bezig zijn, zijn ook belangrijk.

Ik heb de sociale partners uitgenodigd om met ons te overleggen over een toekomstagenda over werken in de zorg. Meer dan dat, ik wil ook heel duidelijk maken – ze zullen dat horen – dat wij echt wel het sociaal overleg willen aanvatten, met een uitzicht op nieuwe akkoorden, investeringen en hervormingen. Deze mensen hebben mijn steun.

09.03 **Sofie Merckx** (PVDA-PTB): Mijnheer de minister, u zal echt goed moeten luisteren naar hen.

U hebt hier alles opgesomd wat er is gebeurd, onder andere ook door de steun van de oppositie. Dat is waar, maar het is niet genoeg. De zorg is in crisis.

U spreekt over hervormingen en plannen. Voor wanneer zijn die plannen? Wanneer zal er vers geld op tafel komen? Dat is de vraag. U hebt immers ook al verschillende malen verklaard dat een en ander voor de volgende legislatuur zal zijn. De mensen kunnen echter niet meer wachten. Het is vandaag dat zij op straat komen. Het is vandaag dat extra moet worden geïnvesteerd.

Er moet inderdaad worden hervormd. Het moet gedaan zijn met onze ziekenhuizen als fabrieken te behandelen. Mensen verzorgen is geen bandwerk. Dat is mensenwerk.

Dat is wat de mensen in de zorg ook aangeven. Zij zijn het beu om van links naar rechts te lopen. Zij willen kunnen investeren in hun job. U moet echt naar dat verhaal luisteren en nog tijdens de huidige legislatuur extra investeringen doen.

*L'incident est clos.
Het incident is gesloten.*

10 Question de Catherine Fonck à Frank Vandenbroucke (VPM Affaires sociales et Santé publique) sur "Le point sur la réforme en profondeur de la Commission de remboursement des médicaments" (55003599P)

10 Vraag van Catherine Fonck aan Frank Vandenbroucke (VEM Sociale Zaken en Volksgezondheid) over "De stand van zaken m.b.t. de grondige hervorming van de Commissie Tegemoetkoming Geneesmiddelen" (55003599P)

10.01 Catherine Fonck (Les Engagés): Madame la présidente, monsieur le ministre, que se passe-t-il à la Commission de remboursement des médicaments (CRM)? Testachats met en évidence aujourd'hui – c'est à la une du journal *Le Soir* – les faiblesses des mesures destinées à prévenir les conflits d'intérêts et pointe même toute une série de dysfonctionnements pour l'année 2020: 9 membres sur 40 n'auraient pas respecté l'obligation de déclaration d'intérêts, 6 autres auraient rendu des formulaires incomplets. Et des personnes en situation de conflit d'intérêts auraient pris part à des votes.

Ces accusations sont interpellantes et cela jette le trouble sur une instance qui, pourtant, prend des décisions majeures sur des dossiers qui concernent des budgets très élevés. Une loi avait été votée en 2013 et est entrée en théorie en vigueur en 2016. Cette loi prévoit toute une série de règles strictes. Elle interdit par exemple la participation aux réunions en l'absence de déclaration d'intérêts. Elle prévoit aussi des sanctions pour ceux qui ne les respectent pas.

Mais, neuf ans plus tard, cette loi n'est toujours pas appliquée en l'absence d'arrêtés d'exécution. Sans ces arrêtés, cette loi n'est que lettre morte. Depuis 2013, les ministres successifs se sont assis sur cette loi. Je l'avais déjà dénoncé et je vous avais d'ailleurs fait une injection de rappel voici sept mois en vous pressant de prendre les arrêtés d'exécution pour que cette loi de transparence et d'indépendance de la Santé publique enfin s'applique.

Monsieur le ministre, confirmez-vous les problèmes de la CRM relevés dans le journal *Le Soir* de ce jour? Vous y êtes représenté, même à deux reprises, ainsi que d'autres ministres du gouvernement et l'INAMI. Vous ne pouvez donc pas ne pas être au courant. Si vous me le confirmez, n'est-il pas urgent de remettre de l'ordre mais aussi de voir s'il n'y a pas des dossiers à réexaminer? Quand cette loi va-t-elle enfin entrer en application?

10.02 Frank Vandenbroucke, ministre: Madame Fonck, je vous remercie.

Vous savez que nous préparons une réforme en profondeur de tout ce qui a trait au remboursement de nos médicaments et, entre autres, des procédures de la Commission de remboursement des médicaments (CRM). L'un des éléments déjà annoncé, c'est la création d'un groupe de travail par l'INAMI sur la transparence et l'éthique. La transparence et l'éthique constituent l'un des points sur lesquels notre feuille de route avait indiqué qu'il fallait travailler. Le groupe de travail "transparence" va être créé très prochainement. Il se penchera sur toute la problématique. Évidemment, le rapport qui a été publié hier et dont parlent *Le Soir* et *Knack* sera un des éléments qu'étudiera ce groupe de travail.

Il y a aussi, dans ce rapport, des éléments ponctuels que vous avez mentionnés comme le fait que des déclarations n'aient pas été soumises. Je ne me prononcerai pas immédiatement à ce sujet ici. J'ai demandé ce matin au responsable de l'INAMI de clarifier tout cela, d'expliquer quels sont les faits, quelles sont les réactions appropriées parce que je crois qu'il faut travailler, non seulement sur la base de ce que la législation demande, mais aussi sur la base d'un bon sens au niveau de la transparence et de l'éthique. C'est une question extrêmement importante. C'est la raison pour laquelle la création de ce groupe de travail et ce point "transparence et éthique" sont un des points de notre feuille de route "Réforme du système de remboursement des médicaments". Je crois que le rapport montre qu'il est tout à fait nécessaire de travailler là-dessus. Pour les éléments ponctuels, j'ai demandé des clarifications auprès de l'INAMI. Je n'en dispose pas encore, je ne vais donc pas m'exprimer à ce propos maintenant.

10.03 Catherine Fonck (Les Engagés): Monsieur le ministre, je vous remercie pour votre réponse, qui est néanmoins particulièrement interpellante.

Bien sûr qu'une réforme de la CRM est en cours et nous savons que les patients belges ont, contrairement aux patients d'autres pays qui nous entourent, accès à l'innovation bien moins rapidement. Toutefois, vous créez aujourd'hui un groupe de travail sur la transparence et l'éthique alors que la loi de 2013, qui contient

toute une série de règles strictes, n'est toujours pas appliquée par la faute des ministres qui n'ont pas pris les arrêtés d'exécution requis. On ne va quand même pas refaire le monde!

Prenez ces arrêtés d'exécution, qui sont apparemment en préparation depuis 2016, alors que nous sommes en 2023. Si vous aviez pris ces arrêtés d'exécution, les problèmes qui sont pointés du doigt dans *Le Soir* d'aujourd'hui ne seraient pas apparus, monsieur le ministre! C'est votre job, votre responsabilité, et vous avez l'air de découvrir les choses alors que vous siégez et que vous êtes représenté dans cette CRM. Il est temps d'appliquer la loi d'il y a neuf ans!

Je vous remercie.

Het incident is gesloten.

L'incident est clos.

11 Vraag van Ben Segers aan Vincent Van Quickenborne (VEM Justitie en Noordzee) over "De noodkreet van de Gentse arbeidsauditeur over de uitbuiting van Oost-Europeanen" (55003581P)

11 Question de Ben Segers à Vincent Van Quickenborne (VPM Justice et Mer du Nord) sur "Le cri d'alarme de l'auditeur du travail de Gand concernant l'exploitation d'Européens de l'Est" (55003581P)

11.01 Ben Segers (Vooruit): Mijnheer de minister, dag in dag uit keihard werken en toch telkens opnieuw de dag eindigen met een lege bankrekening in een krot waar men met 36 op elkaar gepakt zit. Dat, collega's, zijn de gevolgen van uitbuiting en mensenhandel. Men zit in de tang bij uitbuiters en durft geen hulp vragen. Het zijn maffiapraktijken in eigen land.

Uitbuiting mag niet lonen. Toch is het vandaag schering en inslag. We hadden de Borealis-affaire en zien het nu opnieuw bij de Bulgaren. Steeds weer zien we de schade bij de slachtoffers, maar ook bij de sociale welvaartsstaat. De maffia betaalt immers geen sociale bijdragen en concurreert zo eerlijke werkgevers uit de markt. De spaarkas van onze sociale zekerheid blijft op die manier ook leeg. U moet daar iets aan doen, want de uitbuitingsindustrie wordt steeds vuiler. Ze gaat daarenboven steeds verder en heeft nooit genoeg.

De Kamercommissie Mensenhandel stelde dat ook vast en komt nu met aanbevelingen die het verschil maken. Beter samenwerken loont immers. Dat hebt u ook gezien en dat bewees u eerder met het aanmeldpunt voor mensenhandel bij Oekraïense vluchtelingen. Dat heeft gewerkt, want dat heeft uitbuiting voorkomen en netwerken doen oprollen.

Mijnheer de minister, bouw dat aanmeldpunt nu uit naar alle situaties van mensenhandel, zoals de commissie bijna unaniem vroeg. Verplicht ook alle overheidsdiensten om er alle verdachte situaties te melden. Maak eveneens werk van de gezamenlijke regie. Roei de maffia uit. Enkel zo beschermen we de slachtoffers en versterken we de welvaartsstaat.

Mijnheer de minister, het zal u niet verbazen dat Vooruit staat voor een sterke overheid, die ingrijpt bij uitbuiting en mensenhandel. Bent u bereid om verder werk te maken van de genoemde aanbevelingen?

11.02 Minister Vincent Van Quickenborne: Mijnheer Segers, het is goed dat u het thema van de mensenhandel ter harte neemt. Ik apprecieer dat, want ik stel vast dat er daarvoor in de media te weinig aandacht is. U weet dat deze regering en Justitie dat heel ernstig nemen. Ik stel ook vast dat er op het terrein heel wat talentvolle mensen zijn bij Justitie, zoals de procureur van West-Vlaanderen, de auditeur, de federale procureur en de mensen van de federale gerechtelijke politie die van die strijd hun levenswerk maken.

Daarom hebben wij deze legislatuur werk gemaakt van een complete aanpak. We hebben ons daarvoor gebaseerd op het actieplan dat we hebben opgesteld voor de strijd tegen mensenhandel. Het klopt dat in het Parlement een bijzondere commissie voor de eerste keer aandacht heeft gehad voor de problematiek van mensenhandel en ik garandeer u dat wij de aanbevelingen die deze commissie vrijwel unaniem heeft geformuleerd effectief zullen uitvoeren.

Een van die aanbevelingen is inderdaad het centrale meldpunt. U weet dat we eind juli 2022, op de internationale dag van de strijd tegen mensenhandel, dat meldpunt hebben geactiveerd. Dat meldpunt wordt georganiseerd vanuit de drie centra die de slachtoffers van mensenhandel opvangen en begeleiden, namelijk

PAG-ASA, Payoke en Sürya. U weet ook dat we 420.000 euro per jaar extra middelen hebben vrijgemaakt voor de organisatie van dat meldpunt.

Wat zullen we vervolgens nog doen? Deze zomer zullen we het centrale telefoonnummer lanceren, waar medewerkers van de drie centra 24 op 24, 7 op 7 beschikbaar zullen zijn. Het eindpunt moet zijn dat we een centrale hub uitbouwen, waar elke partner in het veld, zowel lokaal, regionaal als federaal en ook het grote publiek, informatie kan delen en terugvinden, zodat we iedereen laten meewerken om deze mensonwaardige praktijken te kunnen bannen.

11.03 Ben Segers (Vooruit): Mijnheer de minister, ik dank u voor uw gewaardeerd engagement. Vanaf de eerste dag heeft deze meerderheid, onder impuls van Vooruit, van de strijd tegen mensenhandel de absolute beleidsprioriteit gemaakt die het ook behoort te zijn. Dat staat ook zo in het regeerakkoord. Dat heeft een effect gehad. Kijk maar naar de versterking van de inspectiediensten, naar de kentering bij de federale gerechtelijke politie waarnaar u verwees en naar de uitbouw van het centrale meldpunt, inderdaad een aanbeveling van de commissie Mensenhandel, waartoe u zich nu engageert. Samen voegen wij dus de daad bij het woord.

In ons land is er geen plaats voor mensenhandel. Met de aanbevelingen van de commissie Mensenhandel tillen we nu de aanpak daarom samen naar een hoger plan. Het topje van de ijsberg zien, volstaat niet meer, het is tijd om de berg te breken.

*L'incident est clos.
Het incident is gesloten.*

Délégation étrangère Buitenlandse delegatie

La **présidente**: Je voudrais signaler la présence en tribune d'une délégation importante qui a rejoint aujourd'hui les salles du Sénat pour un forum organisé par les Women Political Leaders. Je voudrais signaler la présence de la présidente du Parlement éthiopien, de l'ancienne présidente du Parlement d'Irlande, de la vice-présidente du Sénat du Rwanda, de la vice-présidente du Sénat du Swaziland et de la présidente de Finlande, qui accompagnaient la délégation.

Je tiens à remercier Mme Silvana Koch, présidente du Women Political Leaders Network. Je pense que nous pouvons applaudir ce réseau.

*(Applaudissements)
(Applaus)*

Notre collègue présidente du Sénat accompagne cette délégation. Je vous souhaite un excellent séjour parmi nous et de bons débats.

12 **Samengevoegde vragen van**

- Stefaan Van Hecke aan Vincent Van Quickenborne (VEM Justitie en Noordzee) over "De opvolging van de zaak-Sanda Dia (o.a. de klassenjustitie) en de discussie over de werkstraffen" (55003582P)
- Raoul Hedebouw aan Vincent Van Quickenborne (VEM Justitie en Noordzee) over "De opvolging van de zaak-Sanda Dia" (55003590P)
- Patrick Dewael aan Vincent Van Quickenborne (VEM Justitie en Noordzee) over "Het debat over de werkstraffen naar aanleiding van de zaak-Sanda Dia" (55003592P)
- Koen Geens aan Vincent Van Quickenborne (VEM Justitie en Noordzee) over "Het debat over de werkstraffen" (55003595P)

12 **Questions jointes de**

- Stefaan Van Hecke à Vincent Van Quickenborne (VPM Justice et Mer du Nord) sur "Le suivi de l'affaire Sanda Dia (justice de classe, etc.) et la discussion sur les peines de travail" (55003582P)
- Raoul Hedebouw à Vincent Van Quickenborne (VPM Justice et Mer du Nord) sur "Le suivi de l'affaire Sanda Dia" (55003590P)
- Patrick Dewael à Vincent Van Quickenborne (VPM Justice et Mer du Nord) sur "Le débat sur les peines de travail à la suite de l'affaire Sanda Dia" (55003592P)
- Koen Geens à Vincent Van Quickenborne (VPM Justice et Mer du Nord) sur "Le débat sur les peines de travail" (55003595P)

12.01 **Stefaan Van Hecke** (Ecolo-Groen): Mevrouw de voorzitter, mijnheer de minister, collega's, we kunnen er niet naast kijken dat er na het arrest in de zaak-Sanda Dia een heel sterk gevoel van klassenjustitie leeft, niet alleen bij honderden betogers, vaak jonge mensen, maar ook aan de keukentafel, overal waar men komt op het werk of op de trein.

Niet iedereen start gelijk aan een proces, helaas. Er zijn tal van zichtbare en onzichtbare mechanismen in onze samenleving en misschien ook in ons rechtssysteem, die rechtstreeks of onrechtstreeks kunnen leiden tot een vorm van klassenjustitie of een gevoel van klassenjustitie veroorzaken. Daarom vinden wij met onze Ecolo-Groenfractie dat een grondig multidisciplinair onderzoek naar mogelijke mechanismen die klassenjustitie kunnen inluiden, nuttig en noodzakelijk is. Het debat daarover voeren we in de commissie en ik hoop dat wij ook op uw steun mogen rekenen, mijnheer de minister.

Vandaag gaan heel veel vragen over de werkstraf. Waarom wordt een werkstraf opgelegd? Waarom staat een werkstraf, die op het strafblad staat, vaak niet op een uittreksel van het strafblad? De werkstraffen bestaan al een hele tijd, al meer dan twintig jaar, en zijn met heel goede redenen ingevoerd. Met een werkstraf kan men iets terugdoen voor de maatschappij en de aangerichte maatschappelijke schade, uiteraard naast schade aan slachtoffers en familie, herstellen. Dat leidt tot veel minder recidive; dat is bewezen.

In het ontwerp van Strafwetboek staat dat men uitgaat van de gevangenisstraf als *ultimum remedium*. Eerst dient men op zoek te gaan naar andere maatregelen voor strafuitvoering, vooraleer een gevangenisstraf wordt opgelegd. Dat is heel terecht en dat uitgangspunt steunen wij. Wij waren dan ook heel blij te lezen dat u de hakken in het zand zet tegen de aanvallen op de werkstraf. Onze steun hebt u voor honderd procent.

Mijnheer de minister, blijven u en uw regering de werkstraffen verdedigen als een nuttig alternatief voor de gevangenisstraf?

12.02 **Raoul Hedebouw** (PVDA-PTB): Mijnheer de minister, ik lees in de krant *Het Nieuwsblad* van gisteren dat een 58-jarige man uit Heusden-Zolder schuldig is bevonden aan het vernielen van een taxushaag en de rododendrons van zijn overburen. Het komt hem op zes maanden cel met uitstel te staan. In het geval van de dood van Sanda Dia: zelfs geen strafblad. Daar gaat het over. Daarom heerst in onze maatschappij bij vele mensen zo sterk het gevoel van de ongelijkheid van de straffen in België.

Toen ik daar verleden week over tussenkwam, was ik de enige. Omdat daar geen politiek debat over gevoerd mocht worden. Vandaag zijn er vijf of zes collega's die daarover tussenkomen. Dat is alleen zo dankzij alle mobilisaties van de jongeren in België, dankzij Acid en zijn video, dankzij de miljoenen jongeren en niet-jongeren die samen protesteerden en die het zo verplicht hebben gemaakt dat er hierover een politiek debat gevoerd wordt. Bravo!

Nu hoor ik collega's zeggen dat de straffen zwaarder moeten zijn hier in België. Daar gaat het echter niet over,

het gaat over ongelijkheid.

Il s'agit d'injustice, d'inégalité de notre société, et pas de lourdeur des sanctions.

Er wordt hier gezegd dat alles op het strafblad moet komen.

Monsieur le ministre, j'ai été voir sur votre site internet, sur le site du Service public fédéral Justice. La peine de travail est-elle inscrite sur l'extrait de casier judiciaire? La réponse est "non", sauf quand une amende est prononcée en plus d'une peine de travail comme peine principale. Dans ce cas, elle est inscrite sur l'extrait de casier judiciaire. C'est très clair. L'amende devait être inscrite sur l'extrait de casier judiciaire. La question que tout le monde se pose est de savoir pourquoi cela n'a pas été fait. Pourquoi? Parce qu'il y a une justice de classe.

12.03 Patrick Dewael (Open Vld): Mijnheer de minister, ik zal mij in mijn betoog niet baseren op krantenartikels, maar ik treed collega Van Hecke wel bij: de maatschappelijke commotie over deze uitspraak is inderdaad enorm.

Ik zou twee dingen willen zeggen over het debat.

Ten eerste wil ik nogmaals een lans breken voor de onafhankelijkheid van de rechterlijke macht. Dat is een essentieel onderdeel van onze democratische rechtsstaat. Begrijp mij niet verkeerd, onafhankelijkheid wil niet zeggen onaantastbaarheid. Zoals elke macht is ook de rechterlijke macht onderhevig aan controle, maar de onafhankelijkheid moet wel spelen wanneer een vonnis wordt geveld. Wat betreft de inhoud van een gerechtelijke uitspraak is een rechter of een raadsheer onafhankelijk. Ik hoed mij voor een systeem waarin het Parlement een soort hof van beroep bis zou worden waarin politici zich opwerpen als een soort rechters die oordelen over de inhoud van een uitspraak. Dat is niet mijn visie op een democratische rechtsstaat. Laat dat duidelijk zijn.

Collega Hedebouw, dat doet meer denken aan systemen die in het buitenland bestaan onder de noemer communisme. Die communistische regimes legden in het verleden aan de rechter op wat de uitspraak zou moeten zijn. Dat is niet mijn systeem. Wij leven in een systeem van trias politica, van scheiding der machten, en ik wil dat dit zo blijft.

Ten tweede wil ik iets zeggen over de werkstraffen, wat ook aansluit bij wat collega Van Hecke zei. Laat ons het kind niet met het badwater weggooien. Werkstraffen zijn gelijkwaardige straffen. Wie denkt dat men alleen vergelding kan krijgen door mensen effectief op te sluiten, vergist zich. Van werkstraffen kan een grotere vorm van re-integratie uitgaan voor de dader.

Ik rond af.

Mijnheer de minister, u hebt een belangrijke rol te spelen in het maatschappelijk debat. U gaat vanavond in debat in Leuven met de studenten. U bent de behoeder van de rechtsstaat (...)

12.04 Koen Geens (cd&v): Mevrouw de voorzitter, mijnheer de minister, geachte collega's, het zou gemakkelijk zijn te zeggen dat wij pas hebben gereageerd, zoals de heer Hedebouw suggereert, na zijn interventie vorige week donderdag. De commissie voor Justitie heeft vorige week woensdag al in alle rust, niet alleen omdat hij daaraan dacht, ernstig nagedacht over een manier waarop de vraag bij de Hoge Raad kon terechtkomen. Gisteren werd al gezegd dat de kwestie geagendeerd werd voor 15 juni. Hij mag zich veel verdiensten toerekenen, maar trop is te veel.

Ten tweede, wij zijn uiteraard allemaal diep geraakt door de feiten en mijn ervaring leert me, hoezeer ik ook een gevoelsmatig iemand ben, dat het gevaarlijk is – ik ben immers ook minister geweest – om zich op dat ogenblik te veel te laten meeslepen door emotie. Ik lees zo'n arrest van a tot z en van z tot a, wel drie keer. Dan pas durf ik iets te zeggen.

Ten derde, op basis van emoties wil iedereen nu de straffen veranderen, ook collega's die zich doorgaans mild opstellen. Indien we het kind echter niet met het badwater willen weggooien, moeten we erover nadenken om bij werkstraffen, waarvan ik absoluut voorstander ben, want die zorgen voor 47 % minder recidive en zijn

in 70 % van de gevallen succesvol – de federale regering geeft daarvoor ook bergen geld aan de Vlaamse regering –, de rechter de kans geven op basis van een motivering te beslissen dat de werkstraf in het strafuittreksel moet staan. Hij moet ook veel vaker dan vandaag zeggen waaruit de werkstraf zal bestaan. Als hij curatief en remediërend wil optreden – de rechter kan dat –, dan moet hij het type werkstraf bepalen. Met een werkstraf in een bibliotheek doet men geen boete voor dergelijke feiten, wel met een in een zorginstelling waar personen met dat soort verwondingen worden opgenomen.

12.05 Minister **Vincent Van Quickenborne**: Mevrouw de voorzitter, geachte leden, na twee weken blijft het arrest inderdaad de gemoederen beroeren. Er blijft veel discussie. Er is ook veel verontwaardiging bij veel jonge mensen. Dat is ook de reden waarom ik vanavond naar Leuven ga om te luisteren naar de studenten en met hen in gesprek te gaan.

Ten eerste, de tijd dat Justitie vanuit een ivoren toren werkte, moet voorbij zijn. Het is belangrijk dat wij de beslissingen uitleggen en dat Justitie zich niet wegstopt. Dat begint natuurlijk bij het publiek beschikbaar maken van de beslissingen van Justitie, van de vonnissen en arresten. Dat is ook de reden waarom wij binnenkort, zoals u weet – wij hebben dit goedgekeurd in de commissie en in de plenaire vergadering –, alle vonnissen en arresten publiek beschikbaar zullen maken. Dat zal ons toelaten het debat over een gelijke of ongelijke justitie op een objectieve manier te voeren.

Ten tweede, Justitie moet ook haar beslissingen goed uitleggen. U hebt waarschijnlijk de persrechter gezien op het plateau van *Het Journaal*, wat vrij uniek is. De journalist stelde terecht kritische vragen over het arrest. De persrechter heeft op die vragen geantwoord. Dat moet systematischer gebeuren. Dat is ook de reden waarom de regering op dit ogenblik twintig vonnisvoorlichters rekruteert. Wij vinden dat immers belangrijk.

De vragen moeten echter ook over schuld en boete, over de strafmaat en over een gelijke justitie gaan. Dat is onze taak. Het is niet onze taak om rechters af te vallen of te bekritisieren, maar wel om de wetgeving te evalueren en desnoods bij te sturen.

Dat is de reden waarom ik de voorbije tweeëneenhalf jaar samen met de experts werk heb gemaakt van een nieuw ontwerp van Strafwetboek dat het oude Strafwetboek van 1867 zal herzien. Wij zullen dat debat voeren. Volgende week starten trouwens de debatten in de commissie.

Geachte leden, ik wil echter voor twee zaken waarschuwen.

Ik wil, ten eerste, waarschuwen voor steekvlampolitiek. De werkstraffen zijn ingevoerd in 2002 na een grondig debat. Ik heb het even geverifieerd. Weet u dat in de voorbije 21 jaar geen enkel voorstel is ingediend om de werkstraffen te verhogen? Dat heeft geen enkele partij hier in het halfroond gedaan.

Wat is de reden? De werkstraf staat op het strafblad, maar niet op het uittreksel. Dat betekent dat zij die het moeten weten – rechters, magistraten en politie –, het ook weten.

Het is ook een keuze geweest van de wetgever om dat niet te vermelden op het uittreksel, tenzij in uitzonderlijke gevallen. Dat is omdat werkstraffen zijn ingevoerd om het desocialiserende effect van de gevangenisstraffen tegen te gaan. Het was een alternatief voor de gevangenisstraf, omdat de gevangenisstraf de mensen wegduwt uit de maatschappij. Als men het systematisch wil vermelden op het uittreksel, maakt men die re-integratie net moeilijker. Ik richt mij op dat vlak ook tot zogenaamd progressieve partijen. Als dit systematisch gedaan zou worden, zou de essentie van de werkstraf onderuitgehaald worden. Het elektronisch toezicht, ook de automatische probatiestraf, worden ook niet vermeld op het uittreksel.

De tweede waarschuwing is het opbod van steeds strengere straffen. Het probleem van ons land is niet dat de straffen te laag zouden zijn. Het probleem is dat de straffen niet werden uitgevoerd. Ook daar heeft deze regering verandering in gebracht. Sinds september vorig jaar voeren we straffen tussen 2 en 3 jaar immers uit. In september zullen we ook de straffen onder de 2 jaar uitvoeren. We doen dat omdat we komaf willen maken met straffeloosheid en ook draaideurcriminelen willen tegengaan. Straffen gaat echter niet alleen om vergelding. Straffen heeft ook tot doel mensen beter te maken, opnieuw op het rechte pad te brengen. Wetenschappelijk onderzoek uit Nederland bewijst dat inderdaad: de werkstraf zorgt voor 47 % minder recidive dan een gevangenisstraf. Dat zijn de cijfers. Alternatieve straffen hebben ook veel meer impact bij veel misdadigers dan een klassieke opsluiting.

Dat is trouwens de filosofie van het nieuwe Strafwetboek. Dat zijn de principes waaraan we niet mogen tornen. Dat is wat de rechtsstaat van ons verlangt.

Ten slotte wil ik de politici, van meerderheid en oppositie, bedanken die de voorbije twee weken de koelbloedigheid hebben gehad om de rechtsstaat te verdedigen, koste wat het kost. Dat leverde u misschien geen extra volgers op en geen extra clicks, maar u deed wel wat u moest doen. U deed wat elke politicus in dit halfroend elke dag moet doen, namelijk de rechtsstaat verdedigen.

12.06 Stefaan Van Hecke (Ecolo-Groen): Mijnheer de minister, dank u voor uw antwoord. Collega's, het zou fout zijn om de belangrijke discussie over mogelijke klassenjustitie en het gevoel van klassenjustitie te verenigen tot een debat over de werkstraffen, hun nut en eventueel de publicatie ervan in een uittreksel. Ze hebben echt hun nut, zoals gezegd. Mochten ze niet bestaan, we zouden ze willen uitvinden, vandaag, onmiddellijk. Beter dan welke andere straf ook werken werkstraffen, letterlijk.

Meestal komen werkstraffen inderdaad niet op het uittreksel uit het strafregister, al zijn er wel uitzonderingen. Waarom? Het is al gezegd, om de toekomstkansen van vele duizenden mensen, vaak jonge mensen, die met de justitie in aanraking komen niet in het gedrang te brengen. Heel vaak gaat het om de zwaksten en meest kwetsbaren in onze maatschappij, die het net moeilijk hebben om aan een job te geraken. Laten we alstublieft twee keer nadenken voordat we onder druk van dergelijke ernstige gebeurtenissen gaan morrelen aan iets wat zijn nut bewezen heeft.

12.07 Raoul Hedebouw (PVDA-PTB): Mijnheer de minister, wat een verschil van toon tussen verleden week en deze week. We moeten een analyse maken van de gelijkheden en ongelijkheden binnen justitie. Verleden week was het: schandalig, klassenjustitie bestaat niet, hoe durft u daarover te spreken, mijnheer Hedebouw! Vandaag gaan we een analyse maken. Dat komt alleen door de mobilisatie in de maatschappij, niet door mijn tussenkomst, maar door de miljoenen mensen die in de maatschappij en op de sociale media gediscussieerd hebben. Dat is punt één.

Ten tweede, ik wil helemaal niet dat die werkstraffen op het strafblad komen. Ik praat hier over de boete. De boete moet erop staan. De vraag is waarom die boete van 400 euro niet op het strafblad komt, terwijl die voor heel veel jongeren uit de volkse lagen in België natuurlijk wel op het strafblad zou komen. U spreekt daar niet over, niemand heeft daarover gesproken. Dat is klassenjustitie. U hebt zelfs niet geantwoord op mijn vraag hoe het komt dat uw website zegt dat de boetes daarop moeten staan. Het staat hier gewoon, de boetes moeten erop.

12.08 Patrick Dewael (Open Vld): Mevrouw de voorzitter, mijnheer de minister, collega's, dat vonnissen gepubliceerd worden, is een belangrijke stap vooruit, maar er moet ook beter gecommuniceerd worden. De rechterlijke beslissingen moeten beter worden uitgelegd.

Ik zit hier reeds een poos en heb ook nog de tijd van het spaghettiarrest met de heer Connerotte meegemaakt. Dat viel niet uit te leggen aan de publieke opinie, ook al was het een juiste uitspraak. Maar situaties zoals toen, waarbij een procureur-generaal met de dossiers voor haar gezicht ging lopen, omdat die weigerde te communiceren, kan niet. Dan acht justitie zich onaantastbaar en daarvoor pas ik. Er worden nu stappen in de goede richting gezet.

Afrondend richt ik mij tot de heer Hedebouw. Als rechters uitspraken doen binnen de krijtlijnen van de wet, dan mag u rechters niet blameren. Het is dan aan het Parlement om de wet te wijzigen. Dus blameer uzelf!

12.09 Koen Geens (cd&v): Mijnheer de minister, ik ben blij dat ook u de werkstraf een goede straf vindt. Wij geven er 5.000 per jaar; ze zijn binnen de 49 dagen bij de justitieassistent bekend en binnen het jaar uitgevoerd. Dat is niet het geval bij korte gevangenisstraffen. Ik ben dus heel blij dat werkstraffen bestaan, als ze adequaat zijn.

Ik blijf denken dat ik een punt heb. Als iemand een serieuze gevangenisstraf krijgt, dan komt dat op het uittreksel van het strafblad. Voor alle duidelijkheid, de feiten waren niet licht en in andere omstandigheden – ik moet heel voorzichtig zijn – was dat ook hier aangewezen geweest om de indruk van klassenjustitie weg te nemen. Het is immers heel belangrijk dat die indruk de wereld uit wordt geholpen.

Collega's, het belangrijkste voor de toegang tot de rechter is dat het recht niet duur is. Ik zal daarop blijven hameren. Als men kanker heeft, lopen de kosten op tot 100.000 euro per jaar en die worden betaald via de verplichte ziekteverzekering. Als men geconfronteerd wordt met een zware rechtszaak, moet men alles zelf betalen. Daar moet dringend iets aan veranderen.

Het incident is gesloten.

L'incident est clos.

13 **Samengevoegde vragen van**

- Ellen Samyn aan Karine Lalieux (Pensioenen en Maatschappelijke Integratie, Personen met een handicap, Armoedebestrijding en Beliris) over "De nieuwe pensioenplannen van de minister" (55003584P)
- Sophie Thémont aan Karine Lalieux (Pensioenen en Maatschappelijke Integratie, Personen met een handicap, Armoedebestrijding en Beliris) over "De pensioenhervorming en de pensioenbonus" (55003591P)
- Louis Mariage aan Karine Lalieux (Pensioenen en Maatschappelijke Integratie, Personen met een handicap, Armoedebestrijding en Beliris) over "De pensioenhervorming" (55003594P)
- Gaby Colebunders aan Karine Lalieux (Pensioenen en Maatschappelijke Integratie, Personen met een handicap, Armoedebestrijding en Beliris) over "De pensioenhervorming" (55003605P)
- Wim Van der Donckt aan Karine Lalieux (Pensioenen en Maatschappelijke Integratie, Personen met een handicap, Armoedebestrijding en Beliris) over "De pensioenhervorming en de Europese boete" (55003606P)

13 **Questions jointes de**

- Ellen Samyn à Karine Lalieux (Pensions et Intégration sociale, Personnes handicapées, Lutte contre la pauvreté et Beliris) sur "Les nouveaux projets de la ministre en matière de pensions" (55003584P)
- Sophie Thémont à Karine Lalieux (Pensions et Intégration sociale, Personnes handicapées, Lutte contre la pauvreté et Beliris) sur "La réforme des pensions et le bonus pension" (55003591P)
- Louis Mariage à Karine Lalieux (Pensions et Intégration sociale, Personnes handicapées, Lutte contre la pauvreté et Beliris) sur "La réforme des pensions" (55003594P)
- Gaby Colebunders à Karine Lalieux (Pensions et Intégration sociale, Personnes handicapées, Lutte contre la pauvreté et Beliris) sur "La réforme des pensions" (55003605P)
- Wim Van der Donckt à Karine Lalieux (Pensions et Intégration sociale, Personnes handicapées, Lutte contre la pauvreté et Beliris) sur "La réforme des pensions et l'amende européenne" (55003606P)

13.01 **Ellen Samyn** (VB): Mevrouw de minister, het aantal ballonnetjes dat u de voorbije jaren hebt opgelaten inzake de pensioenhervorming, is niet meer op een hand te tellen. Ik weet het, u hebt uw buit binnengehaald, de socialisten nemen genoeg met het optrekken van het minimumpensioen, mede dankzij de indexeringen, naar 1.500 euro, maar hoe zit het met tal van andere zaken?

Ik denk dan bijvoorbeeld aan mensen met een zwaar beroep. Wat ook met de betaalbaarheid van onze pensioenen op lange termijn? Vorig jaar kwam u dan met het plan om een pensioenbonus in te voeren. Wij weten allemaal hoe dat is afgelopen. Uw plan werd onmiddellijk door ons afgeschoten, maar ook door pensioenexperts en uiteindelijk ook door het Federaal Planbureau, dat berekende dat uw pensioenbonus meer zou kosten dan hij zou opbrengen.

Dan is er ook uw pensioenbonus 2.0. U stelt nu voor dat wie recht heeft op een vervroegd pensioen maar aan de slag blijft, een eenmalige pensioenbonus tot 22.645 euro krijgt. Uw voorstel zou volgens u een besparing voor de schatkist opleveren. U haalde de mosterd daarvoor in Spanje, maar mag ik u erop wijzen dat Spanje een nog hogere schuldgraad dan België heeft? De Belgische schuldgraad bedraagt 105,1 % en die van Spanje 113,2 %. U haalt uw inspiratie dus bij een land dat het nog slechter dan België doet. U moet maar durven.

Door dit hele pensioendebacle blijven de Europese relancemiddelen nog steeds uit. Zelfs uw collega, minister Van Peteghem, geeft aan dat België meer dan 300 miljoen euro steun zal mislopen.

Mevrouw de minister, denkt u nog steeds dat u met uw hervorming voor 21 juli zult landen? Hebt u nu wel rekening gehouden met de betaalbaarheid van uw voorstel? Of moet dit net zoals vorig jaar nog worden berekend?

13.02 Sophie Thémont (PS): Madame la présidente, madame la ministre, hier, vous avez proposé de mettre en place un bonus pension pour encourager les femmes et les hommes qui, vers leurs 60 ans, se disent encore capables de travailler. Vous leur proposez un capital qu'ils toucheront en une fois, après un, deux ou trois ans.

Nous apprécions cette logique qui encourage et ne pénalise pas.

Madame la ministre, vous êtes tenace et créative. Tenace, parce que vous refusez de sacquer dans la solidarité que vous voulez imposer à votre réforme. Créative, parce qu'ici, il n'y a pas de coupe sombre, mais plutôt un encouragement pour celles et ceux qui ont encore envie et qui se sentent encore capables de travailler.

La droite n'arrête pas de dire qu'il faut une réforme des pensions. Cela fait des mois qu'elle le martèle. Moi, ce que je pense, c'est que les libéraux de ce gouvernement ne veulent pas avancer. Ou plutôt, si, ils aimeraient avancer, mais à leur sauce, sans compromis, couper dans les pensions, appauvrir celles et ceux qui n'ont pas assez travaillé selon eux.

Je pense surtout, aujourd'hui, à toutes ces femmes qui ont interrompu leur carrière pour s'occuper des enfants, parce que monsieur allait au bureau; toutes ces femmes qui ont donné du temps à leur mari indépendant; ou encore, toutes ces mamans solo qui réduisent leur temps de travail pour aller chercher leurs enfants à l'école.

Mais pour la droite, ces femmes n'ont qu'à se débrouiller avec la GRAPA quand elles arrivent à l'âge de la pension. C'est facile, quand on est bien à l'aise, déjà propriétaire, qu'on a du capital qui rapporte; c'est facile de pointer du doigt celles et ceux qui galèrent, disant: "Le coût des pensions est trop élevé. Il faut réduire les dépenses. Tant pis pour les dégâts collatéraux. Mais surtout, ne touchons pas aux privilèges des plus nantis."

Madame la ministre, pouvez-vous nous parler de vos propositions qui sont sur la table du gouvernement?

13.03 Louis Mariage (Ecolo-Groen): Madame la présidente, madame la ministre, chers collègues, quand pourrions-nous enfin voter, au sein de ce Parlement, la réforme des pensions tant attendue?

Rappelez-vous, le 20 juillet 2022, ma collègue, Marie-Colline Leroy, intervenait en séance plénière pour constater la proposition qui était alors sur la table. Aujourd'hui, un an plus tard, où en sommes-nous réellement?

Hier, vous annonciez dans la presse une série de propositions. Les écologistes peuvent y trouver des éléments intéressants. Je pense notamment à la proposition visant à ce qu'une personne qui prend le temps d'accueillir son enfant, de s'occuper d'un malade proche ne soit plus pénalisée lors du calcul de sa pension.

Pour les écologistes, il est important de valoriser à sa juste valeur le temps donné à l'autre. Néanmoins, cela ne nous empêchera pas de rester extrêmement attentifs à nos balises de toujours. Il faut un financement solide du premier pilier car sans sécurité sociale, pas de pension. Il faut agir pour que la solidarité des épaules les plus larges bénéficie aux plus précaires. Nous serons également très attentifs aux impacts des différentes mesures sur les femmes, notamment sur celles dont les carrières sont incomplètes sans que cela ne relève de leur responsabilité.

Madame la ministre, concernant le bonus pension, que prévoyez-vous pour celles et ceux dont le travail ne permet pas de travailler plus de 42 ans? Auront-elles et auront-ils droit à une pension décente? Et surtout, quand cette réforme aboutira-t-elle?

La **présidente**: Monsieur Mariage, je vous félicite pour votre *maiden speech*. (*Applaudissements*)

13.04 Gaby Colebunders (PVDA-PTB): Mevrouw de minister, Johan, een metaalarbeider die ik heel goed ken, heeft heel zijn leven hard gewerkt in een fabriek. Hij is nu 60 jaar en had de pech een knieoperatie te moeten ondergaan die helemaal mislukt is. Hij zit thuis en kan zelfs met de beste wil van de wereld niet meer gaan werken.

Sabine is 61 jaar en kinderbegeleidster. Volgens mypension kan ze pas op 66 jaar met pensioen gaan. Ze begint al te huilen als ze eraan denkt. Ze is namelijk geopereerd aan beide schouders, de polsen en het hart. Kan ze terug gaan werken of langer werken? Ik denk het niet.

U zwaait nu met een bonus van 22.000 euro om werknemers die met vervroegd pensioen willen gaan toch langer te laten werken, tot hun wettelijke pensioenleeftijd. Voor wie kan en wil is dat prima, maar zeg nu niet dat dit de oplossing is voor werkbaar werk aan het einde van de carrière. Voor de meeste mensen is werken tot 67 jaar gewoon sciencefiction. De bonus verandert daar niets aan. Voor de zware beroepen, onder andere de chemiesector, de metaalarbeiders en de poetsvrouwen, zal dat allemaal niets veranderen. Deze mensen leven immers 15 tot 20 jaar minder lang in een goede gezondheid. Geloof u nu zelf dat deze mensen nog één dag langer zullen werken dan ze moeten, zelfs met een cheque?

Kortom, er zijn steeds meer oudere zieken. De regering doet daarenboven gewoon niets om de pensioenleeftijd terug naar 65 te brengen en heeft geen enkele oplossing voor de zware beroepen. Ik heb dan ook twee vragen. Wat betekent uw voorstel voor de mensen die niet tot de wettelijke pensioenleeftijd kunnen doorwerken? Hoe maakt dit voorstel het einde van de loopbaan draaglijker?

13.05 Wim Van der Donckt (N-VA): Mevrouw de minister, de budgettaire creativiteit van de regering is grenzeloos, maar u spant werkelijk de kroon. Het klinkt bijna als een Spaans sprookje: geld uitdelen om te besparen. Dat is eigenlijk hetgeen u voorstelt. U wilt een eenmalige premie van 22.650 euro netto toekennen aan degenen die in de plaats van vervroegd met pensioen te gaan, nog 3 jaar blijven werken. Geld uitgeven om te besparen.

Meent u nu echt dat u met die maatregel de Europese Commissie ervan zult overtuigen dat dat het hervormingsplan is op basis waarvan zij meer dan 300 miljoen euro aan relancegeld zal vrijgeven? Meent u dat nu echt?

Dat is goed geprobeerd, maar sta mij toch toe een aantal van de ballonnen die u in de pers oplet, te doorprikken. Ik herinner u eraan dat een eenmalige pensioenbonus een uitgave is, die opgenomen zal moeten worden in de begroting. Die is al bloedrood. U zult die zo nog roder maken. U zult er de pensioenuitgaven op lange termijn niet door verminderen. Dat is nochtans wat u moet doen.

Bovendien is het een kaakslag voor iedereen die in de toekomst langer zal moeten werken, harder zal moeten werken, meer zal moeten bijdragen om de putten, die u altijd maar opnieuw graaft, te vullen. Zij zullen geen aanspraak kunnen maken op de cheque van 22.650 euro.

Mevrouw de minister, kunt u mij in detail uitleggen, in eenvoudige taal, hoe u met dat plan de Europese Commissie meent te kunnen overtuigen?

Hebt u een en ander al laten doorrekenen door de Federale Pensioendienst, door het Rekenhof of door de Hoge Raad van Financiën?

Tot slot, hoe meent u dat uw coalitiepartners tegenover het voorstel staan?

Ik kijk uit naar uw antwoord.

13.06 Karine Lalieux, ministre: Chers collègues, la réforme a été lancée à l'entame de cette législature, sans attendre, avec une revalorisation historique de la pension minimum. L'objectif était de tendre vers 1 500 euros à la fin de cette législature, et je rappelle que la pension minimum sera de 1 640 euros net en 2024. Il s'agit là de la pension légale pour l'ensemble de nos concitoyens et, partant, d'un premier objectif atteint.

Het zomerakkoord van juli 2022 bepaalde een nieuw pakket aan maatregelen. Daarover werd het advies van het Planbureau gevraagd. Op 18 november kregen we die analyse.

Deux aspects sont ressortis de cette analyse. Comme vous l'avez dit, le coût du vieillissement à long terme augmente à cause du bonus pension et les mesures de travail effectif sur la pension minimum entraînent un impact plus élevé pour les femmes. J'ai soumis au gouvernement une proposition adaptée le 9 décembre 2022. Plusieurs tours de table se sont succédé, mais sans qu'une réelle négociation en vue d'un

aboutissement ait débuté.

Wie mij kent, weet dat ik elke dag verder werk, samen met mijn mensen, de partners en mijn administratie.

Nous avons donc affiné les propositions présentées aux partenaires de la majorité et introduit, après contact avec l'Espagne, une proposition de bonus en versement unique au moment de la pension. L'analyse a été réalisée par le gouvernement espagnol et puis par le Bureau fédéral du Plan – pour répondre à M. Van der Donckt – qui montre qu'il y a un incitatif deux fois plus élevé pour encourager les gens à rester au travail au-delà de leur pension anticipée. Avec un versement unique, vous recevez le fruit de votre effort en une fois. Quand vous avez un petit salaire, quand vous avez une petite pension et une espérance de vie moindre, ce n'est pas anodin de le recevoir en une fois parce que vous pouvez en profiter beaucoup plus. Cet apport de capital est donc important. De surcroît, cette proposition diminue le coût du bonus - c'est le Bureau fédéral du Plan qui le dit - et le rend budgétairement neutre.

Het voorstel dat op tafel ligt, ondersteunt de werkgelegenheid door de bonus, voorziet in meer convergentie tussen de stelsels, de perequatie wordt beter afgestemd op wat bestaat voor werknemers en zelfstandigen, de toegang en de berekening van het minimumpensioen wordt het eerste volledig eengemaakte pensioenmechanisme in ons land, de solidariteit wordt versterkt door ook van een extreem hoog pensioenkapitaal een bijdrage te vragen en de pensioenkloof wordt bewaakt door een definitie van effectief werk te preciseren.

Il ne s'agit donc pas d'une nouvelle proposition. La réforme a été ajustée pour répondre aux remarques du Bureau fédéral du Plan mais aussi aux objectifs fixés dans l'accord de gouvernement.

Mes équipes ont déjà échangé avec les équipes du premier ministre sur ces propositions et il y avait une convergence de vues assez forte sur certaines des propositions.

Chers collègues, j'insiste: ma proposition réduit le coût du vieillissement comparé à son niveau en début de législature, et ce, tout en augmentant la pension minimum et en prenant des mesures spécifiques en faveur des femmes et en faveur de l'emploi. Oui, je le dis ici haut et fort! Nous atteignons ces résultats sans coupes sombres mais grâce à des politiques positives, que ce soit au niveau des pensions, de l'emploi ou encore de la relance.

Pourquoi suis-je alors sortie dans la presse pour détailler l'ensemble de ces mesures? C'est que je veux avancer, clôturer et surtout rassurer le citoyen. Le silence sur les pensions autour de la table du gouvernement ne pouvait plus persister. Un silence radio alors que, parallèlement, chers collègues, j'entends de nouveau la même musique que j'ai entendue en début de législature, cette musique des partis de droite qui pointent tous le coût des pensions et qui dit que la seule manière de réduire le coût des pensions, c'est de saper dans les droits des travailleurs et des pensionnés. Avouez que ce n'est pas ma recette!

Mais je ne suis pas ici pour faire une nouvelle réforme. Je ne suis pas ici pour faire ma réforme socialiste. Je suis effectivement ici pour un compromis équilibré. Et nous y sommes presque! J'en suis convaincue. Nous avons beaucoup travaillé. Il y a des convergences et j'espère, pour les travailleurs et les pensionnés de ce pays, que nous y arriverons tous avant le 21 juillet.

Je vous remercie.

13.07 Ellen Samyn (VB): Mevrouw de minister, België staat al op de eerste plaats als het op slechtste begrotingen aankomt. Het is dus niet nodig om recepten in te voeren uit landen als Spanje, waar de schuldgraad nog hoger ligt dan bij ons. In plaats van die bedenkelijke eerste plaats veilig te stellen, legt u beter structurele maatregelen voor die de betaalbaarheid van onze pensioenen op lange termijn garanderen.

Uw pensioenvoorstel symboliseert de malaise binnen de vivaldiregering. Er is duidelijk nog geen consensus over uw plan, zoals uw premier deze namiddag nog bevestigde. Uw eerste minister weigert momenteel zelfs uw voorstel te agenderen op de ministerraad. U noemt het *une avancée* en met de voeten vooruit, enigszins eigen aan u, startte u een mediaoffensief om hem te dwingen dit op de regeringsagenda te plaatsen. De vivaldipartijen lijken in campagnemodus te zitten, want nog geen enkele hervorming heeft deze regering tot een goed einde gebracht. Nu lijkt het kalf helemaal verdronken te zijn.

13.08 Sophie Thémont (PS): Madame la ministre, je vous remercie de nous avoir répondu et éclairés sur la situation. Vous avez accompli une grosse part du boulot. À présent, il faut qu'il soit reconnu.

Je ne peux plus entendre ceux qui, du haut de leur mépris, exigent d'appauvrir les personnes qui rament pour payer leurs factures; ceux qui se disent "féministes", mais qui veulent pénaliser celles qui n'ont pas eu la chance d'avoir une vraie carrière; ceux qui veulent protéger les gros capitaux au détriment des travailleurs. Ceux-là doivent se mettre au travail, retrousser leurs manches, accepter qu'ils ne siègent pas entre libéraux dans ce gouvernement. Nous attendons aujourd'hui de M. De Croo qu'il se comporte en premier ministre à la recherche d'un accord, et non en chef de parti qui veut imposer sa propre idéologie.

13.09 Louis Mariage (Ecolo-Groen): Madame la ministre, cela ne vous aura peut-être pas échappé, mais malgré ce qui me reste de cheveux, je suis le plus jeune député de cette Assemblée. En effet, j'ai moins de trente ans et, si je suis loin de la pension, ce sujet reste néanmoins important à mes yeux.

Il est important, car bien que cette réforme soit complexe, c'est avant tout une occasion à saisir pour concevoir une pension destinée à l'ensemble des citoyens – et ce, quel que soit leur genre. Il est en effet essentiel que nous, politiques, prenions la responsabilité de décider de mesures permettant à chacun de vivre dignement, dans un environnement sain, au moyen d'un travail qui émancipe plus qu'il n'épuise, en s'appuyant sur des services publics de qualité et sur une sécurité sociale qui nous protège collectivement non seulement durant la retraite, mais également durant toute la vie.

13.10 Gaby Colebunders (PVDA-PTB): Mevrouw de minister, hebt u zelf gehoord wat u net verklaarde over de zware beroepen? "Daardoor weten wij dat die mensen ook minder lang te leven hebben. Wij geven ze een cheque, zodat ze toch nog van hun tijd kunnen genieten. Zij moeten echter wel drie jaar langer werken."

Mevrouw de minister, geen enkele cheque is groot genoeg om dat tegen te gaan. De betrokkenen moeten gewoon eerder met pensioen kunnen gaan. Zij zijn kapotgewerkt. Zij kunnen niet meer tot 67 jaar gaan werken. Een werknemer op drie haalt zelfs de leeftijd van 67 jaar niet. Dat weet u ook.

Wij moeten dat beter aanpakken. De zware beroepen moeten een lagere pensioenleeftijd kunnen krijgen, namelijk vervroegd pensioen op 60 jaar en pensioen op 65 jaar voor iedereen. Dat is wat de PVDA wil.

13.11 Wim Van der Donckt (N-VA): Mevrouw de minister, het lijkt er steeds meer op dat u de weg naar de regeringstafel niet meer lijkt te vinden. Nochtans, had u geluisterd naar uw eerste minister, dan had u de weg kunnen vinden. Het zijn eenvoudige voorstellen en voorwaarden die hij naar voren brengt. Er moet echter natuurlijk een consensus zijn. Er moeten voldoende elementen voor een consensus zijn.

Hij heeft drie voorwaarden gegeven. Ik herhaal ze even. Uw hervormingen moeten de band tussen werken en pensioenopbouw versterken. Zij moeten een positieve impact hebben op de vergrijzingskosten. Zij moeten helpen de verschillende pensioensystemen op elkaar af te stemmen.

U faalt, want anders had u al lang aan de regeringstafel gezeten.

Bent u ook niet beschaamd? Immers, telkens opnieuw creëert u verwachtingen bij de mensen waarvan u verdomd goed weet dat zij niet realiseerbaar zijn. U houdt de mensen een fata morgana voor. Vermits u dat willens nillens telkenmale opnieuw doet, neigt dat veeleer naar pure volksverlakkerij dan naar beleid.

L'incident est clos.

Het incident is gesloten.

14 Question de Daniel Bacquelaine à Karine Lalieux (Pensions et Intégration sociale, Personnes handicapées, Lutte contre la pauvreté et Beliris) sur "Le Fonds de pension solidarisé et la situation des pouvoirs locaux" (55003597P)

14 Vraag van Daniel Bacquelaine aan Karine Lalieux (Pensioenen en Maatschappelijke Integratie, Personen met een handicap, Armoedebestrijding en Beliris) over "Het gesolidariseerd pensioenfonds en de situatie van de plaatselijke besturen" (55003597P)

14.01 Daniel Bacquelaine (MR): Madame la présidente, madame la ministre, le caractère hallucinant du courrier adressé par votre administration aux entités locales en matière de cotisations de responsabilisation me pousse à sortir du devoir de réserve que je me suis imposé et me donne le plaisir de vous interroger aujourd'hui.

Ainsi, les entités locales ont reçu un courrier leur expliquant comment le fonds de pension local et l'administration des pensions comptaient organiser, en dehors de toute légalité, leur spoliation financière. Je rappelle que la loi du 30 mars 2018 introduit, entre autres dispositions, un incitant visant à encourager les entités locales à instaurer un deuxième pilier de pension pour leur personnel contractuel. Cet incitant consiste à réduire les factures de responsabilisation à hauteur de la moitié des primes versées pour leur régime de pension complémentaire.

Comme le souligne l'inspecteur des finances, cette loi a rencontré un véritable succès puisque les communes responsabilisées qui bénéficient de cette réduction non négligeable du fait de l'organisation d'un deuxième pilier sont passées de 169 entités en 2017 à 738 entités en 2023. Votre administration propose aujourd'hui de réduire l'avantage des communes de 50 % à 18 % des primes versées au deuxième pilier, alors même que le président du comité de gestion des pensions des administrations provinciales et locales informait récemment le gouvernement que le Service fédéral des Pensions (SFP) allait enfreindre la loi du 30 mars 2018 et s'exposait à des actions judiciaires de la part des administrations locales.

Madame la ministre, avez-vous été informée par votre administration de l'envoi du courrier en question aux entités locales? Dans la négative, qu'en pensez-vous? Dans l'affirmative, couvrez-vous le caractère illégal de cette démarche?

Quelles mesures légales comptez-vous prendre pour régler les différents problèmes mis en avant par l'Inspection des finances afin d'assurer la viabilité financière du fonds de pension local?

14.02 Karine Lalieux, ministre: Monsieur le député, monsieur l'ex-ministre des Pensions, je vous rappellerai quelque peu l'historique du dossier, étant donné que c'est vous qui avez mis en place un système de bonus-malus. Ce système entraîne donc aujourd'hui un déficit structurel du Fonds de pension solidarisé. Ce n'est évidemment pas le seul problème, je le reconnais, mais le système de bonus-malus met encore plus à mal les finances de ce fonds.

C'est vous, monsieur Bacquelaine, qui avez imposé ce système contre l'avis de l'Inspection des finances qui avait prévu le désastre que vous avez décrit. C'est vous aussi qui l'avez mis en place contre l'avis du comité de gestion des administrations provinciales et locales qui vous disait que ce n'était pas une bonne idée. C'est vous qui l'avez mis en place contre l'avis de l'opposition, et notamment celui du Parti Socialiste, qui soulignait à quel point votre loi n'était rien d'autre qu'un système mettant sur le dos des pouvoirs locaux les moins nantis la charge des paiements du second pilier des pouvoirs locaux les plus nantis.

Bien sûr, pour éviter ces malus, les communes se sont affiliées massivement au deuxième pilier et j'ai fait en sorte qu'elles puissent le faire grâce au contrat et au marché de notre administration. Mais votre loi ne prévoyait rien pour prévenir cette situation. Rien du tout. Depuis le début de la législature, je me bats au sein du gouvernement afin de trouver des solutions pour qu'on octroie des moyens au Fonds de pension solidarisé afin de garantir les bonus dus aux pouvoirs locaux.

Je suis donc quelque peu surprise par votre question, monsieur Bacquelaine, mais j'espère y voir un signal fort des partis libéraux. Parce que qui bloque aujourd'hui le dossier à la table du gouvernement pour trouver une solution? Ce sont les partis libéraux et, en particulier, l'Open Vld. J'espère que cette question fera en sorte que les partis bougent, assument les responsabilités et respectent tout simplement la loi, comme vous l'avez dit.

J'étais évidemment au courant de ce qu'avait annoncé notre administration. Je continuerai à me battre pour que les communes, les CPAS et les pouvoirs locaux aient leur juste dû, et pour que la loi que ce Parlement et le gouvernement la Suédoise ont voulue soit appliquée.

14.03 Daniel Bacquelaine (MR): Madame la ministre, je vous remercie pour votre réponse politique, assez politicienne même.

Je veux vous rappeler le contenu de la loi du 30 mars 2018: il s'agit notamment de l'incitant au deuxième pilier. Heureusement, sans quoi c'était vraiment instaurer une discrimination vis-à-vis du personnel contractuel des entités locales par rapport au personnel statutaire. J'entends que vous considérez que cette discrimination pourrait être aisément réinstaurée. Je m'étonne de ce positionnement.

En outre, la loi de 2018 instaure pour la première fois un financement fédéral du Fonds de pension solidarisé des pouvoirs locaux. Cela représente aujourd'hui 150 millions, bien plus que le coût de l'incitant au deuxième pilier. Cela permet aussi de mettre en place la pension mixte, qui supprime les nominations tardives et ainsi un coût exorbitant pour les communes à l'avenir.

Je vous demande aujourd'hui un peu de considération pour le personnel contractuel des entités locales (...)

L'incident est clos.

Het incident is gesloten.

15 Question de Georges Dallemagne à Hadja Lahbib (Affaires étrangères, Aff. eur., Commerce ext. et Institutions cult. fédérales) sur "L'aide humanitaire à l'Ukraine à la suite des inondations" (55003600P)

15 Vraag van Georges Dallemagne aan Hadja Lahbib (Buitenlandse Zaken, Eur. Zaken, Buitenlandse Handel en Fed. Cult. Instellingen) over "De humanitaire hulp voor Oekraïne naar aanleiding van de overstromingen" (55003600P)

15.01 Georges Dallemagne (Les Engagés): Madame la ministre, chers collègues, la destruction du barrage de Kakhovka a des conséquences humanitaires et écologiques absolument dramatiques. Au moins 80 localités sont touchées; des centaines de milliers d'habitants sont concernés; Kherson est sous eau; des maisons sont emportées; les secours ont bien du mal à arriver à ces populations, notamment parce qu'on leur tire dessus depuis la rive russe.

La situation, notamment les conséquences sur les écosystèmes, est à ce point dramatique que des dégâts sont probablement irréversibles sur le cours du Dniepr.

Face à cela, il y a eu les réactions politiques immédiates de la diplomatie européenne. Josep Borrell a condamné "cette attaque venant de Russie". Ce sont ses mots. Il y a eu la réaction du chancelier allemand, du président français. Même les Chinois se sont émus. Même les Turcs ont proposé une commission d'enquête internationale.

Et du côté de la Belgique, il n'y a pas eu un mot, ni avant-hier, ni hier, ni de la part du premier ministre, ni de la part de la ministre des Affaires étrangères, ni de la part de la ministre de l'Environnement et du Climat. Pas un mot! Il a fallu que le président ukrainien supplie pour avoir un peu d'aide humanitaire pour qu'aujourd'hui, la Belgique débloque, semble-t-il, d'après ce que j'ai vu ce matin dans la presse, 200 000 euros.

Aujourd'hui, nos recettes fiscales sur les avoirs russes gelés en Belgique se montent à 625 millions d'euros. L'aide globale qui a été apportée à l'Ukraine jusqu'à présent, en 2022 et 2023, tous départements confondus, n'est que de 425 millions d'euros. L'État belge a donc gagné de l'argent sur le dos de ce conflit ukrainien. Je trouve dès lors notre aide bien modeste.

Madame la ministre, qu'allons-nous faire exactement? Allons-nous participer à une aide substantielle? Allons-nous participer à une enquête internationale sur ce crime d'écocide et ce crime de guerre? Que va enfin faire la Belgique par rapport à cette catastrophe?

15.02 Caroline Gennez, ministre: Monsieur Dallemagne, je vous remercie pour votre question très urgente.

Je suis d'accord avec vous. Évidemment, la Belgique s'aligne sur la condamnation par M. Borrell de la rupture du barrage de Nova Kakhovka. Les inondations massives ont encore aggravé la situation déjà critique pour des milliers de personnes en Ukraine. Des milliers de personnes, comme vous l'avez dit, ont dû quitter leur foyer pour fuir l'eau et les balles.

Chers collègues, nos pensées vont à toutes ces familles en détresse déplacées qui sont une nouvelle fois

impactées par les conséquences de cette guerre atroce. C'est pourquoi, et vous avez tout à fait raison, monsieur Dallemagne, la Belgique se mobilise et répondra aux demandes d'aide supplémentaire formulées par l'Ukraine. Aujourd'hui, déjà, on a examiné comment une partie de notre plus récent paquet de 24 millions d'euros d'aide supplémentaire à l'Ukraine, pourrait être réorientée vers des activités très critiques pour les victimes de l'inondation. Ainsi, 7 millions d'euros seront utilisés spécifiquement pour le Fonds humanitaire pour l'Ukraine. Ils proviennent des budgets de la Coopération et de l'IDP (Internally Displaced Persons) Ukraine.

Je veux encore souligner que le financement flexible que nous donnons à nos partenaires humanitaires leur permet déjà d'y apporter de l'aide aujourd'hui. Le PAM, par exemple, a déjà fourni de la nourriture et de l'eau à plus de 7 000 personnes. L'OIM est également sur place dans la région et fournit actuellement de l'eau potable aux personnes évacuées. En plus, il a été décidé ce midi, en bonne intelligence avec les services concernés, que B-FAST fera don de matériel d'aide d'urgence: kits d'hygiène, sacs de couchage, jerricanes. Elle en assurera le transport.

B-FAST et le SPF Santé publique se concertent actuellement avec le ministère ukrainien pour évaluer si la Belgique peut également répondre aux besoins en matériel médical. Des contacts sont en cours également avec l'Intérieur et la Défense afin de vérifier si du matériel humanitaire de leurs stocks pourrait être envoyé. On augmente donc chaque jour l'aide qu'on peut fournir. Nous continuons évidemment à suivre de très près les évolutions sur le terrain. Avec vous tous ici à la Chambre, nous continuons à soutenir l'Ukraine dans cette nouvelle épreuve.

Je vous remercie.

15.03 Georges Dallemagne (Les Engagés): Madame la ministre, je vous remercie.

Mieux vaut tard que jamais, mieux vaut un peu que rien du tout. J'apprécie d'abord que vous vous soyez jointe aux condamnations de Josep Borrell, qui a clairement pointé du doigt la Russie dans la responsabilité des événements.

Je pense qu'il ne faut s'habituer ni au mal ni à la catastrophe. Il y a une forme de banalisation de la catastrophe que représente la guerre en Ukraine. Nous devons être à la hauteur de ce qui se passe là-bas. J'insiste: au lieu de détourner vers les zones inondées une partie de l'aide que nous avons envisagée pour d'autres buts, il faut faire plus, madame la ministre.

Nous sommes à la traîne par rapport à la solidarité internationale. Nous devons pouvoir mobiliser plus de fonds. Je répète que la Belgique, rien qu'à travers la fiscalité sur les avoirs russes gelés dans notre pays, a détenu pour 2022 625 millions d'euros. Notre aide - j'ai refait les calculs - est aujourd'hui à hauteur de 425 millions d'euros. Il me paraît indécent que notre aide soit inférieure aux recettes fiscales que nous tirons de cette guerre en Ukraine.

*Het incident is gesloten.
L'incident est clos.*

La **présidente**: Ceci clôture notre séance des questions orales.

16 Renvoi d'un amendement en commission

16 Verzending van een amendement naar een commissie

J'ai reçu un amendement au projet de loi portant modification de la loi du 30 juillet 1981 tendant à réprimer certains actes inspirés par le racisme ou la xénophobie, de la loi du 10 mai 2007 tendant à lutter contre certaines formes de discrimination et de la loi du 10 mai 2007 tendant à lutter contre la discrimination entre les femmes et les hommes, n° 3366/1.

Ik heb een amendement ontvangen op het wetsontwerp houdende wijziging van de wet van 30 juli 1981 tot bestraffing van bepaalde door racisme of xenofobie ingegeven daden, van de wet van 10 mei 2007 ter bestrijding van bepaalde vormen van discriminatie en van de wet van 10 mei 2007 ter bestrijding van discriminatie tussen vrouwen en mannen, nr. 3366/1.

Conformément à l'avis de la Conférence des présidents du 7 juin 2023, je vous propose de renvoyer

l'amendement en commission de la Santé et de l'Égalité des chances (art. 93, n° 1, du Règlement).
Overeenkomstig het advies van de Conferentie van voorzitters van 7 juni 2023, stel ik u voor het amendement te verzenden naar de commissie voor Gezondheid en Gelijke Kansen (art. 93, nr. 1, van het Reglement).

Pas d'observation? (*Non*)
Il en sera ainsi.

Geen bezwaar? (*Nee*)
Aldus zal geschieden.

Projets de loi et propositions

Wetsontwerpen en voorstellen

17 **Projet de loi modifiant la loi coordonnée du 10 mai 2015 relative à l'exercice des professions des soins de santé (3287/1-4)**

17 **Wetsontwerp tot wijziging van de gecoördineerde wet van 10 mei 2015 betreffende de uitoefening van de gezondheidszorgberoepen (3287/1-4)**

Discussion générale *Algemene bespreking*

La discussion générale est ouverte.
De algemene bespreking is geopend.

De rapporteur, mevrouw Vanpeborgh, verwijst naar het schriftelijk verslag.

17.01 Kathleen Depoorter (N-VA): Mevrouw de voorzitter, ik stel vast dat de minister niet aanwezig is.

De **voorzitter**: Is de minister in de gang?

17.02 Catherine Fonck (Les Engagés): Madame la présidente, si le ministre ne se trouve pas à proximité, ne pourrions-nous pas passer au deuxième point de l'ordre du jour avant de revenir au premier?

La **présidente**: Madame Fonck, M. le ministre arrive. Merci pour votre proposition constructive. Monsieur le ministre, vous êtes attendu.

17.03 Kathleen Depoorter (N-VA): Mijnheer de minister, ik begrijp dat het niet prettig is om naar dit halfroond te komen, want u komt voor een tweede zitting en weet al dat u niet geslaagd bent. Met andere woorden, wij verwijzen u naar een derde zitting. Ik weet niet of dit vaak is voorgekomen in uw leven, maar ik denk het niet. Dit is natuurlijk niet de ideale manier van werken.

Wat doet zich hier nu voor, collega's? Door dit wetsontwerp goed te keuren, zullen wij de professionele stage voor klinisch psychologen en orthopedagogen opnieuw afvoeren voor dit jaar. Vorig jaar is dat ook gebeurd. De reden waarom dat vorig jaar gebeurde, was dat er te weinig stagemeesters bleken te zijn. Vandaag is dat nog steeds zo. Het is jammer dat de regering er niet in geslaagd is een kader te creëren dat ervoor zorgt dat er voldoende stagemeesters zijn voor klinisch psychologen en klinisch orthopedagogen. We zijn het er immers allemaal over eens dat de geestelijke gezondheidszorg in een storm verkeert. Heel wat kinderen en jongeren hebben nood aan geestelijke zorgverstrekkers.

Al die studenten klinische psychologie en klinische orthopedagogie willen met de beste wil van de wereld aan de slag gaan en zouden een stage moeten kunnen doen om op een professioneel ideale manier hun opleiding af te ronden. Zij kunnen dat niet, omdat er op 3 oktober 2022 slechts 42 Franstalige stagemeesters waren en 14 Nederlandstalige wat de klinisch psychologen betreft. Ik vind die cijfers hallucinant. Voor de klinisch orthopedagogen waren er 1 Franstalige en 4 Nederlandstalige. Daarmee zullen we de gigantische hoeveelheden aan zorgverstrekkers die nodig zijn om de geestelijke gezondheidszorg op te krikken en ervoor

te zorgen dat onze patiënten toegang hebben tot de zorg waaraan ze nood hebben, niet opleiden.

Wat doen we dus vandaag? We laten ongeveer 300 studenten klinische psychologie afstuderen zonder de stage. Bij de laatstejaars orthopedagogie schat ik dat het er meer dan 1.000 zijn. Dat is echt wel een gemiste kans, mijnheer de minister.

Deze week in de commissie heb ik u ook gezegd dat het ook een gemiste kans is dat bijvoorbeeld de psychologisch consultants niet erkend worden. Ook dat is weer een hele groep studenten die staat te popelen om te beginnen werken om de geestelijke gezondheidszorg te versterken. Ook zij kunnen gewoon niet ingezet worden zoals het hoort.

De professionele stage kan nu niet plaatsvinden, ze wordt afgevoerd. U hebt nu een jaartje uitstel om toch nog een kader te vinden, om er toch voor te zorgen. Een professionele stage betekent dat de stagiairs ook betaald worden. Dat is wel een probleem voor de ziekenhuizen en zorginstellingen. Dat is ook duidelijk aangegeven in de adviezen die we hebben gevraagd. U hebt nu een extra jaar de tijd om ervoor te zorgen dat die stageplaatsen er komen. Tegen dan zijn de kiezers al opnieuw naar het stembokje geweest en hebben ze zich uitgesproken. Hopelijk is dit in het laatste jaar van uw legislatuur toch een project waarin u effectief zal slagen. We hebben geen tijd om onze patiënten eigenlijk een beetje in de steek te laten.

17.04 Dominiek Sneye (VB): Mijnheer de minister, uw uiteenzetting in de commissie was weinig verhelderend. Daarom wil ik er nog heel even op terugkomen. Ik begin met een citaat van u uit het verslag: "De minister heeft federale middelen bekomen in het kader van de laatste begrotingsbesprekingen om een inspanning te kunnen doen met het oog op stageplaatsen en de financiering. De minister weet niet of deze middelen voldoende zullen zijn, maar er moet een extra inspanning komen." Dat zijn niet mijn woorden maar de uwe, woordelijk uit het verslag genomen, en ze zijn niet bemoedigend. Al voor de tweede keer wordt de stage uitgesteld en nog bent u niet zeker dat u hiervoor voldoende middelen zal hebben. In de commissie stelde u zelf de vraag: "Hoeveel mensen gaan er overtuigd worden om stagemeester te zijn en op hoeveel plaatsen zal die stage uitgewerkt worden?"

Mijnheer de minister, het is natuurlijk uw taak om dat zo aantrekkelijk mogelijk te maken, in de eerste plaats door een kwaliteitsvol kader te scheppen, maar evenzeer door voor voldoende financiering te zorgen.

Het gebrek aan stageplaatsen ligt niet aan de onwil van de psychologen in het veld om hun toekomstige collega's te begeleiden tot volwaardige en autonoom werkende psychologen, zo veel is duidelijk. Het is vooral de onduidelijkheid over hoe een en ander geconcretiseerd kan worden die ervoor zorgt dat vooralsnog weinig professionelen zich durven te engageren, wetende dat het uiterst moeilijk wordt om de professionele stagiairs te verlonen, wat wel werd beloofd.

Mijnheer de minister, ik blijf erbij, het is onbegrijpelijk dat er eerst een professionele stage wordt vereist via een wetsontwerp en een KB, maar dat de uitwerking van die stage vervolgens compleet spaak loopt. Dat is niet ernstig. Het getuigt niet van goed bestuur. Wanneer dan ook de financiering niet op punt staat, is het niet verwonderlijk dat u onvoldoende stagemeesters vindt.

We zullen dit wetsontwerp wel goedkeuren. We kunnen niet anders, want we willen de studenten niet het slachtoffer van uw onbehoorlijk vivaldibeleid laten worden. We keuren dit dus wel goed, maar weet dat wij hierover wel nogal wat kritische opmerkingen hebben.

17.05 Sofie Merckx (PVDA-PTB): Mijnheer de minister, één jaar geleden hebben we hetzelfde wetsontwerp al eens goedgekeurd. Dat stelde voor om wegens het tekort aan stagemeesters de studenten psychologie te laten afstuderen zonder het volbrengen van die stage. Dat is nu al een jaar geleden en nu gebeurt weer hetzelfde. Hoe denkt u dit probleem op te lossen? We hebben u daarover vragen gesteld in de commissie, maar die hebt u niet beantwoord. Ik stel die vragen daarom nog eens.

Hoeveel stageplaatsen zijn er tekort? Hoeveel extra stagemeesters zijn er nodig? Betreft het probleem bepaalde universiteiten of gaat het om een algemeen probleem?

U hebt ons gevraagd om geduldig te zijn, maar u hebt geen cijfers gegeven over de precieze omvang van het probleem of de manier waarop u het wilt oplossen. De kans is dus groot dat we volgend jaar weer zo'n

wetsontwerp zullen moeten goedkeuren. Die stages zijn wel belangrijk voor een kwaliteitsvolle opleiding. Hoe zult u dit probleem oplossen?

17.06 Gitta Vanpeborgh (Vooruit): Collega's, dit wetsontwerp wijzigt de voorwaarden voor de erkenning van klinisch psychologen en orthopedagogen door de verplichte professionele stage alleen op te leggen aan de studenten die afstuderen in de loop van het academiejaar 2023-2024 of in de daaropvolgende academiejaren. Concreet betekent dit dat de verplichte stage nog eens met een jaar wordt uitgesteld. We betreuren dat uitstel, maar de minister heeft dat in de commissie wel degelijk verantwoord. Ik vind het wat flauw dat men zegt dat het hier om een tweede zittijd zou gaan. De verantwoording van het bijkomend uitstel getuigt net van openheid.

De erkenning van het beroep is relatief jong en het is niet evident stagemeesters te vinden. De minister koppelde dit ook aan het feit dat er nog meer duidelijkheid moet komen over de verwachte inhoud van die stage. De neuzen moeten nog in dezelfde richting wijzen in de sector. Ook de verantwoordelijkheid van de stagemeester moet worden verduidelijkt, zodat men de gepaste financiering en vergoeding ertegenover kan stellen.

Zoals de minister ook heeft gezegd, wijzen de neuzen nog niet allemaal in dezelfde richting, maar er is wel degelijk overleg en er wordt wel degelijk werk gemaakt van een roadmap. In het kader van de laatste begrotingsbesprekingen werden, met het oog op de financiering van die stage, al federale middelen vastgelegd, zij het dan nog niet precies, maar ik denk dat wij moeten afwachten wat het resultaat en de verwachtingen zijn, waarna we dat nog verder kunnen preciseren.

We hebben dus zeker begrip voor dit bijkomend uitstel, maar we zijn ervan overtuigd dat een volgend uitstel kan en zal worden vermeden. Een goed doordachte en uitgebouwde stage is belangrijk en noodzakelijk, niet alleen om een kwaliteitsvolle opleiding te garanderen voor die studenten, maar ook om in kwaliteitsvolle zorg te voorzien voor toekomstige patiënten of cliënten.

We zullen dit wetsontwerp dan ook steunen, met de hoop dat er zo snel mogelijk een stageopzet wordt gerealiseerd en met de vraag om de betrokken studenten zo snel mogelijk te informeren en gerust te stellen, want ook dat is hier een belangrijk gegeven.

17.07 Catherine Fonck (Les Engagés): Madame la présidente, monsieur le ministre, en quelque sorte, vous n'avez pas eu d'autres choix que de nous présenter le projet de loi à l'examen. Si tel n'avait pas été le cas, les jeunes diplômés en psychologie clinique et en orthopédagogie auraient été piégés. Mais vous aviez le choix – dans ce cas de figure, vous n'avez pas assumé vos responsabilités – de ne pas vous retrouver dans la situation que l'on connaît aujourd'hui. En effet, il y a un an, vous aviez déjà procédé de la même façon, en supprimant purement et simplement une partie de la loi de 2015 relative à ces professions de santé. Depuis, vous avez eu une année pour remédier à la difficulté qui se pose en matière de pratique effective des stages.

Faut-il rappeler que si on se réfère aux recommandations internationales, ainsi qu'au modèle utilisé à l'échelle internationale pour la formation des psychologues et de tous les professionnels autonomes des soins de santé, on constate qu'il est toujours question d'un modèle de formation en deux étapes, avec, d'une part, une formation de base académique et, d'autre part, une formation à la pratique sous supervision.

Comment peut-on se retrouver dans cette situation alors qu'il y a un an, vous aviez déjà dû annuler cette formation pour les jeunes diplômés?

Je vous avoue que j'ai beaucoup de mal à comprendre. Je rappelle qu'au-delà de la loi de 2015, un arrêté royal a été pris en 2019. Nous sommes en 2023. Cela fait donc maintenant quatre ans. Cet arrêté royal définit pourtant les critères d'agrément, y compris des maîtres de stage et des services de stage. Que reste-t-il à faire? Reste à définir un modèle organisationnel, à déployer ce dernier, conformément à l'arrêté royal de 2019, et à prévoir le financement des maîtres et des services de stage.

Il y a un an, nous avons soutenu la loi car nous pensions ne pas avoir le choix, les étudiants étaient coincés, le ministre n'était pas là depuis trois ou quatre ans et le covid-19 était passé par là. Tous ces arguments-là ne tiennent plus la route aujourd'hui, monsieur le ministre, aucun d'entre eux.

L'année dernière, j'avais formulé une proposition alternative que je vous avais soufflée dans l'oreille. Je vous

avais proposé, en tant que solution alternative au stage tel que prévu dans la loi, et dans l'attente de régler les aspects pratiques et de disposer d'un nombre suffisant de maîtres et de lieux de stage, un encadrement, un accompagnement des jeunes psychologues cliniciens et orthopédagogues sortants. Cet encadrement devait être proposé à ces médecins en cas de besoin, lorsqu'ils se retrouvent confrontés à des situations de patients plus compliquées, ou lorsqu'ils ont besoin d'une supervision par rapport à des cas cliniques qu'ils rencontrent.

Rappelons que ces médecins ont une pratique autonome. Cet encadrement prévoyait également la constitution, par arrondissement et par province, d'une liste de psychologues cliniciens et éventuellement d'orthopédagogues. On sait qu'ils sont plus nombreux du côté néerlandophone que du côté francophone, mais cette liste peut aisément être constituée sur l'ensemble du territoire. Il s'agit donc d'un véritable outil d'accompagnement à la pratique.

Si j'avais fait cette proposition-là, ce n'était pas pour emmerder le monde, mais c'est parce que la qualité de la prise en charge des patients passe aussi, en l'absence d'un stage pratique, par la possibilité d'avoir un référent en la personne d'un psychologue expérimenté, qui peut alors prêter main-forte et avoir une discussion multidisciplinaire en préservant le secret médical sur la réalité et la situation des patients. Rien de tout cela n'a été fait ni envisagé.

Personnellement, cela ne me dérangerait pas que vous n'ayez pas suivi cette piste alternative si, dans le fond, ce qui devait être fait sur la base de la loi de 2015 et de l'arrêté royal de 2019 était résolu cette année.

Ce n'est de nouveau pas le choix que vous avez opéré. Vous reportez, une fois de plus, à plus tard – malgré les autres pistes possibles.

Je vous avoue que, pour toutes ces raisons, nous avons décidé – contrairement à l'année dernière – de ne pas soutenir ce projet de loi. Nous nous abstenons. Franchement, monsieur le ministre, il ne faudra pas revenir dans un an avec le même blabla. Ce ne serait ni sérieux ni correct. En définitive, soit vous modifiez la loi, mais vous devrez alors le justifier sur le plan de la qualité des soins et des recommandations internationales relatives aux pratiques autonomes que sont la psychologie clinique et l'orthopédagogie, soit vous la respectez et vous offrez la possibilité efficace – d'un point de vue organisationnel, financier et pratique – à nos jeunes de bénéficier de cette deuxième partie de formation qu'est la formation pratique.

17.08 Sophie Rohonyi (DéFI): Monsieur le ministre, je dois vous avouer que ce projet de loi me laisse perplexe, pour ne pas dire amère. Je vais en expliquer les raisons.

S'agissant du timing, nous sommes aujourd'hui le 8 juin, moment où la majorité des étudiants sont en pleine session d'examens à l'université. Pourtant, ce n'est qu'aujourd'hui – une période particulièrement décisive pour leur cursus et donc pour leur avenir – que nous sommes amenés à nous prononcer sur ce projet de loi. Cette situation est non seulement stressante mais aussi injuste vis-à-vis de tous ces étudiants qui, en pleine session d'examens, ne savent pas encore à quelle sauce ils seront mangés.

Hasard du calendrier ou manque de vigilance? Je pense que cette situation et tout ce stress auraient pu leur être évités en anticipant un peu plus les choses puisque vous avez eu un an pour ce faire.

Quant au fond de la mesure, si je comprends qu'elle soit justifiée vu l'impossibilité pratique d'offrir ce stage aux étudiants concernés, vous ne répondez toujours pas à la question de la raison de ce manque de maîtres de stage, qui sont effectivement indispensables pour l'encadrement et la supervision des stages. La rémunération, le financement, la responsabilité que cela représente, la pénurie de personnel soignant, l'attractivité de la fonction, autant de pistes qui ont été évoquées en commission.

Monsieur le ministre, vous faites ici le choix de la facilité plutôt que celui d'apporter enfin une solution concrète et structurelle au regard de l'importance cruciale que représente ce stage pour la bonne formation et donc pour la bonne qualité des soins.

Malgré cette nécessité, vous nous demandez à nouveau de faire preuve de patience. Jusqu'à quand? Je rappelle que l'entrée en vigueur de l'obligation de stage est prévue pour le 1er janvier 2024. J'ose donc espérer que cette solution structurelle adaptée sera enfin proposée bien avant cette date puisqu'un troisième report ne pourra pas être envisagé.

Monsieur le ministre, nous allons malgré tout soutenir ce projet, parce qu'il permettra aux étudiants d'être fixés sur leur sort, mais ce sera la dernière fois car il est plus que temps que vous preniez vos responsabilités.

17.09 Minister **Frank Vandenbroucke**: Mevrouw de voorzitter, wij hebben al heel veel punten besproken in de commissie. Om te beginnen, verwijst ik naar de uitleg van mevrouw Vanpeborgh over de problematiek en wat wij eraan doen. Het principe van de stage werd al een aantal jaar geleden ingevoerd, maar het is de voorbije jaren zeer moeilijk gebleken om dat praktisch georganiseerd te krijgen. Wij zijn daar nog niet mee rond. Wij vragen nog even een bijkomend uitstel, weliswaar met de bedoeling dat wij vanaf 2024 een effectief functionerend stagemodel voor de klinisch orthopedagogen en klinisch psychologen van toepassing maken.

Je me souviens parfaitement, madame Fonck, de l'excellente suggestion que vous aviez faite de valoriser, via la convention, l'investissement dans les soins de santé mentale de première ligne. Je l'ai reprise et elle constitue donc un des éléments.

Comment valoriser ce qu'on fait en première ligne avec la convention? C'est l'un des éléments sur lesquels nous voulons construire un nouveau modèle. Ce nouveau modèle fait également débat et de nombreuses concertations ont eu lieu.

Il n'a pas été facile de bâtir un consensus sur un nouveau modèle qui inclut cela, entre autres. J'espère vraiment que nous pourrons aboutir bientôt et finaliser ce processus de concertation pour commencer à implémenter un modèle réaliste et qui permet d'appliquer la loi.

J'espère évidemment que c'est notre dernière demande de report et qu'un nouveau modèle qui permet une expérience de stage réelle sera réalisé.

Ik heb dus alle begrip voor het ongeduld van de collega's. Dat geldt ook voor mij. Het is echter niet mogelijk om in de praktijk een goed stagestelsel uit te bouwen zonder model dat enerzijds de mogelijkheden en anderzijds de behoeften goed met elkaar verbindt. Aangezien we daarover verschillende adviezen en meningen hebben gekregen, neemt het overlegproces om dat model te definiëren, heel wat tijd in beslag. Ik hoop echter dat we daarin nu wel zullen slagen. Om die reden vraag ik dus om het ontwerp goed te keuren.

La **présidente**: Quelqu'un demande-t-il encore la parole? (*Non*)
Vraagt nog iemand het woord? (*Nee*)

La discussion générale est close.
De algemene bespreking is gesloten.

Discussion des articles ***Bespreking van de artikelen***

Nous passons à la discussion des articles. Le texte adopté par la commission sert de base à la discussion. (Rgt 85, 4) **(3287/4)**

Wij vatten de bespreking van de artikelen aan. De door de commissie aangenomen tekst geldt als basis voor de bespreking. (Rgt 85, 4) **(3287/4)**

Le projet de loi compte 5 articles.
Het wetsontwerp telt 5 artikelen.

Aucun amendement n'a été déposé.
Er werden geen amendementen ingediend.

Les articles 1 à 5 sont adoptés article par article.
De artikelen 1 tot 5 worden artikel per artikel aangenomen.

La discussion des articles est close. Le vote sur l'ensemble aura lieu ultérieurement.
De bespreking van de artikelen is gesloten. De stemming over het geheel zal later plaatsvinden.

18 Proposition de résolution visant à stimuler la numérisation des associations sans but lucratif (2242/1-5)

18 Voorstel van resolutie betreffende het stimuleren van de digitalisering voor verenigingen zonder winstoogmerk (2242/1-5)

Proposition déposée par:

Voorstel ingediend door:

Jef Van den Bergh, Jan Briers, Koen Geens, Leen Dierick, Franky Demon, Servais Verherstraeten, Wouter Beke.

Discussion

Bespreking

Le texte adopté par la commission sert de base à la discussion. (Rgt 85, 4) **(2242/5)**

De door de commissie aangenomen tekst geldt als basis voor de bespreking (Rgt 85, 4) **(2242/5)**

La discussion est ouverte.

De bespreking is geopend.

Le rapporteur, M. Vanden Burre, se réfère au rapport écrit. Comme il s'agit d'une résolution, le temps de parole est limité à cinq minutes par groupe.

18.01 Wim Van der Donckt (N-VA): Mevrouw de voorzitter, ik zal mijn uiteenzetting uit de commissievergadering niet overdoen, maar ik wens wel het woord te nemen voor een stemverklaring omdat wij tegen onderhavige resolutie zullen stemmen. Dat doen we in eerste instantie niet omdat wij tegen de gehele inhoud zijn, maar wel omdat wij er een beetje over verwonderd zijn dat cd&v in dezen voor een resolutie kiest waarmee aan de regering wordt gevraagd om een wetgevend initiatief te nemen, terwijl de Kamer eigenlijk zelf de wetgevende macht is. Dat vinden wij een beetje bizar. In de vorige legislatuur lag er overigens een wetsvoorstelletje klaar, gesteund door cd&v, maar dat raakte toen niet goedgekeurd. Men had gerust naar dat voorstel kunnen teruggrijpen.

Ik kom tot een meer inhoudelijk argument voor onze tegenstem. De resolutie streeft naar een grotere efficiëntie, een kostenbesparing en een grotere transparantie inzake de jaarrekeningen en belastingaangiftes van vzw's. Wij zijn dan ook bijzonder verwonderd over amendement nr. 2, dat uiteindelijk in de commissie werd goedgekeurd en waarbij een uitzondering wordt gemaakt voor kleine vzw's. Grotere vzw's moeten hun jaarrekening indienen bij de Nationale Bank van België, terwijl de kleinere vzw's hun jaarrekening bij wijze van uitzondering mogen blijven indienen bij de griffie van de ondernemingsrechtbank. Met het oog op transparantie en efficiëntie lijkt mij dat niet echt ideaal. Men moet zich op politiek niveau toch eens afvragen waarom België zo'n groot overheidsbeslag kent. Voor de grote vzw's bepaalt de overheid dat de informatisering van de jaarrekening bij de Nationale Bank ligt, voor de kleine vzw ligt de informatisering bij Justitie, door Justitie te bekostigen, aangezien kleine vzw's hun jaarrekening mogen indienen bij de griffie van de rechtbank. Wij begrijpen dat niet.

Om die twee fundamentele redenen zal onze fractie, ondanks de goede bedoelingen, tegen dit voorstel van resolutie stemmen.

18.02 Benoît Piedboeuf (MR): Madame la présidente, nous, au contraire, nous soutiendrons avec enthousiasme cette proposition de résolution. Nous le ferons parce que le secteur associatif mérite beaucoup d'attention. Il représente 100 000 ASBL – un million de bénévoles. Tout ce qui va dans le sens de la simplification administrative doit être soutenu. Nous allons donc soutenir notamment les recommandations visant à tenter d'alléger les déclarations de la taxe patrimoniale et la déclaration à l'impôt des personnes morales. Elle pourrait être pré-remplie. Il est tout à fait possible d'apporter des simplifications importantes dans la vie des ASBL. Si l'on veut que notre tissu associatif, très important, continue de fonctionner dans notre pays, il faut aller dans ce sens. Tout le monde a besoin de simplification administrative car on n'arrête pas d'ajouter des couches!

Ce n'est qu'une résolution bien entendu, mais elle va dans le bon sens et nous la soutiendrons avec beaucoup de plaisir.

18.03 Catherine Fonck (Les Engagés): Madame la présidente, il s'agit d'une proposition de résolution qui me semble aller dans le bon sens. Nous devons pouvoir encourager le développement de la numérisation des ASBL, comme partout ailleurs. De la sorte, elles pourront gagner du temps et se concentrer sur leurs principales activités.

Si je prends la parole aujourd'hui, c'est simplement parce que nous voulons attirer l'attention sur la nécessité de maintenir un certain degré de vigilance dans ce dossier. En effet, cette initiative ne doit pas entraîner de coûts supplémentaires. Rappelons quand même qu'il existe beaucoup de petites ASBL, lesquelles ont besoin d'outils simples et compréhensibles.

De plus, nous ne pouvons nier la réalité d'une fracture numérique dans certaines ASBL et micro-associations, même si nous assistons à une plus grande professionnalisation de leurs conseils d'administration. Dans les toutes petites ASBL, chacun n'est pas nécessairement équipé et apte à gérer la numérisation.

Il nous importait aussi que la numérisation reste une option, et ne devienne pas une obligation. En restant facultative, elle représente des avantages sur le plan des coûts et de la simplification, mais nous ne voulons pas que les ASBL se heurtant à des difficultés dans la numérisation soient pénalisées.

Nous allons soutenir cette proposition de résolution, mais comme elle devra être traduite en acte et sur le plan réglementaire, nous resterons vigilants quant à ce que je viens de rappeler et aux mesures que le gouvernement prendra. En effet, nous tenons à nous assurer que ce texte ne consistera pas à lui donner le feu vert pour imposer du numérique à toutes les ASBL. Si c'était le cas, nous freinerions toute initiative en ce sens, pour que les ASBL – y compris les plus petites – puissent continuer à fonctionner et à apporter un investissement sociétal dans plusieurs domaines qu'il convient de souligner et de valoriser.

Je vous remercie.

La **présidente**: Quelqu'un demande-t-il encore la parole? (*Non*)
Vraagt nog iemand het woord? (*Nee*)

La discussion est close.
De bespreking is gesloten.

Aucun amendement n'a été déposé.
Er werden geen amendementen ingediend.

Le vote sur la proposition aura lieu ultérieurement.
De stemming over het voorstel zal later plaatsvinden.

19 **Projet de loi modifiant l'arrêté royal du 30 janvier 1997 relatif au régime de pension des travailleurs indépendants en application des articles 15 et 27 de la loi du 26 juillet 1996 portant modernisation de la sécurité sociale et assurant la viabilité des régimes légaux des pensions et de l'article 3, § 1er, 4° de la loi du 26 juillet 1996 visant à réaliser les conditions budgétaires de la participation de la Belgique à l'Union économique et monétaire européenne, en ce qui concerne les adaptations au bien-être (3337/1-3)**

19 **Wetsontwerp tot wijziging van het koninklijk besluit van 30 januari 1997 betreffende het pensioenstelsel der zelfstandigen met toepassing van de artikelen 15 en 27 van de wet van 26 juli 1996 tot modernisering van de sociale zekerheid en tot vrijwaring van de leefbaarheid van de wettelijke pensioenstelsels en van artikel 3, § 1, 4°, van de wet van 26 juli 1996 strekkende tot realisatie van de budgettaire voorwaarden tot deelname van België aan de Europese en Monetaire Unie, voor wat betreft de welvaartsaanpassingen (3337/1-3)**

Discussion générale
Algemene bespreking

La discussion générale est ouverte.
De algemene bespreking is geopend.

M. Christophe Bombled, rapporteur, se réfère au rapport écrit.

19.01 Wim Van der Donckt (N-VA): Mevrouw de voorzitter, ook wat onderhavig ontwerp betreft, wil ik graag een korte stemverklaring afleggen. Wij zullen ons bij de stemming onthouden, ook al zijn wij de mening toegedaan dat het totaal gerechtvaardigd is dat een deel van de welvaartsenveloppe naar maatregelen ten gunste van de zelfstandigen en hun pensioenstelsel gaat.

Wij hebben twee fundamentele redenen voor onze onthouding. Eerst en vooral stellen wij vast dat de zelfstandigen, die toch decennialang hebben bijgedragen, toch enigszins achter het net vissen, aangezien de regeling blijkbaar enkel geldt voor de toekomst. Dat is voor hen toch een bijzonder bittere pil. Daarnaast is er ook het minister zeker bekende negatieve advies van het Algemeen Beheerscomité voor het sociaal statuut der zelfstandigen (ABC) met betrekking tot de door de regering voorgestelde verdeling van de welvaartsenveloppe. Ook na de behandeling van het dossier in de commissie zijn wij van mening dat er onvoldoende rekening werd gehouden met dat negatief advies.

Dat zijn de twee redenen waarom wij ons bij de stemming over het voorliggend wetsontwerp zullen onthouden. Voor het overige verwijs ik naar het betoog van mijn onvolprezen collega Valerie Van Peel in de commissie.

19.02 Florence Reuter (MR): Madame la présidente, chers collègues, décidément, le sujet des pensions est le sujet du jour! Mais, cette fois, nous allons parler d'un sujet plus consensuel car il s'agit de la valorisation de la pension des indépendants. Nous parlons ici de près de 1,2 million d'indépendants, ceux qui créent leur emploi, qui travaillent avec ou sans enfants et qui, bien souvent, créent aussi l'emploi des autres. Mais trop souvent ils ne voient pas leur pension refléter leur travail et leur carrière généralement très longue.

Le projet de loi qui nous est soumis s'inscrit dans la lignée de l'implémentation de l'enveloppe bien-être pour la période 2023-2024 dans son volet "indépendants". Comme je le disais, l'objectif est la revalorisation des pensions, des pensions les plus faibles dites "pensions proportionnelles". Elle s'applique donc aux pensions des travailleurs indépendants, des aidants, aux pensions de survie ainsi qu'aux allocations de transition. Les pensions qui ont pris cours entre le 1er juillet 2021 et le 1er juin 2023 connaîtront une augmentation de 1,7%. Les autres qui prennent cours à partir du 1er juillet 2023 connaîtront un gain de 3,4 %.

Bien sûr, à ces revalorisations, viennent s'ajouter celles déjà mises en œuvre par l'enveloppe bien-être 2021-2022. C'est donc un pas dans la bonne direction. C'est une mesure parmi d'autres qui contribue à améliorer la protection sociale de nos indépendants. Ils sont – faut-il le rappeler – le "poumon" de notre économie.

Notre groupe soutient bien évidemment ce projet de loi. Je salue aussi le travail réalisé par le ministre qui répondra aux questions, j'en suis sûre.

Président: Kristof Calvo, vice-président.

Voorzitter: Kristof Calvo, ondervoorzitter.

19.03 Hans Verreyt (VB): Mijnheer de voorzitter, vaak beschouwt deze regering zelfstandigen enkel als melkkoe voor de financiering van een aantal exuberante overheidsuitgaven, maar weigert zij tegelijkertijd gepensioneerde zelfstandigen de sociale zekerheid te geven waarop zij recht hebben.

Vandaag wordt dit lichtjes gecorrigeerd. Dat de verschillen in de pensioenen van de verschillende stelsels nog steeds te groot zijn, en het pensioen van vele zelfstandigen te laag is, daar zijn wij het hopelijk allemaal over eens.

Het Vlaams Belang pleit er al langer voor de laagste pensioenen op te trekken, ook voor zelfstandigen. Zo erkennen wij de grote rol die zelfstandige ondernemers gespeeld hebben en spelen voor de opbouw van onze welvaart.

Toen vorig jaar eindelijk komaf gemaakt werd met de correctiecoëfficiënt juichten wij dit toe. Het Algemeen Beheerscomité drong daar dan ook al heel lang op aan. Deze maatregel uit 1984 ter invoering van het proportionele pensioen strookte al lang niet meer met de realiteit.

Onze fractie zag toen liever, zoals het ABC ook vroeg, dat het met terugwerkende kracht zou worden ingevoerd, daar de scheefftrekking al jarenlang duurde. Wij blijven pleiten voor de volledige afschaffing van de correctiecoëfficiënt voor alle gepensioneerde zelfstandigen, ongeacht het jaar waarin zij met pensioen zijn gegaan.

Door de pensioenopbrengst voor ieder loopbaanjaar vóór 1 januari 2021 te verhogen met 1,7 % komt men hieraan een stukje tegemoet, maar natuurlijk niet voldoende. En ook niet voor alle zelfstandigen. Iedereen die werkt of bijdraagt als zelfstandige in bijberoep bouwt helemaal niets op. Hij of zij moet enkel bijdragen aan de solidariteit, maar kan nooit genieten van die solidariteit.

Meer dan 300.000 zelfstandigen in bijberoep winnen vandaag niets. Het Vlaams Belang steunt de verhoging van de zelfstandigenpensioenen, maar dit is het zoveelste voorbeeld van kruimelwetgeving. Waar blijft de echte pensioenhervorming? Mogen wij die nog verwachten in deze legislatuur?

Voor het Vlaams Belang zijn de zelfstandigen de motor van onze welvaart. Wij vinden dat alle loopbaanjaren volledig moeten meetellen voor hun pensioen. Dat is gewoon een kwestie van respect voor al het harde werk dat zij verzet hebben en voor alle jobs die zij gecreëerd hebben.

Zelfstandigen in bijberoep dragen ook bij, en moeten dus pro rata ook hiervan kunnen genieten als zij met pensioen gaan. Het werk is dus niet af. Wanneer durven wij echt een grote stap vooruitzetten?

19.04 David Clarinval, ministre: Monsieur le président, mesdames et messieurs les députés, je n'ai pas entendu de nouvelles questions par rapport au débat en commission.

Je voudrais simplement rappeler qu'en ce qui concerne l'avis du Comité général de gestion, si nous n'avons pas pu en tenir compte entièrement, nous en avons tenu compte dans une large partie.

Par ailleurs, nous avons été contraints de mettre un cap budgétaire puisque nous étions limités par une enveloppe budgétaire. Les demandes n'ont pas pu être rencontrées à cent pour cent mais nous avons fait le maximum dans le cadre du budget imparti.

Il est vrai, messieurs Verreyt et Van der Donckt, qu'il n'y a pas d'effet rétroactif. On peut le regretter, mais il est toujours compliqué, à la fois juridiquement et financièrement, d'avoir des effets rétroactifs. En tout cas, les décisions prises sont importantes pour les pensionnés futurs et pour ceux qui ont pris leur pension depuis peu. Des augmentations sont néanmoins prévues pour certaines cohortes de personnes déjà pensionnées; il y aura donc un impact indirect pour elles.

Je remercie l'ensemble des députés pour les remarques et commentaires qu'ils ont exprimés dans le cadre du débat.

Le **président**: Quelqu'un demande-t-il encore la parole? (*Non*)
Vraagt nog iemand het woord? (*Nee*)

La discussion générale est close.
De algemene bespreking is gesloten.

Discussion des articles ***Bespreking van de artikelen***

Nous passons à la discussion des articles. Le texte adopté par la commission sert de base à la discussion. (Rgt 85, 4) **(3337/3)**
Wij vatten de bespreking van de artikelen aan. De door de commissie aangenomen tekst geldt als basis voor de bespreking. (Rgt 85, 4) **(3337/3)**

Le projet de loi compte 5 articles.
Het wetsontwerp telt 5 artikelen.

Aucun amendement n'a été déposé.

Er werden geen amendementen ingediend.

*Les articles 1 à 5 sont adoptés article par article.
De artikelen 1 tot 5 worden artikel per artikel aangenomen.*

La discussion des articles est close. Le vote sur l'ensemble aura lieu ultérieurement.
De bespreking van de artikelen is gesloten. De stemming over het geheel zal later plaatsvinden.

20 Proposition de résolution sur la désignation de la Fédération de Russie comme État soutenant le terrorisme (3209/1-7)

- Proposition de résolution relative à la qualification du groupe Wagner d'organisation terroriste au niveau européen (3223/1-2)

20 Voorstel van resolutie betreffende de erkenning van de Russische Federatie als staatssponsor van terrorisme (3209/1-7)

- Voorstel van resolutie betreffende de aanmerking van de Wagner Group als terroristische organisatie op Europees niveau (3223/1-2)

Propositions déposées par:

Voorstellen ingediend door:

- 3209: Els Van Hoof

- 3223: Wouter De Vriendt, Samuel Cogolati.

**Discussion
Bespreking**

Le texte adopté par la commission sert de base à la discussion. (Rgt 85, 4) **(3209/6)**
De door de commissie aangenomen tekst geldt als basis voor de bespreking (Rgt 85, 4) **(3209/6)**

L'intitulé a été modifié par la commission en "proposition de résolution visant à élaborer un cadre juridique européen concernant les États soutenant le terrorisme".

Het opschrift werd door de commissie gewijzigd in "voorstel van resolutie betreffende een Europees rechtskader rond Staten als staatssponsor van terrorisme".

La discussion est ouverte.

De bespreking is geopend.

Mme Van Bossuyt, rapporteur, renvoie au rapport écrit.

20.01 Anneleen Van Bossuyt (N-VA): Mijnheer de voorzitter, ik was eerst niet ingeschreven als spreker, maar de meerderheid heeft een amendement ingediend hier in plenum en daarom wil ik toch even het woord nemen.

Reeds sinds het begin vraagt mijn fractie dat er financiële en logistieke steun wordt geboden aan de organisaties die zich inzetten voor de zoek- en reddingsacties van ontvoerde en gedeporteerde Oekraïense kinderen. Wij weten allemaal dat daar verschrikkelijke zaken gebeuren, onder andere het ontvoeren van Oekraïense kinderen. Wij dienden dan ook een amendement in op deze tekst om financiële en logistieke steun te bieden aan organisaties die deze kinderen willen herenigen met hun families.

De meerderheid stond daar blijkbaar niet achter, want vond het nodig om een eigen amendement in te dienen. Daarin werd gesteld dat de mogelijkheden zullen worden onderzocht om in dergelijke financiële en logistieke steun te voorzien. Ik begreep dat niet. Ik denk dat wij allemaal voorstander zijn van de hereniging van die kinderen met hun familie. Daarom kwam dat amendement er in de commissie, waar de meerderheid zich ook achter schaarde. Ik heb in de commissie mijn verontwaardiging daarover laten blijken. Ik begreep niet waarom eerst moet onderzocht worden of die steun zal worden verleend. Ik vroeg of het zo moeilijk was om ons amendement daarover te steunen. De nieuwe politieke cultuur, weet u wel.

Blijkbaar is de meerderheid dan toch tot inzicht gekomen. Het amendement dat hier in plenum wordt ingediend, is immers nagenoeg een kopie van ons amendement. Het inzicht is er dan toch gekomen. Dat heeft wel heel

wat voeten in de aarde gehad. Het had echter veel gemakkelijker gekund, door gewoon ons amendement te steunen.

Het belangrijkste voor ons is natuurlijk dat die steun er komt voor die organisaties om die Oekraïense kinderen te gaan herenigen met hun familie. Ik herhaal echter graag wat ik in commissie zei: als het gaat over kinderen, zouden er geen politieke spelletjes mogen gespeeld worden. Ik betreur dit dan ook.

20.02 Ellen Samyn (VB): Mijnheer de voorzitter, collega's, wat Rusland vandaag tegen de soevereine Oekraïense natie aanricht, is een grove schending van het internationale recht. Het zijn namelijk niets minder dan oorlogsmisdaden, daarover zijn we het allemaal eens. We hebben ook herhaaldelijk resoluties en amendementen die de Russische inval in Oekraïne en de daarbij horende oorlogsmisdaden streng veroordelen, mee goedgekeurd. Telkens opnieuw heeft onze partij onze ondubbelzinnige steun aan de dappere Oekraïense natie uitgesproken.

We ondersteunen dan ook volmondig het eerste verzoek voor de onwrikbare steun voor de onafhankelijkheid, soevereiniteit en territoriale integriteit van Oekraïne binnen zijn internationaal erkende grenzen en de veroordeling, nogmaals, van de illegale, niet-uitgelokte en ongerechtvaardigde aanvalsoorlog van Rusland tegen Oekraïne. Als nationalist vinden wij, in tegenstelling tot de meeste andere partijen hier in het halfroond, dat ieder volk recht heeft op een eigen onafhankelijke staat. Dat is voor ons de evidentie zelf.

We steunen ook onvoorwaardelijk de aanmerking van de Russische huurlingenlegers als terreurgroepen, zoals de Tsjetsjeense moslimextremisten van Kadyrov en de Wagnergroep. We hadden dan ook geen enkel probleem met het initiële voorstel van Ecolo-Groen om de Wagnergroep op te nemen op de EU-lijst van personen, groepen en entiteiten die betrokken zijn bij terrorisme.

Hoewel het voorstel van resolutie is geamendeerd, hebben wij nog altijd vragen. We hebben ons trouwens ook onthouden op gelijkaardige resoluties in het Europees en Vlaams Parlement en zullen dat vandaag ook voor onderhavig voorstel doen. Onze belangrijkste principiële bezwaren tegen de initiële tekst blijven immers overeind. Na onze kritiek werd het geamendeerde voorstel veel voorwaardelijker, vager en algemener: men zet Rusland niet meer op een terreurlijst, maar men zal onderzoeken of en hoe dat kan en men zal er eventueel ook andere landen aan toevoegen.

Bovendien is de achterliggende idee van de tekst om een Europees rechtskader te ontwikkelen om soevereine landen aan te merken als terreurstaat. We hebben een fundamenteel probleem met zo'n lijst van terreurstaten, ook al bestaan er voldoende schurkenregimes die daarvoor in aanmerking komen.

Sta me toch toe om even de redenen aan te stippen waarom wij onderhavig voorstel van resolutie nog steeds gebrekkig vinden.

Ten eerste, er bestaat geen internationaal rechtelijk instrumentarium om landen te vervolgen als terreurstaten. Men kan wel individuen vervolgen voor oorlogsmisdaden, bijvoorbeeld voor het Internationaal Strafhof in Den Haag. De reden daarvoor is dat het internationaal recht uitgaat van de basispremissie dat staten soeverein zijn en gelijk in hun soevereiniteit. Internationale hoven en tribunalen zijn niet bevoegd om recht te spreken en hebben dus geen jurisdictie over landen, tenzij staten dat zelf willen. Indien staten ze bevoegd maken om een uitspraak te doen in geschillen, zoals voor het Internationaal Strafhof gebeurt, dan moeten staten zich houden aan die rechtspraak. Het spreekt echter voor zich dat een terreurstaat een gerechtshof nooit bevoegd zal maken om te oordelen over zijn al dan niet terroristisch karakter. Er bestaat dus geen supranationaal gerechtshof dat een staat kan vervolgen voor de sponsoring van terreur of de inzet van terroristische middelen. In die zin is en blijft het voorstel van resolutie juridische sciencefiction.

Voorzitter: Eliane Tillieux, voorzitter.
Président: Eliane Tillieux, présidente.

Ten tweede, er bestaat evenmin een internationaal aanvaarde definitie van *state-sponsored terrorism*. Het is een uiterst subjectief begrip, waarmee elke staat à la tête du client een lijstje van terreurstaten kan opstellen. Als we de EU-definitie voor terrorisme hanteren of als we het binnenvallen van landen op onrechtmatige basis en het aanvallen van burgerdoelen als criterium stellen, zouden er wel eens bondgenoten van ons in aanmerking kunnen komen voor een dergelijk lijstje. Denk maar aan de steun van Turkije aan allerhande meer

dan bedenkelijke militaire en paramilitaire groeperingen in Koerdistan en de Kaukasus en aan de agressie door Azerbeidzjan tegen de bevolking in Artsakh. Zelfs de VS onder president Biden hoedden er zich tot op heden voor om Rusland formeel als staatssponsor van terrorisme te benoemen. Op hun lijstje staan bijvoorbeeld enkel Cuba, Noord-Korea, Iran en Syrië.

Ten derde, het is ons ook onduidelijk wat het voorstel toevoegt aan het huidige sanctieregime tegen Moskou. Er wordt in de tekst enkel gesproken over een betere handhaving van de bestaande sancties en het bestraffen van omzeiling van sancties. Dat is echter allemaal al opgenomen in het tiende sanctiepakket, dus de tekst is redundant wat het sanctionerende aspect betreft.

Ten slotte wens ik hier nog even te wijzen op de onwaarschijnlijke hypocrisie van de meerderheid. Men moet het maar durven: in de Kamer een voorstel van resolutie indienen met betrekking tot een rechtskader voor staten die sponsor zijn van terrorisme in dezelfde maand waarin een deal met Iran, de staatssponsor van terrorisme bij uitstek, wordt gesloten. Vorige maand stuurde dit land een door een andere staat gesponsorde terrorist terug naar huis, waar hij als een held van de natie werd ontvangen en gevierd. Op het moment dat de meerderheid hier voorstellen tegen staatsterrorisme voorlegt, sluit ze akkoordjes en deals met de terreurstaat bij uitstek. Veel cynischer kan het alvast niet meer worden.

Collega's, gelukkig zitten er ook waardevolle elementen in de tekst. Daarom zal mijn fractie alvast een gesplitste stemming over de verschillende verzoeken in het voorstel van resolutie vragen. Wij zullen het grootste deel van de tekst steunen, maar we zullen ons onthouden op het geheel, vanwege de onzinnigheid van een EU-lijst voor terreurlanden, wat ik vandaag uitvoerig hebt beargumenteerd.

20.03 Michel De Maegd (MR): Madame la présidente, chers collègues, la destruction partielle du barrage de Nova Kakhova, sur le Dniepr, début de cette semaine, démontre l'âpreté de la guerre que se livrent l'Ukraine et la Russie, la violence des moyens utilisés contre des civils et, à plus long terme, l'ensemble d'un écosystème.

Nous saurons un jour quel est l'auteur de ce sabotage, l'auteur des bombardements de la centrale nucléaire de Zaporijjia ou de l'explosion sous-marine du gazoduc Nord Stream 2, et les conséquences sur la poursuite de la guerre.

En effet, la guerre est loin d'être finie. La communauté internationale doit continuer à mobiliser tous les moyens à sa disposition pour permettre à l'Ukraine de retrouver sa pleine souveraineté sur les territoires occupés illégalement par Moscou, puis de construire des garanties de sécurité à long terme. Ce sera un des enjeux du sommet de l'OTAN à Vilnius au début du mois de juillet prochain.

Tous les moyens, ce sont des armes pour l'armée ukrainienne, encore et toujours. La Belgique va en fournir pour un montant de 46 millions d'euros dans les semaines à venir.

Tous les moyens, c'est une aide humanitaire directe pour les populations déplacées en Ukraine à la suite des combats et de la destruction de leur habitation; des populations inondées, pour lesquelles le gouvernement belge pourra, en coopération avec d'autres pays, fournir une aide bienvenue.

Tous les moyens, c'est aussi accueillir, comme nous le faisons en Europe et en Belgique, avec un statut juridique particulier, des familles et des enfants ukrainiens.

Tous les moyens, c'est encore contribuer à la recherche d'enfants ukrainiens volés par les autorités moscovites et envoyés en territoire russe dans des familles d'adoption, des actes constitutifs de génocide, comme le stipulent les mandats d'arrêt délivrés par la Cour pénale internationale à l'encontre de Vladimir Poutine et de la commissaire russe aux droits de l'enfant, Maria Lvova-Belova.

Le gouvernement belge a mobilisé des moyens financiers pour ce faire, dès 2022. Je reviendrai sur l'amendement dans un instant, si vous le voulez bien, et à ce que disait Mme Van Bossuyt. Le gouvernement poursuit cette politique, ce qui est fondamental à mes yeux.

Tous les moyens encore, c'est s'inscrire résolument dans le processus de sanctions à l'égard de la Russie. En témoigne l'adoption de la résolution de Mme Vicky Reynaert sur les diamants.

Tous les moyens, c'est lutter contre l'impunité à l'égard des crimes commis par les forces militaires russes. C'est l'objet d'une proposition de résolution que je dépose pour soutenir la création d'un tribunal international sur le crime d'agression, qui travaillera en symbiose avec la Cour pénale internationale.

Enfin, chers collègues, c'est aussi lutter sur le plan juridique dans chaque pays européen pour que le groupe Wagner soit neutralisé sur le plan de ses ressources financières. En effet, parallèlement à son rôle sur le sol ukrainien, on découvre avec plus de netteté l'ampleur de ses interventions négatives en Afrique, dans des pays déjà fragiles, comme la République centrafricaine ou le Mali, un des États partenaires de notre coopération au développement.

Si vous me le permettez, avant de conclure, je voudrais donner quelques précisions au sujet de l'amendement auquel a fait référence Mme Van Bossuyt.

En réalité, madame Van Bossuyt, cet amendement n'est pas, comme vous le dites, un copier-coller de votre amendement. Il est fondamentalement différent. En effet, les mots ont une importance cruciale. Votre amendement vise à demander d'apporter une aide financière et logistique aux organisations qui s'investissent dans des actions de recherche et de sauvetage d'enfants ukrainiens, enlevés et déportés, ce dans le but ultime de ramener ces enfants auprès de leur famille et en toute sécurité.

L'amendement dont je parle ici ne vise pas à apporter cette aide, comme si elle n'existait pas, mais bien de poursuivre le soutien financier aux organisations qui s'investissent dans des actions de recherche, de sauvetage, etc. Bref, il n'est pas question d'apporter, mais de poursuivre. Pourquoi est-ce totalement différent? Parce qu'après vérification, il ressort que la Belgique apporte déjà cette aide via un financement par le biais du Fonds interdépartemental Ukraine du mécanisme Children and Armed Conflict de l'ONU afin de promouvoir le droit des enfants dans le conflit armé en Ukraine et de renforcer leur protection. La Belgique a donc déjà alloué un budget de 500 000 euros en 2022, raison pour laquelle je parle de poursuivre.

La Belgique a également alloué 14 000 000 d'euros toujours en 2022 pour des projets de l'UNICEF en Ukraine, notamment pour un projet visant une assistance spécialisée aux enfants non accompagnés et aux enfants séparés de leur famille. Le sens de cet amendement est donc bien de poursuivre l'effort et non pas de l'initier, raison pour laquelle vous devriez pouvoir voter cet amendement.

En conclusion, nous soutenons le gouvernement belge dans la multitude d'actions qu'il entreprend pour poursuivre notre aide à l'Ukraine, pour poursuivre nos sanctions face au pouvoir russe actuel, pour enrayer sa machine de guerre et condamner les auteurs de crimes et d'atrocités. Nous apportons bien entendu notre plein soutien à cette résolution.

Je vous remercie pour votre attention.

20.04 Anneleen Van Bossuyt (N-VA): Mijnheer De Maegd, ik weet niet of u zich de discussie over dat amendement in de commissie nog herinnert? Zoals wij vaker in resoluties doen, tonen wij hiermee dat we het belangrijk vinden dat er financiële steun wordt gegeven aan de organisaties die de kinderen met hun families willen herenigen. In jullie amendement, waarmee jullie ons amendement afzwakten, stond dat de mogelijkheid moest worden onderzocht of er financiële en logistieke steun zou kunnen worden gegeven. Volgens jullie moeten we dat dus eerst onderzoeken. Ik vond dat heel erg en ik heb mijn verontwaardiging daarover in de commissie ook laten blijken. Toch wilden jullie over dat amendement in de commissie laten stemmen.

Nu zegt u dat er een fundamenteel verschil tussen de amendementen is. Blijkbaar gaan er al bepaalde middelen naartoe. Ik ben alleen maar blij om dat te horen, maar voor ons ging het over het signaal dat wij wilden geven. In heel veel resoluties wordt niet eerst gekeken naar de middelen die er al zijn, maar blijkbaar wilden jullie dat signaal in de commissie niet geven. Daarom was onze verontwaardiging zo groot. Als het om kinderen gaat, zouden er geen politieke spelletjes mogen worden gespeeld. Dat was onze voornaamste bezorgdheid, die wij toen ook hebben geuit.

20.05 Michel De Maegd (MR): Madame Van Bossuyt, je vous remercie pour vos propos.

Vous avez raison. En effet, en commission, nous avons proposé un autre amendement; mais si j'ai

absolument tenu à ajouter ce nouvel amendement, c'est précisément pour faire un pas et parce que j'avais vérifié ensuite la réalité de ces dons que nous faisons et que j'ai mentionnés: 500 000 euros d'une part et 14 millions d'euros d'autre part. Vous avez dit que vous vous en réjouissiez. Moi, aussi, je m'en réjouis. Je pense simplement que vous pourriez faire un pas dans la même direction. Finalement, on se retrouve sur l'essentiel et quel est-il? C'est d'allouer une aide à ces enfants qui sont victimes de la guerre, qui sont victimes d'enlèvements, qui sont des orphelins de guerre. C'est cela l'essentiel sur lequel nous nous retrouvons et sur lequel j'espère que vous aurez le bon sens de nous rejoindre.

20.06 **Els Van Hoof** (cd&v): Mevrouw de voorzitter, collega's, met deze tekst willen we ertoe oproepen om de Wagnergroep toe te voegen aan de EU-lijst van terroristen. Ik denk dat niemand daar tegen is. We willen de organisatie treffen waar het pijn doet, in de portefeuille. Iedereen die financieel steun verleent aan de Wagnergroep, pleegt daarmee strafbare feiten, daarover zijn we het eens.

De berichten in de Russische media waarin Prigozjin verklaart dat Wagner kampt met grote munitietekorten, bewijst dat ze op dat vlak kwetsbaar zijn. Op 7 mei kregen we het bericht dat Rusland capituleerde voor Wagner en de groep verder zal steunen en van munitie voorzien. Overal waar de Wagnergroep verschijnt, begaat die onbeschrijflijke gruwelijkheden en oorlogsmisdaden. Overal waar ze komen vermoorden, verkrachten en beroven ze de lokale bevolking. Dit was en is het geval tijdens de Syrische burgeroorlog, in Libië, Mali en Mozambique. Daarnaast zijn ze ook betrokken bij militaire coups zoals in Burkina Faso. Recent hebben ze ook nog het regeringsleger gesteund in Soedan. In vele gevallen blijven ze achteraf ook aanwezig om in naam van een autoritaire dictator de bevolking volledig te onderdrukken. Ik heb dat zelf kunnen vaststellen in de Centraal-Afrikaanse Republiek, waar ze de bevolking onderdrukken en waar de avondklok elke dag om 10 uur 's avonds ingaat. Je moet het maar meemaken in een Afrikaans land.

De Wagnergroep heeft controle over enkele belangrijke goudmijnen, bijvoorbeeld in Soedan, maar ook in de Centraal-Afrikaanse Republiek. Ze zouden meer dan 1 miljard dollar per jaar in goud naar Rusland smokkelen. Men moet zich niet afvragen van waar de middelen komen voor alles wat er gebeurt inzake Russische agressie.

Het Europees Parlement, maar ook het Vlaams Parlement hebben er al toe opgeroepen om de Wagnergroep op te nemen in de EU-lijst van personen, groepen en entiteiten die betrokken zijn bij terroristische daden. We kunnen er niet omheen, Rusland is een buur van Europa. Deze geografische ligging zal nooit veranderen. Ik heb vast en zeker begrip voor het argument dat we in de toekomst manieren moeten vinden om Europa en Rusland vreedzaam naast elkaar te laten bestaan, maar dat is niet de situatie waarin we vandaag zitten.

Als parlementsleden moeten we de dingen durven benoemen zoals ze zijn. We zien vandaag hoe de burgerbevolking en de civiele infrastructuur – kijk maar naar de doorbroken dam – doelbewust worden aangevallen. We zien de oorlogsmisdaden die worden begaan door organisaties als de Wagnergroep. We weten ook dat die groepen financiële en logistieke steun krijgen van het Russische regime.

Het Europees Parlement heeft in zijn resolutie van november 2022 Rusland al benoemd als een staatssponsor van terrorisme, maar ook landen als Estland, Letland, Litouwen en Polen hebben dat gedaan. Zij kunnen het weten, want zij wonen ernaast. Het klopt dat het juridisch kader hiervoor nog ontbreekt in Europa. Dat schrijven wij ook in ons voorstel van resolutie. Wij zien echter dat het niet onmogelijk is om zo'n juridisch kader te scheppen. Landen als de Verenigde Staten en Canada hebben dat wel en daarom vragen wij ook om te onderzoeken of wij binnen de Europese Unie zo'n kader kunnen creëren. Mocht dat mogelijk zijn, willen wij graag de mogelijkheden van zo'n lijst doorspreken met onze Europese partners.

Ik wil even vermelden wat de concrete gevolgen kunnen zijn waar er zo'n kader werd gecreëerd, zoals in de Verenigde Staten. Landen die op zo'n lijst staan, worden geconfronteerd met automatische wapenembargo's en strikte controles op de verkoop van dual-usesystemen. Er zijn ook financiële gevolgen. De Verenigde Staten kunnen het voor landen die op de lijst verschijnen onder andere moeilijk maken om leningen aan te gaan bij internationale financiële instellingen en ze kunnen bedrijven die geld verdienen in landen op de lijst belastingkredieten onttrekken. Dat gebeurt automatisch. Zo zullen wij niet telkens opnieuw rondjes moeten doen bij Europese Raden over welke sanctielijst van toepassing wordt, maar wordt dat een automatisme.

Ik was dan ook blij dat heel wat democratische partijen ons voorstel van resolutie hebben gesteund tijdens de bespreking. Ik heb echter ook vastgesteld dat het Vlaams Belang en de PVDA zich hebben onthouden.

De PVDA wil helemaal geen sancties tegen Rusland, maar indien wij toelaten dat Rusland zomaar een land binnenvalt en zomaar ongestraft kan pakken wat het wil, dan zullen wij de komende jaren nog veel Russische agressie zien. Gisteren heb ik de ambassadeur van Georgië ontmoet en daar is de vrees enorm groot dat zijn land het tweede land zal zijn waar de Russen zullen binnenvallen. Ik ben ook op bezoek geweest in Georgië en ik kan u zeggen dat dat risico reëel is.

In de commissie kon het Vlaams Belang geen echt grondige argumenten verzinnen waarom het de tekst niet kan steunen. Nu heb ik ze wel gehoord. Zij vinden dat een internationaal rechtsmechanisme ontbreekt, maar laat dat nu net zijn wat wij vragen.

Dat is de bedoeling. Er bestaat inderdaad geen internationaal erkende definitie van staatssponsor van terrorisme. Er is wel een Europese definitie. Laten we daarmee verder werken en kijken wat er mogelijk is. Het terrorisme zal immers niet stoppen in deze wereld. Dit signaal zou niet gezien moeten worden als een deur die voorgoed gesloten wordt voor Rusland, maar zolang Rusland geen respect begint te tonen voor de Oekraïense soevereiniteit en voor de meest fundamentele principes van het internationaal recht, zal Rusland internationale sancties oogsten waar het gruweldaden zaait in Oekraïne. Daarom moeten we deze resolutie unaniem steunen.

20.07 Nabil Boukili (PVDA-PTB): Madame la présidente, chers collègues, lors de la discussion de ce texte en commission, le PTB a soutenu différentes choses. Nous soutenons encore aujourd'hui la référence à la condamnation de l'invasion russe et de l'annexion du territoire ukrainien et certainement à la reconnaissance du groupe Wagner en tant qu'organisation terroriste. Que cela soit bien clair pour toutes les personnes présentes ici!

Toutefois, ces questions ne sont pas au cœur de ce texte. À l'origine, ce texte portait un autre nom, à savoir "Proposition de résolution sur la désignation de la Fédération de Russie comme État soutenant le terrorisme". Le titre a ensuite été modifié en "Proposition de résolution sur un cadre juridique européen concernant les États soutenant le terrorisme". La seule raison de cette modification, c'est qu'on s'est finalement rendu compte qu'au niveau européen, il n'est pas possible d'étiqueter un État comme soutenant le terrorisme, alors que les États-Unis peuvent le faire.

Si le titre du texte a été adapté, le contenu, lui, n'a pas changé. Il est toujours exclusivement dirigé contre la Russie. Bien évidemment, nous soutenons la condamnation de la Russie pour son invasion illégale de l'Ukraine. Néanmoins, la qualifier d'État soutenant le terrorisme ne nous semble pas être une bonne idée. La principale conséquence d'une telle décision sera que la Russie sera encore plus coupée d'une grande partie du monde, ce qui engendrera des problèmes.

En ce moment, des discussions sont encore en cours avec la Russie et des accords sont en cours d'élaboration. Il y a par exemple l'accord sur les céréales ou les accords relatifs à la centrale nucléaire de Zaporijjia. Ces accords sont importants et pourraient servir de tremplins à de nouveaux pourparlers qui pourraient aboutir à un cessez-le-feu et à la fin de la guerre. Si on veut maintenir ouverte une voie diplomatique vers la fin de cette guerre, qualifier la Russie d'État soutenant le terrorisme n'est pas une bonne idée. Même les États-Unis n'ont pas encore franchi ce cap. Prendre une telle mesure, c'est repousser encore la fin de la guerre.

En commission, la présidente a affirmé que l'intention était uniquement de créer un cadre juridique européen et que ce texte ne concernerait pas spécifiquement la Russie, même s'il ne faisait que référence à la Russie.

Si c'est sincèrement l'intention de l'auteur, Mme Van Hoof, nous pensons qu'il serait judicieux de ne pas seulement mentionner la Russie mais d'inclure également le soutien du terrorisme par d'autres pays. Cela rendrait le texte un peu plus équilibré, avec des amendements que nous avons déposés. Nous voulons en tout cas avancer dans cette voie. Dans ces amendements, nous mentionnons les États qui ont eux-mêmes commis des actes de terrorisme, qui soutiennent certains groupes ayant commis des actes de terrorisme ou qui sont responsables de l'émergence de mouvements terroristes.

Les colons israéliens prennent possession continuellement du territoire palestinien. Ils sont activement soutenus par l'armée israélienne. Rien que cette année, plus de 150 Palestiniens ont été tués. Les colons et

l'armée israélienne détruisent aussi délibérément des bâtiments civils tels que des écoles. Ces actes peuvent et doivent être considérés comme des actes terroristes et ont donc leur place dans cette résolution.

Pendant la guerre entre l'Arabie saoudite et le Yémen, l'Arabie saoudite s'est également rendue coupable d'actes de terrorisme. Les nombreux bombardements visant la population civile ainsi que le long blocus de l'un des principaux ports du Yémen ont servi à installer la peur et à faire pression sur le peuple yéménite. Il s'agit donc d'un acte terroriste de la part de l'Arabie saoudite.

Enfin, de nombreuses guerres illégales ont été déclenchées par les États-Unis depuis 2001, notamment en Afghanistan, en Irak ou en Lybie. Cela a fait 4,5 millions de morts, madame Van Hoof. La déstabilisation complète du Moyen-Orient provoquée par ces guerres a créé un terrain propice à l'émergence d'organisations terroristes telles que l'État islamique. Les bombardements en Lybie ont détruit toutes les structures étatiques de ce pays, ce dont la région n'est toujours pas remise, entraînant l'émergence d'organisations terroristes et de marchés d'esclaves.

Comme vous pouvez le constater, chers collègues, la terreur et le soutien au terrorisme ne peuvent être attribués exclusivement à la Russie. C'est pourtant ce que fait ce texte. Avec ces amendements, nous voulons essayer d'en faire un texte beaucoup plus équilibré.

Si l'intention de ce texte est vraiment de combattre tous les États qui soutiennent le terrorisme de manière générale – c'est ce qui a été dit en commission –, essayons d'accepter ces amendements pour que le texte soit plus équilibré.

Madame la présidente, nous avons également demandé un vote séparé sur certains articles et certaines demandes pour exprimer la condamnation de l'agression russe contre le peuple ukrainien, pour exprimer que Wagner est une organisation qu'on peut qualifier de terroriste et pour garder la porte ouverte à la diplomatie pour mettre fin à cette guerre.

20.08 Els Van Hoof (cd&v): Mevrouw de voorzitter, de argumenten die de heer Boukili aanbrengt, zouden hem net moeten overtuigen om de gehele resolutie goed te keuren. Het gaat over een Europees rechtskader voor diverse staten die sponsor kunnen zijn van terrorisme. Daarvan maak ik zelf geen lijst, het komt een gespecialiseerde equipe toe om dat te doen, net zoals dat in de Verenigde Staten gebeurt. Aangezien de tekst net veel breder is geworden, begrijp ik niet waarom de heer Boukili hem niet steunt. Daarom roep ik op om de resolutie wel goed te keuren.

20.09 Nabil Boukili (PVDA-PTB): Madame Van Hoof, vous parlez d'une texte qui veut créer un cadre juridique général et je suis d'accord avec vous. Vous prenez l'exemple de la Russie mais je me dis qu'il y a d'autres exemples, ces vingt dernières années, qui ont fait 4,5 millions de morts. Ce n'est pas de la blague! Cela ne figure pas dans ce texte. Il faut qu'on m'explique. Si on s'attaque à des États qui soutiennent le terrorisme, ce qui signifie terroriser des populations ou assassiner des gens, et que cela ne figure pas dans ce texte, comment pouvez-vous prétendre que ce texte soit réellement fait pour créer un cadre juridique général et qu'il ne vise pas la Russie?

20.10 Els Van Hoof (cd&v): We kunnen blijven proberen elkaar te overtuigen, maar ik denk niet dat het zal lukken. De creatie van een lijst met landen, zoals de Verenigde Staten die hebben, kan evengoed via een Europees rechtskader. Het staat in de tekst, dus u moet het goed lezen.

20.11 Georges Dallemagne (Les Engagés): Madame la présidente, je voudrais tout d'abord féliciter l'autrice principale de ce texte, Mme Van Hoof. Je regrette néanmoins que ce qui est soumis à notre discussion et à notre vote tout à l'heure n'est plus ce qui est inscrit ici au tableau. Nous n'allons pas désigner nommément la Fédération de Russie comme État soutenant le terrorisme. Je pense que ce titre n'est pas adéquat et devrait être reformulé comme étant "Proposition de résolution visant à élaborer un cadre juridique européen concernant les États soutenant le terrorisme".

Après beaucoup d'hésitations et après avoir entendu ma collègue Van Hoof, nous allons apporter notre soutien à ce texte, mais je regrette profondément qu'on n'ait pas pu suivre la proposition initiale de l'autrice. J'entends que le Parlement flamand, lui, a eu le courage et l'audace de nommer correctement les choses et de reconnaître – c'était le point 3 initial – la Russie comme un État promoteur du terrorisme et comme un État qui

utilise des moyens terroristes et a déclaré que les actions du gouvernement de la Fédération de Russie en Ukraine contre des civils innocents et des infrastructures civiles équivalent à du terrorisme d'État. Je pense qu'il faut toujours pouvoir qualifier les choses correctement lorsque des crimes sont commis, et connaître de ceux qui les commettent. J'appréciais particulièrement ces éléments de langage.

Deuxièmement, il a été proposé initialement de qualifier le groupe Wagner de groupe terroriste. Aujourd'hui, une fois de plus, on tourne autour du pot. On proposait notamment la mise en place d'un cadre juridique européen; il est aujourd'hui question "d'examiner les possibilités juridiques de mettre en place un cadre". Bref, nous observons un affaiblissement de la proposition de résolution initiale mais, malgré cela, j'entends bien qu'il y a toute une série de propositions concrètes en matière d'aide, de mise en place d'un cadre juridique européen ou de qualification d'autres États comme États terroristes.

Dans ce cadre-là, nous allons soutenir la proposition, malgré l'affaiblissement qu'elle a connu au cours de sa discussion en commission.

20.12 François De Smet (DéFI): Madame la présidente, je félicite moi aussi la rédactrice de ce texte. À dire vrai, je partage la remarque du collègue Dallemagne, en regrettant que le fond et la forme du texte ne correspondent plus, mais il reste de qualité et utile.

En effet, la proposition de résolution qui nous est soumise vise non seulement à réitérer notre soutien à l'Ukraine, à condamner le recours russe à des milices privées – en particulier au sinistre groupe Wagner – pour déstabiliser des États étrangers, mais également à élaborer un cadre juridique européen plus large en ce qui concerne les États soutenant le terrorisme. S'il est instauré, ce cadre permettrait de systématiser de lourdes mesures restrictives qui limiteraient les relations de l'Union européenne avec les pays qui seraient inscrits sur la liste de ceux qui soutiennent et financent le terrorisme. Grâce à cette corde supplémentaire à notre arc, nous disposerons d'un levier supplémentaire pour faire pression sur les États qui violent impunément le droit international et le droit humanitaire, comme le fait la Fédération de Russie depuis l'invasion de l'Ukraine.

Il est indéniable que le groupe Wagner constitue le bras armé de l'impérialisme russe – un bras armé qui tue, détruit, viole et s'assoit sur les droits fondamentaux les plus élémentaires en Ukraine, mais également en République centrafricaine, au Mali, en Syrie, en Libye, au Mozambique ou encore au Soudan. C'est la raison pour laquelle cette proposition de résolution s'y attaque en complétant les mesures de soutien à l'Ukraine que nous avons déjà prises et en asséchant les flux financiers russes.

Nous soutiendrons cette proposition de résolution, même si nous regrettons cette différence entre le titre originel et les reculs du texte. En tout cas, cela ne nous empêchera pas de considérer que la Russie soutient bel et bien une forme de terrorisme.

Je vous remercie.

La **présidente**: Quelqu'un demande-t-il encore la parole? (*Non*)
Vraagt nog iemand het woord? (*Nee*)

La discussion est close.
De bespreking is gesloten.

* * * * *

Amendements déposés:

Ingediende amendementen:

Considerans/Considérant A/1(n)

- 20 – Nabil Boukili (3209/7)

Considerans/Considérant A/2(n)

- 21 – Nabil Boukili (3209/7)

Considerans/Considérant A/3(n)

- 22 – Nabil Boukili (3209/7)

Considerans/Considérant A/4(n)

- 23 – Nabil Boukili (3209/7)

Punt/Point 7.3

• 19 – Michel De Maegd cs (3209/7)

* * * * *

Réservés: les amendements.

Aangehouden: de amendementen.

Auront lieu ultérieurement:

- le vote sur les amendements réservés;
- à la demande du groupe Vlaams Belang et du groupe PVDA-PTB, un vote divisé sur:
 - les points 1 et 2;
 - les points 3 à 6;
 - les points 7.2.3 et 7.2.4;
 - les points 7.2.6 à 7.2.9;
 - le point 7.3;

et le vote sur l'ensemble de la proposition.

Zullen later plaatsvinden:

- de stemming over de aangehouden amendementen;
- op verzoek van de Vlaams Belangfractie en de PVDA-PTB-fractie een gesplitste stemming over
 - de punten 1 en 2;
 - de punten 3 tot 6;
 - de punten 7.2.3 en 7.2.4;
 - de punten 7.2.6 tot 7.2.9;
 - het punt 7.3;

en de stemming over het geheel van het voorstel.

21 Proposition de modification du Règlement de la Chambre des représentants, réformant la procédure de vérification des pouvoirs à la suite de la jurisprudence de la Cour européenne des droits de l'homme (3403/1-3)

21 Voorstel tot wijziging van het Reglement van de Kamer van volksvertegenwoordigers, met het oog op de hervorming van de onderzoeksprocedure voor de geloofsbrieven ingevolge rechtspraak van het Europees Hof voor de Rechten van de Mens (3403/1-3)

Proposition déposée par:

Voorstel ingediend door:

Eliane Tillieux.

Discussion générale

Algemene bespreking

La discussion générale est ouverte.

De algemene bespreking is geopend.

21.01 Marco Van Hees, rapporteur: Madame la présidente, il s'agit d'une modification du Règlement qui réforme la procédure de la vérification des pouvoirs, à la suite de la jurisprudence de la Cour européenne des droits de l'homme. L'arrêt concerné est l'arrêt *Mugemangango c/ Belgique*. M. Germain Mugemangango est actuellement député wallon mais ne l'était pas avant 2014, d'où la contestation. Cette modification vise à apporter une solution aux critiques formulées par la Cour européenne des droits de l'homme puisque la Belgique a été condamnée dans cette affaire. Cette proposition ne traite pas de la question du recours contre la décision de la Chambre. Cette question doit en effet être réglée par une révision de la Constitution et une modification de la législation. Ici, on apporte des modifications au Règlement de la Chambre comme c'est le cas pour d'autres Parlements.

Dans la discussion générale, M. Wim Van der Donckt pour la N-VA observe que le Parlement flamand a adopté une proposition de modification de son Règlement assez similaire à la présente proposition. L'intervenant demande s'il ne serait pas préférable, du point de vue de la terminologie, de préférer les mots "candidats-membres" au mot "membres" car un élu ne deviendra membre de la Chambre des représentants qu'après la vérification des pouvoirs.

M. Guillaume Defossé pour Ecolo-Groen constate que la proposition à l'examen permet de répondre provisoirement aux problèmes soulevés par l'arrêt de la Cour européenne des droits de l'homme. C'est lorsque les articles concernés de la Constitution seront ouverts à révision que commencera alors le travail.

Il s'agira de veiller à ce que les députés ne puissent plus participer à la vérification des pouvoirs de leurs concurrents directs et que cette vérification des pouvoirs ne fasse pas l'objet d'un vote majorité contre opposition, raison pour laquelle l'intervenant plaide pour le recours à une majorité spéciale.

M. André Flahaut pour le PS annonce le soutien plein et entier de son groupe à la réforme proposée, qui s'inscrit dans le droit fil des initiatives prises par les autres Parlements.

Je cède à présent la parole à ma collègue pour ne pas parler de moi à la troisième personne.

21.02 Özlem Özen, rapporteur: Chers collègues, permettez-moi de faire rapport à partir de l'intervention de M. Van Hees. Il aurait été un peu bizarre qu'il parle de lui-même comme Alain Delon à la troisième personne.

M. Van Hees rappelle que c'est le PVDA-PTB qui est à l'origine de la procédure ayant conduit à l'arrêt du 10 juillet 2020 de la Cour européenne des droits de l'homme dans l'affaire Mugemangango c/ Belgique. Lors des élections du 25 mai 2014, 14 voix manquèrent pour permettre à la liste PTB-GO! de bénéficier de l'apparement et de permettre à M. Mugemangango tête de liste du parti dans la circonscription électorale de Charleroi, d'être élu au Parlement wallon. Saisie d'une réclamation de ce dernier, la commission de vérification des pouvoirs du Parlement wallon jugea la réclamation du requérant recevable et fondée et proposa que les bulletins blancs et nuls fassent l'objet d'une vérification. Cette procédure fut toutefois rejetée par le Parlement wallon. M. Van Hees juge que la procédure dans laquelle les membres d'une assemblée parlementaire sont à la fois juges et parties ne permet pas un traitement impartial des litiges électoraux.

M. Van Hees estime que le texte propose quelques modifications et améliorations marginales en termes de publicité de la procédure mais qu'il ne répond pas aux critiques formulées par la Cour européenne des droits de l'homme, à savoir le manque d'impartialité et l'absence d'un recours effectif à l'encontre de la décision de l'assemblée, laquelle aura donc toujours le dernier mot.

Concernant l'argument selon lequel on ne peut pas aller plus loin car l'article 48 de la Constitution n'est pas ouvert à révision, M. Van Hees rappelle que l'affaire Mugemangango date de 2014 et que dès lors, le pré-constituant aurait donc pu en tenir compte en vue des élections de 2019. M. Van Hees suggère de s'inspirer de l'Espagne qui confie le contentieux électoral à une commission composée de magistrats et de professeurs et qui prévoit un droit de recours auprès du tribunal suprême. Il propose d'instituer une commission *ad hoc* composée d'experts, de magistrats et, pourquoi pas, de citoyens tirés au sort. En conclusion, vous l'aurez compris, M. Van Hees est peu enthousiaste à l'égard de cette proposition.

M. Burton (MR) indique que son groupe soutiendra sans réserve le texte à l'examen. M. Dewael (Open Vld) est également favorable. Il rappelle avoir déposé, avec son collègue Egbert Lachaert une proposition de déclaration de révision de l'article 48 de la Constitution afin d'instaurer un contrôle juridictionnel indépendant des pouvoirs.

M. Verherstraeten (cd&v) souligne que l'article 48 de la Constitution figure sur la liste provisoire communiquée par le gouvernement. Il appelle les futurs membres de la Chambre et du Sénat à réfléchir dès le début de la législature à une nouvelle procédure de vérification des pouvoirs de sorte qu'une solution juridique puisse être disponible dans le cas où le texte proposé ne résisterait pas à un contrôle juridictionnel.

M. Defossé (Ecolo-Groen) propose de prévoir une majorité des deux tiers pour la vérification des pouvoirs.

Concernant la discussion des articles, les votes des articles 1er et 2 n'ont donné lieu à aucun autre commentaire que ceux formulés au cours de la discussion générale.

Ils sont successivement adoptés par 11 voix et une abstention. L'ensemble de la proposition de modification du Règlement est adopté par 11 voix pour et une abstention du PTB à l'issue d'un vote nominatif.

Je vous remercie pour votre attention.

21.03 Guillaume Defossé (Ecolo-Groen): Madame la présidente, je remercie nos deux rapporteurs pour leur excellent rapport, ce qui fait que je pourrai être très bref.

Ce texte a la volonté de résoudre ce problème démocratique en termes de garantie d'impartialité puisque la procédure actuelle ne permettra probablement pas de garantir que la décision est équitable, objective et motivée. Il s'agit d'un texte qui ne permet pas de répondre à toutes les remarques de la Cour européenne des droits de l'homme mais c'est le maximum que nous pouvons faire dans le cadre constitutionnel qui est le nôtre aujourd'hui.

M. Van Hees a rapporté les propos que j'ai tenus en commission, notamment qu'il faudra aller bien plus loin lors de la prochaine législature, quand les articles concernés seront ouverts à révision.

Il y a au moins deux éléments que nous devons modifier. Il s'agira d'abord de veiller à ce que les députés ne puissent plus participer à la vérification des pouvoirs de leur concurrent direct. Il faudra ensuite trouver des garanties de protection de la minorité pour éviter que la vérification des pouvoirs ne se fasse majorité contre opposition.

Tous les groupes politiques sont bien conscients de ce travail à réaliser. Les exemples étrangers ne manquent pas pour trouver des solutions efficaces et démocratiques.

Nous soutiendrons la solution provisoire qui nous est proposée ici aujourd'hui.

21.04 Marco Van Hees (PVDA-PTB): Madame la présidente, je voudrais intervenir en tant que député et non plus en tant que rapporteur pour revenir sur l'historique.

En 2014, mon camarade Germain Mugemangango était candidat au Parlement wallon. Finalement, il ne sera pas élu. Il lui faudra attendre la législature suivante pour devenir député wallon. Cela s'est joué à 14 voix près, dans un district électoral où plus de 22 000 votes blancs et nuls ont été enregistrés et où plusieurs irrégularités ont été constatées. Le recomptage des voix était donc pour le moins compréhensible. Mon parti a donc déposé une contestation auprès du Parlement. Ce qui s'est passé est assez extraordinaire puisqu'au départ, le Parlement wallon a mis en place une commission qui a donné raison au PTB et à Germain Mugemangango à l'occasion d'une recommandation suivant laquelle il fallait recompter les bulletins de vote. Cette décision a été, ensuite, soumise à l'assemblée plénière du Parlement wallon qui a rejeté la recommandation.

Il est assez flagrant que les députés qui ont voté étaient à la fois juge et partie. En effet, un député élu dans le même arrondissement que Germain Mugemangango n'allait pas être favorable à un recomptage des voix par peur de ne pas être élu et de devoir lui laisser sa place. Ce genre de choses ne peut pas se dérouler dans le cadre d'élections réellement démocratiques.

Finalement, le PTB est allé devant la Cour européenne des droits de l'homme et a obtenu la condamnation de la Belgique en raison du fait qu'il n'est pas normal d'être à la fois juge et partie.

La présente proposition, comme je l'ai dit dans le rapport, ne règle rien. Elle ne règle pas ce problème. Les députés restent juge et partie. Cela ne change rien sur le fond. Il y a quelques petites améliorations ponctuelles, mais on reste globalement dans le même cadre que celui qui avait posé problème au Parlement wallon en 2014. La décision finale appartient toujours à la plénière. La plénière du Parlement wallon avait pris cette décision incompréhensible. Ce texte est donc clairement insuffisant. Bien sûr, nous avons eu l'occasion de le dire dans le rapport, l'article 48 de la Constitution n'est pas ouvert à révision et il empêche de changer fondamentalement les choses maintenant. C'est ce qui est invoqué par l'auteur de la proposition, madame la présidente.

L'article 48 de la Constitution stipule que la Chambre vérifie les pouvoirs de ses membres et juge les contestations qui s'élèvent à ce sujet. Certes, c'est vrai. Mais demandons-nous d'abord pourquoi l'article 48 n'est pas ouvert à révision. La contestation de Germain Mugemangango date des élections 2014. À la fin de la législature en 2019, on aurait très bien pu ouvrir l'article 48 à révision. On aurait alors modifié la Constitution au cours de la législature qui suivait, 2019-2024. Pour les élections de 2024, nous aurions eu un système qui était un tant soit peu démocratique, pas la parodie de démocratie que l'on a maintenant.

Évidemment, il est exact que l'arrêt de la Cour européenne des droits de l'homme date de 2020. D'ailleurs, M. Joris Vandenbroucke, que j'ai cité tout à l'heure dans mon rapport, m'a objecté en commission que l'on ne pouvait pas prédire en 2019 quelle serait la teneur de l'arrêt de 2020.

M. Vandenbroucke a entièrement raison sur la chronologie des faits, mais on n'est pas obligé d'attendre un arrêt de la Cour européenne des droits de l'homme pour respecter les droits de l'homme. En réalité, on savait très bien quelle serait l'issue de l'arrêt pour la Belgique car, en 2010, le même cas s'était posé pour la Roumanie, et l'arrêt avait été clair à ce sujet: on ne peut pas être juge et partie. Nous devions donc nous attendre à un arrêt similaire pour la Belgique.

Ensuite, toujours en ce qui concerne cet article 48 de la Constitution, il s'applique évidemment à la Chambre, mais pas aux parlements régionaux et aux autres assemblées. Or, sans pouvoir invoquer l'article 48, les parlements régionaux ont modifié leur règlement sur le même modèle que le texte qui nous est soumis ici, alors qu'en fait, ils avaient un pouvoir beaucoup plus grand, qui était celui de changer la loi. Il existe en effet une loi spéciale de réformes institutionnelles du 8 août 1980, dont l'article 31 dispose que chaque parlement se prononce sur la validité des opérations électorales en ce qui concerne ses membres et leurs suppléants.

Dès lors, nous aurions très bien pu modifier cet article-là – qui est un article non pas de la Constitution mais d'une loi spéciale – plutôt que de procéder à quelques modifications réglementaires superficielles que la Vivaldi a décidé de faire non seulement ici à la Chambre mais aussi dans les parlements régionaux. La culture de l'entre-soi l'a donc clairement emporté sur le respect de règles démocratiques élémentaires.

Alors, quelle est la solution alternative en cas de modification constitutionnelle? Si à la fin de cette législature, on ouvre à révision cet article 48, et si celui-ci est effectivement modifié, et si nous adoptons des lois en vertu de ladite modification constitutionnelle – cela fait beaucoup de "si" –, si on y arrive, on sait que les partis traditionnels évoquent comme solution d'attribuer à la Cour constitutionnelle la compétence de trancher les litiges électoraux. Nous avons d'ailleurs eu cette discussion avec les membres de la Cour constitutionnelle lors de notre visite en qualité de membres du Bureau de la Chambre.

Cette piste est donc clairement envisagée. Mais, franchement, le PTB n'est pas super enthousiaste face à cette formule où ce sont finalement des "personnes polies" qui interviennent. On sait en effet que la moitié de la Cour constitutionnelle est constituée d'anciens hommes et femmes politiques. On reste donc dans un cadre de politisation. Dès lors, si c'est le mauvais parti qui mène une contestation électorale, on risque de reproduire ce qu'on a vu au Parlement wallon en 2014.

Nous avons ainsi regardé ce qui se passe, par exemple, en Espagne. Là, une commission électorale est composée de juges et de professeurs d'université qui tranchent les différents litiges. Il y a même la possibilité d'un recours devant une chambre administrative du tribunal suprême.

En conclusion, pourquoi ne pas envisager une instance où le peuple aurait son mot à dire? Pourquoi, à chaque élection, ne mettrions-nous pas en place une commission *ad hoc* qui serait composée de magistrats, d'experts mais aussi de citoyens, par exemple, tirés au sort? Cette formule serait assez intéressante.

Nous nous abstiendrons donc sur ce texte, comme nous l'avons fait en commission.

La **présidente**: Quelqu'un demande-t-il encore la parole? (*Non*)
Vraagt nog iemand het woord? (*Nee*)

La discussion générale est close.
De algemene bespreking is gesloten.

Discussion des articles ***Bespreking van de artikelen***

Nous passons à la discussion des articles. Le texte adopté par la commission sert de base à la discussion.
(Rgt 85, 4) (3403/1)

Wij vatten de bespreking van de artikelen aan. De door de commissie aangenomen tekst geldt als basis voor

de bespreking. (Rgt 85, 4) **(3403/1)**

La proposition compte 2 articles.
Het voorstel telt 2 artikelen.

Aucun amendement n'a été déposé.
Er werden geen amendementen ingediend.

Les articles 1 et 2 sont adoptés article par article.
De artikelen 1 en 2 worden artikel per artikel aangenomen.

La discussion des articles est close. Le vote sur l'ensemble aura lieu ultérieurement.
De bespreking van de artikelen is gesloten. De stemming over het geheel zal later plaatsvinden.

22 Commission nationale d'évaluation de l'interruption volontaire de grossesse – Renouvellement des mandats

22 Nationale Evaluatiecommissie zwangerschapsafbreking – Hernieuwing van de mandaten

Conformément à la décision de la séance plénière du 30 mars 2023, un nouvel appel à candidats a été publié au *Moniteur belge* du 17 avril 2023 pour la catégorie francophone et néerlandophone 'professeur (émérite) ou chargé de cours en médecine' et la catégorie néerlandophone 'professeur (émérite) ou chargé de cours en droit ou avocat' de la Commission nationale d'évaluation de l'interruption volontaire de grossesse.
Overeenkomstig de beslissing van de plenaire vergadering van 30 maart 2023 werd een nieuwe oproep tot kandidaten in het *Belgisch Staatsblad* van 17 april 2023 bekendgemaakt voor de categorie Nederlandstalig en Franstalig '(emeritus) hoogleraar of docent in de geneeskunde' en de categorie Nederlandstalig '(emeritus) hoogleraar of docent in de rechten of advocaat' van de Nationale Evaluatiecommissie zwangerschapsafbreking.

Pour rappel, la commission est composée de 16 membres effectifs et de 16 membres suppléants dont à chaque fois:

- 8 membres sont docteurs en médecine, dont 4 au moins sont professeurs, chargés de cours ou professeurs émérites en médecine dans une université belge;
 - 4 membres sont professeurs, chargés de cours ou professeurs émérites en droit dans une université belge ou avocat;
 - 4 membres sont issus de milieux chargés de l'accueil et de la guidance des femmes en détresse.
- Ter herinnering, de commissie bestaat uit 16 effectieve leden en 16 plaatsvervangers van wie telkens:
- 8 leden geneesheer zijn van wie minstens 4 (emeritus) hoogleraar of docent in de geneeskunde aan een Belgische universiteit;
 - 4 leden (emeritus) hoogleraar of docent in de rechten zijn aan een Belgische universiteit of advocaat;
 - 4 leden uit kringen komen die belast zijn met de opvang en de begeleiding van vrouwen in een noodsituatie.

La commission compte 9 femmes et 7 hommes.
De commissie telt 9 vrouwen en 7 mannen.

Vu les différents appels à candidats, les candidatures ont à présent été introduites en nombre suffisant pour toutes les catégories dans leur ensemble.
Gelet op de verschillende oproepen tot kandidaten werden thans voor alle categorieën in hun geheel voldoende kandidaturen ingediend.

Les candidatures tant de sexe masculin que de sexe féminin ont également été introduites en nombre suffisant.
Ook werden er voldoende vrouwelijke en mannelijke kandidaturen ingediend.

Les candidatures suivantes ont été introduites suite aux différents appels:
De volgende kandidaturen werden ingediend naar aanleiding van de verschillende oproepen:

- 1° Catégorie 'professeur (émérite) ou chargé de cours en médecine dans une université belge'
- 1° Catégorie '(emeritus) hoogleraar of docent in de geneeskunde aan een Belgische universiteit'

Candidats néerlandophones:

- Mme Mary-Louise Bonduelle, ancienne chargée de cours à la VUB
- M. Hendrik Cammu, chargé de cours à la faculté de médecine de la VUB
- M. Jan Lamote, professeur émérite à la VUB.

Nederlandstalige kandidaten:

- mevrouw Mary-Louise Bonduelle, gewezen docent aan de VUB
- de heer Hendrik Cammu, docent aan de VUB
- de heer Jan Lamote, emeritus hoogleraar aan de VUB.

Candidats francophones:

- Mme Anne Delbaere, chargée de cours à l'ULB
- M. Patrick Emonts, chargé de cours à l'ULiège
- Mme Isabelle Salmon, chargée de cours à l'ULB
- M. Marco Schetgen, professeur à l'ULB
- Mme Christine Verellen-Dumoulin, professeure émérite à l'UCLouvain.

Franstalige kandidaten:

- mevrouw Anne Delbaere, docent aan de ULB
- de heer Patrick Emonts, docent aan de ULiège
- mevrouw Isabelle Salmon, docent aan de ULB
- de heer Marco Schetgen, hoogleraar aan de ULB
- mevrouw Christine Verellen-Dumoulin, emeritus hoogleraar aan de UCLouvain.

Catégorie 'docteur en médecine'

Categorie 'geneesheer'

Candidats néerlandophones:

- M. Alain Cornet
- M. Toenga De Vos
- M. Jacques Germeaux
- Mme Chantal Kortmann
- Mme Anne Verougstraete
- Mme Anniek Vorsselmans.

Nederlandstalige kandidaten:

- de heer Alain Cornet
- de heer Toenga De Vos
- de heer Jacques Germeaux
- mevrouw Chantal Kortmann
- mevrouw Anne Verougstraete
- mevrouw Anniek Vorsselmans.

Candidats francophones:

- M. Michel Bossens
- Mme Isabelle Dumont
- Mme Anne Firquet
- Mme Marine Guisset
- Mme Lara Joiret
- Mme Yannick Manigart
- Mme Dominique Roynet.

Franstalige kandidaten:

- de heer Michel Bossens
- mevrouw Isabelle Dumont
- mevrouw Anne Firquet
- mevrouw Marine Guisset
- mevrouw Lara Joiret
- de heer Yannick Manigart
- mevrouw Dominique Roynet.

2° Catégorie 'professeur (émérite) ou chargé de cours de droit ou avocat'

2° Categorie '(emeritus) hoogleraar of docent in de rechten of advocaat'

Candidats néerlandophones:

- Mme Liesbet Stevens, chargée de cours en droit à la KULeuven, directrice adjointe de l'Institut pour l'Égalité des Femmes et des Hommes
- M. Philip Traest, professeur extraordinaire en droit à l'université de Gand; avocat au barreau d'Anvers
- M. Mario Van Essche, avocat
- Mme Myriam Van Varenbergh, avocate.

Nederlandstalige kandidaten:

- mevrouw Liesbet Stevens, docent in de rechten aan de KULeuven, adjunct-directeur van het Instituut voor de gelijkheid van vrouwen en mannen
- de heer Philip Traest, buitengewoon hoogleraar in de rechten aan de Universiteit Gent; advocaat aan de balie van Antwerpen
- de heer Mario Van Essche, advocaat
- mevrouw Myriam Van Varenbergh, advocaat.

Candidats francophones:

- Mme Sophie Berger, avocate au barreau de Bruxelles
- Mme Diane Bernard, professeure à l'UCLouvain
- Mme Elise Boutriau, avocate au barreau de Bruxelles
- M. Jean-Marc Hausman, chargé de cours à l'UCLouvain
- Mme Geneviève Hekster, avocate honoraire
- Mme Anne Lagerwall, chargée de cours à l'ULB
- M. Thibault Swennen, avocat au barreau de Bruxelles.

Franstalige kandidaten:

- mevrouw Sophie Berger, advocaat aan de balie van Brussel
- mevrouw Diane Bernard, hoogleraar aan de UCLouvain
- mevrouw Elise Boutriau, advocaat aan de balie van Brussel
- de heer Jean-Marc Hausman, docent aan de UCLouvain
- mevrouw Geneviève Hekster, ereadvocaat
- mevrouw Anne Lagerwall, docent aan de ULB
- de heer Thibault Swennen, advocaat aan de balie van Brussel.

3° Catégorie 'milieux chargés de l'accueil et de la guidance des femmes en état de détresse'

3° Categorie 'kringen die belast zijn met de opvang en de begeleiding van vrouwen in een noodsituatie'

Candidats néerlandophones:

- M. Michiel Beek, conseiller à la Police fédérale
- Mme Silke Brants, collaboratrice d'équipe à l'asbl Fara
- Mme Sarah Hulsmans, collaboratrice de politique chez Sensoa
- Mme Carine Vrancken, directrice de l'asbl LUNA.

Nederlandstalige kandidaten:

- de heer Michiel Beek, adviseur bij de federale politie
- mevrouw Silke Brants, stafmedewerker bij vzw Fara
- mevrouw Sarah Hulsmans, beleidsmedewerker bij Sensoa
- mevrouw Carine Vrancken, directeur van de vzw LUNA.

Candidats francophones:

- Mme Cécile Artus, psychologue pour l'asbl Choisir
- M. Frédéric Brichau, coordinateur au Centre de planning familial Willy Peers
- Mme Dorothee Depoortere, responsable de l'asbl CPF FPS MWP
- Mme Jacqueline Goffin, retraitée de l'enseignement supérieur social de la Communauté française
- M. Rémi Gueuning, coordinateur au Centre de planning familial FPS de Verviers
- Mme Sylvie Lausberg, directrice au Centre d'Action Laïque
- M. Michel Pasteel, directeur de l'Institut pour l'égalité des femmes et des hommes
- Mme Perrine Ressler, conseillère au Planning familial à Woluwé-Saint-Pierre.

Franstalige kandidaten:

- mevrouw Cécile Artus, psycholoog voor de vzw Choisir
- de heer Frédéric Brichau, coördinator bij het Centre de planning familial Willy Peers
- mevrouw Dorothee Depoortere, verantwoordelijke van de vzw CPF FPS MWP
- mevrouw Jacqueline Goffin, op rust gesteld uit het enseignement supérieur social de la Communauté française
- de heer Rémi Gueuning, coördinator bij het Centre de planning familial FPS de Verviers
- mevrouw Sylvie Lausberg, directrice bij het Centre d'Action Laïque
- de heer Michel Pasteel, directeur van het Instituut voor de gelijkheid van vrouwen en mannen
- mevrouw Perrine Ressler, adviseur bij Planning familial te Sint-Pieters-Woluwe.

M. Thibaut Swennen introduit sa candidature uniquement pour un mandat de membre suppléant.
De heer Thibaut Swennen stelt zich enkel kandidaat voor een mandaat van plaatsvervangend lid.

Conformément à l'avis de la Conférence des présidents du 31 mai 2023, je vous propose de déclarer la candidature de Mme Mary-Louise Bonduelle recevable pour la catégorie 'professeur (émérite) ou chargé de cours en médecine dans une université belge'.

Overeenkomstig het advies van de Conferentie van voorzitters van 31 mei 2023 stel ik u voor de kandidatuur van mevrouw Mary-Louise Bonduelle ontvankelijk te verklaren voor de categorie '(emeritus) hoogleraar of docent in de geneeskunde aan een Belgische universiteit'.

Conformément à l'avis de la Conférence des présidents du 31 mai 2023, je vous propose de transmettre le curriculum vitæ des candidats aux groupes politiques en vue de communiquer une liste modèle pour la présentation des membres.

Overeenkomstig het advies van de Conferentie van voorzitters van 31 mei 2023 stel ik u voor de cv's van de kandidaten aan de politieke fracties over te zenden met het oog op de mededeling van een modellijst voor de voordracht van de leden.

Pas d'observation? (*Non*)
Il en sera ainsi.

Geen bezwaar? (*Nee*)
Aldus zal geschieden.

23 Institut fédéral pour la protection et la promotion des droits humains – Désignation d'un membre suppléant néerlandophone – Appel à candidats

23 Federaal Instituut voor de bescherming en de bevordering van de rechten van de mens – Aanwijzing van een Nederlandstalig, plaatsvervangend lid – Oproep tot kandidaten

Par lettre du 16 mai 2023, Mme Evelyne Maes communique sa démission en qualité de membre suppléant de Mme Catherine Van de Heyning, membre effectif néerlandophone du Conseil d'administration de l'Institut fédéral pour la protection et la promotion des droits humains (catégorie 'Monde judiciaire').

Bij brief van 16 mei 2023 deelt mevrouw Evelyne Maes haar ontslag mee als plaatsvervangend lid van mevrouw Catherine Van de Heyning, Nederlandstalig effectief lid van de raad van bestuur van het Federaal Instituut voor de bescherming en de bevordering van de rechten van de mens (categorie 'Gerechtelijke wereld').

L'article 11, § 7, alinéa 2, de la loi du 12 mai 2019 portant création d'un Institut fédéral pour la protection et la promotion des droits humains stipule que "Lorsqu'un membre effectif ne peut, pour une raison quelconque, achever son mandat, le membre (suppléant) qui le remplace est nommé membre effectif pour la durée du mandat qui reste à courir et un nouveau membre suppléant est nommé pour la même durée."

Artikel 11, § 7, tweede lid, van de wet van 12 mei 2019 tot oprichting van een Federaal Instituut voor de bescherming en de bevordering van de rechten van de mens bepaalt: "Wanneer een effectief lid om welke reden ook zijn mandaat niet kan voleindigen, wordt het (plaatsvervangend) lid dat hem vervangt benoemd tot effectief lid voor de resterende duur van het mandaat en wordt een nieuw plaatsvervangend lid benoemd voor de zelfde periode."

Conformément à l'avis de la Conférence des présidents du 7 juin 2023, je vous propose de publier un appel à candidats au *Moniteur belge* pour le mandat de membre suppléant néerlandophone du conseil d'administration

de l'institut des droits humains pour la catégorie 'Monde judiciaire'.

Overeenkomstig het advies van de Conferentie van voorzitters van 7 juni 2023 stel ik u voor een oproep tot kandidaten in het *Belgisch Staatsblad* bekend te maken voor het mandaat van Nederlandstalig plaatsvervangend lid van de raad van bestuur van het mensenrechteninstituut voor de categorie 'Gerechtelijke wereld'.

Pas d'observation? (*Non*)

Il en sera ainsi.

Geen bezwaar? (*Nee*)

Aldus zal geschieden.

24 Demandes d'urgence émanant du gouvernement

24 Urgentieverzoeken van de regering

Le gouvernement a demandé l'urgence conformément à l'article 51 du Règlement lors du dépôt du projet de loi modifiant la loi du 29 avril 1999 relative à l'organisation du marché de l'électricité en ce qui concerne la surcharge pour le câble, n° 3390/1.

De regering heeft de urgentieverklaring gevraagd met toepassing van artikel 51 van het Reglement, bij de indiening van het wetsontwerp tot wijziging van de wet van 29 april 1999 betreffende de organisatie van de elektriciteitsmarkt met betrekking tot de kabeltoeslag, nr. 3390/1.

Je passe la parole au gouvernement pour développer la demande d'urgence.

Ik geef het woord aan de regering om de vraag tot urgentieverklaring toe te lichten.

24.01 Minister **Caroline Gennez**: Mevrouw de voorzitter, dit wetsontwerp beoogt een gedeeltelijk indexeringsmechanisme in te voeren voor de kabeltoeslag, om de impact van de hoge inflatiecijfers te verzachten. Het betreft de windparken Norther, Rentel, Northwester 2, Mermaid en Seastar. De wetswijziging maakt samen met twee koninklijke besluiten deel uit van aanpassingen aan het steunregime voor bestaande offshore windparken.

Mevrouw de voorzitter, de spoedige invoering van de wijzigingen zal ervoor zorgen dat de federale overheid nog in 2023 meer inkomsten moet kunnen innen.

La **présidente**: Je vous propose de nous prononcer sur cette demande.

Ik stel u voor om ons over deze vraag uit te spreken.

L'urgence est adoptée par assis et levé.

De urgentie wordt aangenomen bij zitten en opstaan.

Le gouvernement a également demandé l'urgence conformément à l'article 51 du Règlement lors du dépôt du projet de loi modifiant la loi du 27 février 2019 relative à l'échange électronique de messages par le biais de l'eBox, n° 3394/1.

De regering heeft eveneens de urgentieverklaring gevraagd met toepassing van artikel 51 van het Reglement, bij de indiening van het wetsontwerp tot wijziging van de wet van 27 februari 2019 inzake elektronische uitwisseling van berichten via de eBox, nr. 3394/1.

Je passe la parole au gouvernement pour développer la demande d'urgence.

Ik geef het woord aan de regering om de vraag tot urgentieverklaring toe te lichten.

24.02 **Caroline Gennez**, ministre: Madame la présidente, le projet de loi relatif à la modification de la loi eBox fait partie d'un ensemble de mesures visant à réduire la charge administrative des citoyens et des entreprises, comme le prévoit l'accord de gouvernement. Un projet d'arrêté a été préparé en première lecture, mais attend le vote du projet de loi eBox au Parlement. En effet, la jurisprudence constante du Conseil d'État prévoit que celui-ci ne se prononce pas sur un projet d'arrêté royal dont la base juridique n'a pas encore été votée au Parlement. Par ailleurs, les budgets nécessaires à l'entrée en application de la loi eBox et de l'arrêté royal ont déjà été prévus pour cette année. Par conséquent, madame la présidente, le gouvernement demande l'urgence.

La **présidente**: Je vous propose de nous prononcer sur cette demande.
Ik stel u voor om ons over deze vraag uit te spreken.

*L'urgence est adoptée par assis et levé.
De urgentie wordt aangenomen bij zitten en opstaan.*

Le gouvernement a également demandé l'urgence conformément à l'article 51 du Règlement lors du dépôt du projet de loi portant l'emploi des langues du mécanisme de filtrage établi par l'accord de coopération du 30 novembre 2022 visant à instaurer un mécanisme de filtrage des investissements directs étrangers, n° 3397/1.

De regering heeft eveneens de urgentieverklaring gevraagd met toepassing van artikel 51 van het Reglement, bij de indiening van het wetsontwerp tot regeling van het taalgebruik met betrekking tot het screeningsmechanisme ingesteld bij het samenwerkingsakkoord van 30 november 2022 tot het invoeren van een mechanisme voor de screening van buitenlandse directe investeringen, nr. 3397/1.

Je passe la parole au gouvernement pour développer la demande d'urgence.
Ik geef het woord aan de regering om de vraag tot urgentieverklaring toe te lichten.

24.03 **Caroline Gennez**, ministre: Madame la présidente, ce projet contient un certain nombre de dispositions relatives au service bancaire de base aux entreprises.

La loi du 8 novembre 2020 portant insertion des dispositions en matière de service de base pour les entreprises dans le Livre XII du Code de droit économique prévoit l'établissement d'une chambre du service bancaire de base. Cette chambre est amenée à traiter des décisions de refus ou de fermeture des comptes de paiement aux entreprises et les présentes dispositions complètent la loi du 8 novembre 2020 afin d'offrir la base légale suffisante au traitement des données à caractère personnel par la chambre du service bancaire de base.

Cette chambre est mise en œuvre par un arrêté d'exécution et afin d'assurer l'effectivité la plus rapide possible de la chambre et le fonctionnement complet du service bancaire de base, il convient d'assurer d'urgence la base légale suffisante à l'arrêté d'exécution.

24.04 **Barbara Pas** (VB): Mevrouw de voorzitter, dit wetsontwerp werd gisteren in de commissie voor Economie al behandeld en er werd al over gestemd. Het nut van de nu voorliggende urgentievraag zou ik dus graag nog toegelicht zien door de minister.

24.05 Minister **Caroline Gennez**: (...) de regering, waarvoor hulde, mevrouw Pas. Als het wetsontwerp al goedgekeurd is, veronderstel ik dat het wel naar de plenaire vergadering zal komen. Ik verdedigde het urgentieverzoek op vraag van collega Dermagne, want wij zijn übercollegiaal.

La **présidente**: Je vous propose de nous prononcer sur cette demande.
Ik stel u voor om ons over deze vraag uit te spreken.

*L'urgence est adoptée par assis et levé.
De urgentie wordt aangenomen bij zitten en opstaan.*

Le gouvernement a également demandé l'urgence conformément à l'article 51 du Règlement lors du dépôt du projet de loi transposant la directive 2019/713 du Parlement européen et du Conseil du 17 avril 2019 concernant la lutte contre la fraude et la contrefaçon des moyens de paiement autres que les espèces et remplaçant la décision-cadre 2001/413/JAI du Conseil, n° 3408/1.

De regering heeft eveneens de urgentieverklaring gevraagd met toepassing van artikel 51 van het Reglement, bij de indiening van het wetsontwerp tot omzetting van Richtlijn 2019/713 van het Europees Parlement en de Raad van 17 april 2019 betreffende de bestrijding van fraude met en vervalsing van niet-contante betaalmiddelen en ter vervanging van Kaderbesluit 2001/413/JBZ van de Raad, nr. 3408/1.

Je passe la parole au gouvernement pour développer la demande d'urgence.
Ik geef het woord aan de regering om de vraag tot urgentieverklaring toe te lichten.

24.06 Minister **Caroline Gennez**: Mevrouw de voorzitter, de urgentie wordt gevraagd wegens het overschrijden van de omzettingstermijn van de richtlijn en omdat hiervoor een gemotiveerd advies van de Commissie ontvangen is. België heeft in zijn antwoord aangegeven dat een ontwerp van wet in voorbereiding was. Het gaat om de omzetting van de richtlijn van de EU, het Europees Parlement en van de Raad van 17 april 2019 betreffende de bestrijding van fraude met en vervalsing van niet-contante betaalmiddelen en ter vervanging van het kaderbesluit 2001/413/JBZ van de Raad.

Met een schrijven van 23 juli 2021 heeft de Europese Commissie de Belgische regering verzocht haar in kennis te stellen van de omzettingsmaatregelen die nog moesten worden genomen. Een antwoord werd verstuurd op 27 september 2021. Dit verdiende nog verdere aanvulling. Daaropvolgend werd door de Commissie een gemotiveerd advies aan België gestuurd op 19 mei 2022, waarop België dan weer gereageerd heeft bij brief van 10 november 2022, om aan te kondigen dat het ontwerp van wet definitief in voorbereiding was.

Het is nu dan ook uitermate belangrijk dat dit ontwerp zo vlug mogelijk behandeld kan worden in de Kamer, zodat de Commissie hiervan op de hoogte gesteld kan worden en een inbreukprocedure voor het Hof van Justitie vermeden wordt.

La **présidente**: Je vous propose de nous prononcer sur cette demande.
Ik stel u voor om ons over deze vraag uit te spreken.

*L'urgence est adoptée par assis et levé.
De urgentie wordt aangenomen bij zitten en opstaan.*

Le gouvernement a également demandé l'urgence conformément à l'article 51 du Règlement lors du dépôt du projet de loi modifiant la loi du 15 mai 2007 relative à la sécurité civile, n° 3414/1.

De regering heeft eveneens de urgentieverklaring gevraagd met toepassing van artikel 51 van het Reglement, bij de indiening van het wetsontwerp tot wijziging van de wet van 15 mei 2007 betreffende de civiele veiligheid, nr. 3414/1.

Je passe la parole au gouvernement pour développer la demande d'urgence.
Ik geef het woord aan de regering om de vraag tot urgentieverklaring toe te lichten.

24.07 Minister **Caroline Gennez**: Mevrouw de voorzitter, dit wetsontwerp voorziet in de mogelijkheid om opleidingen te subsidiëren bij de brandweerscholen die niet worden gevolgd door leden van de openbare hulpdiensten. In het kader van de opleidingen voor brandweerkadetten en de opleiding veiligheid en defensie binnen het secundair onderwijs bestaat er op dit moment geen wettelijke basis om subsidies toe te kennen. De opleidingen lopen echter al.

De brandweerscholen hebben kosten moeten maken om die opleidingen te kunnen organiseren. Voor de verschillende scholen en de betrokken actoren is het dan ook van cruciaal belang om een duidelijk beeld te hebben van de mogelijkheden tot organisatie van de opleidingen, in het bijzonder het budgettaire aspect ervan, bij de start van het nieuwe schooljaar in september 2023. Een goedkeuring van dit wetsontwerp draagt daartoe dan ook in belangrijke mate bij en voorziet in het bijzonder in de vereiste wettelijke basis voor de subsidiëring van de voormelde opleidingen.

Daarnaast voorziet het wetsontwerp ook in een betere bescherming en een versterkte rechtshulp voor de brandweerlieden en de operationele personeelsleden van de Civiele Bescherming in geval van agressie in hoofde van hun functie. Dit wetsontwerp draagt bij tot een verbetering van de situatie en mogelijkheden van de hulpverleners, die steeds frequenter worden geconfronteerd met gevallen van geweld en agressie. Het is dan ook absoluut noodzakelijk de wijziging zo snel mogelijk door te voeren. Het is ook een belangrijk signaal naar de hulpverleners dat ook op wetgevend vlak acties volgen die aantonen dat agressie tegen hulpverleners absoluut onaanvaardbaar is.

La **présidente**: Je vous propose de nous prononcer sur cette demande.
Ik stel u voor om ons over deze vraag uit te spreken.

*L'urgence est adoptée par assis et levé.
De urgentie wordt aangenomen bij zitten en opstaan.*

25 Prise en considération de propositions

25 Inoverwegingneming van voorstellen

Vous avez pris connaissance dans l'ordre du jour qui vous a été distribué de la liste des propositions dont la prise en considération est demandée.

In de laatst rondgedeelde agenda komt een lijst van voorstellen voor waarvan de inoverwegingneming is gevraagd.

S'il n'y a pas d'observations à ce sujet, je considère la prise en considération de ces propositions comme acquise. Je renvoie les propositions aux commissions compétentes conformément au Règlement. (art. 75, n° 5, Rgt)

Indien er geen bezwaar is, beschouw ik de inoverwegingneming van deze voorstellen als aangenomen. Overeenkomstig het Reglement worden die voorstellen naar de bevoegde commissies verzonden. (art. 75, nr. 5, Rgt)

Pas d'observation? (*Non*)

Il en sera ainsi.

Geen bezwaar? (*Nee*)

Aldus wordt besloten.

Naamstemmingen

Votes nominatifs

25.01 Catherine Fonck (Les Engagés): Madame la présidente, nous assurerons un pairage pour le collègue Robby De Caluwé. Georges Dallemagne adaptera son vote en conséquence.

25.02 Sophie Rohonyi (DéFI): Madame la présidente, notre collègue Jasper Pillen ne pouvait malheureusement pas être des nôtres. C'est la raison pour laquelle j'aurai le plaisir de paier avec lui.

26 Projet de loi modifiant la loi coordonnée du 10 mai 2015 relative à l'exercice des professions des soins de santé (3287/4)

26 Wetsontwerp tot wijziging van de gecoördineerde wet van 10 mei 2015 betreffende de uitoefening van de gezondheidszorgberoepen (3287/4)

La **présidente**: Quelqu'un demande-t-il la parole pour une déclaration avant le vote? (*Non*)

Vraagt iemand het woord voor een stemverklaring? (*Nee*)

Begin van de stemming / Début du vote.

Heeft iedereen gestemd en zijn stem nagekeken? / Tout le monde a-t-il voté et vérifié son vote?

Einde van de stemming / Fin du vote.

Uitslag van de stemming / Résultat du vote.

(Stemming/vote 1)		
Ja	129	Oui
Nee	0	Non
Onthoudingen	5	Abstentions
Totaal	134	Total

En conséquence, la Chambre adopte le projet de loi. Il sera soumis à la sanction royale. **(3287/5)**

Bijgevolg neemt de Kamer het wetsontwerp aan. Het zal aan de Koning ter bekrachtiging worden voorgelegd. **(3287/5)**

Raison d'abstention? (*Non*)
Reden van onthouding? (*Nee*)

27 Proposition de résolution visant à stimuler la numérisation des associations sans but lucratif (2242/5)
27 Voorstel van resolutie betreffende het stimuleren van de digitalisering voor verenigingen zonder winstoogmerk (2242/5)

Quelqu'un demande-t-il la parole pour une déclaration avant le vote? (*Non*)
Vraagt iemand het woord voor een stemverklaring? (*Nee*)

Begin van de stemming / Début du vote.
Heeft iedereen gestemd en zijn stem nagekeken? / Tout le monde a-t-il voté et vérifié son vote?
Einde van de stemming / Fin du vote.
Uitslag van de stemming / Résultat du vote.

<i>(Stemming/vote 2)</i>		
Ja	96	Oui
Nee	21	Non
Onthoudingen	16	Abstentions
Totaal	133	Total

En conséquence, la Chambre adopte la proposition de résolution. Il en sera donné connaissance au gouvernement. **(2242/6)**
Bijgevolg neemt de Kamer het voorstel van resolutie aan. Het zal ter kennis van de regering worden gebracht. **(2242/6)**

Raison d'abstention? (*Non*)
Reden van onthouding? (*Nee*)

28 Wetsontwerp tot wijziging van het koninklijk besluit van 30 januari 1997 betreffende het pensioenstelsel der zelfstandigen met toepassing van de artikelen 15 en 27 van de wet van 26 juli 1996 tot modernisering van de sociale zekerheid en tot vrijwaring van de leefbaarheid van de wettelijke pensioenstelsels en van artikel 3, § 1, 4°, van de wet van 26 juli 1996 strekkende tot realisatie van de budgettaire voorwaarden tot deelname van België aan de Europese en Monetaire Unie, voor wat betreft de welvaartsaanpassingen (3337/3)

28 Projet de loi modifiant l'arrêté royal du 30 janvier 1997 relatif au régime de pension des travailleurs indépendants en application des articles 15 et 27 de la loi du 26 juillet 1996 portant modernisation de la sécurité sociale et assurant la viabilité des régimes légaux des pensions et de l'article 3, § 1er, 4°, de la loi du 26 juillet 1996 visant à réaliser les conditions budgétaires de la participation de la Belgique à l'Union économique et monétaire européenne, en ce qui concerne les adaptations au bien-être (3337/3)

Quelqu'un demande-t-il la parole pour une déclaration avant le vote? (*Non*)
Vraagt iemand het woord voor een stemverklaring? (*Nee*)

Begin van de stemming / Début du vote.
Heeft iedereen gestemd en zijn stem nagekeken? / Tout le monde a-t-il voté et vérifié son vote?
Einde van de stemming / Fin du vote.
Uitslag van de stemming / Résultat du vote.

<i>(Stemming/vote 3)</i>		
Ja	113	Oui
Nee	0	Non
Onthoudingen	21	Abstentions
Totaal	134	Total

Bijgevolg neemt de Kamer het wetsontwerp aan. Het zal aan de Koning ter bekrachtiging worden voorgelegd. **(3337/4)**

En conséquence, la Chambre adopte le projet de loi. Il sera soumis à la sanction royale. **(3337/4)**

Reden van onthouding? (*Nee*)

Raison d'abstention? (*Non*)

29 Aangehouden amendementen en punten van het voorstel van resolutie betreffende een Europees rechtskader rond Staten als staatssponsor van terrorisme (nieuw opschrift) (3209/1-7)

29 Amendements et points réservés de la proposition de résolution visant à élaborer un cadre juridique européen concernant les États soutenant le terrorisme (nouvel intitulé) (3209/1-7)

Stemming over amendement nr. 20 van Nabil Boukili tot invoeging van een considerans A/1(n). **(3209/7)**

Vote sur l'amendement n° 20 de Nabil Boukili tendant à insérer un considérant A/1(n). **(3209/7)**

Begin van de stemming / Début du vote.

Heeft iedereen gestemd en zijn stem nagekeken? / Tout le monde a-t-il voté et vérifié son vote?

Einde van de stemming / Fin du vote.

Uitslag van de stemming / Résultat du vote.

<i>(Stemming/vote 4)</i>		
Ja	12	Oui
Nee	107	Non
Onthoudingen	15	Abstentions
Totaal	134	Total

Bijgevolg is het amendement verworpen.

En conséquence, l'amendement est rejeté.

Stemming over amendement nr. 21 van Nabil Boukili tot invoeging van een considerans A/2(n). **(3209/7)**

Vote sur l'amendement n° 21 de Nabil Boukili tendant à insérer un considérant A/2(n). **(3209/7)**

Peut-on considérer que le résultat du vote précédent est valable pour celui-ci? (*Oui*)

Mag de uitslag van de vorige stemming ook gelden voor deze stemming? (*Ja*)

(Stemming/vote 4)

Bijgevolg is het amendement verworpen.

En conséquence, l'amendement est rejeté.

Stemming over amendement nr. 22 van Nabil Boukili tot invoeging van een considerans A/3(n). **(3209/7)**

Vote sur l'amendement n° 22 de Nabil Boukili tendant à insérer un considérant A/3(n). **(3209/7)**

Peut-on considérer que le résultat du vote précédent est valable pour celui-ci? (*Oui*)

Mag de uitslag van de vorige stemming ook gelden voor deze stemming? (*Ja*)

(Stemming/vote 4)

Bijgevolg is het amendement verworpen.

En conséquence, l'amendement est rejeté.

Stemming over amendement nr. 23 van Nabil Boukili tot invoeging van een considerans A/4(n). **(3209/7)**

Vote sur l'amendement n° 23 de Nabil Boukili tendant à insérer un considérant A/4(n). **(3209/7)**

Peut-on considérer que le résultat du vote précédent est valable pour celui-ci? (*Oui*)

Mag de uitslag van de vorige stemming ook gelden voor deze stemming? (*Ja*)

(Stemming/vote 4)

Bijgevolg is het amendement verworpen.
En conséquence, l'amendement est rejeté.

Stemming over amendement nr. 19 van Michel De Maegd cs op het punt 7.3. **(3209/7)**
Vote sur l'amendement n° 19 de Michel De Maegd cs au point 7.3. **(3209/7)**

Begin van de stemming / Début du vote.
Heeft iedereen gestemd en zijn stem nagekeken? / Tout le monde a-t-il voté et vérifié son vote?
Einde van de stemming / Fin du vote.
Uitslag van de stemming / Résultat du vote.

<i>(Stemming/vote 5)</i>		
Ja	133	Oui
Nee	0	Non
Onthoudingen	0	Abstentions
Totaal	133	Total

Bijgevolg is het amendement aangenomen.
En conséquence, l'amendement est adopté.

(Mme Nadia Moscufo a voté pour)

Stemming over de punten 1 en 2. **(3209/6)**
Vote sur les points 1 et 2. **(3209/6)**

Begin van de stemming / Début du vote.
Heeft iedereen gestemd en zijn stem nagekeken? / Tout le monde a-t-il voté et vérifié son vote?
Einde van de stemming / Fin du vote.
Uitslag van de stemming / Résultat du vote.

<i>(Stemming/vote 6)</i>		
Ja	133	Oui
Nee	0	Non
Onthoudingen	0	Abstentions
Totaal	133	Total

Bijgevolg neemt de Kamer de punten 1 en 2 aan.
En conséquence, la Chambre adopte les points 1 et 2.

Stemming over de punten 3 tot 6. **(3209/6)**
Vote sur les points 3 à 6. **(3209/6)**

Begin van de stemming / Début du vote.
Heeft iedereen gestemd en zijn stem nagekeken? / Tout le monde a-t-il voté et vérifié son vote?
Einde van de stemming / Fin du vote.
Uitslag van de stemming / Résultat du vote.

<i>(Stemming/vote 7)</i>		
Ja	119	Oui
Nee	0	Non
Onthoudingen	12	Abstentions
Totaal	131	Total

Bijgevolg neemt de Kamer de punten 3 tot 6 aan.
En conséquence, la Chambre adopte les points 3 à 6.

Stemming over de punten 7.2.3 en 7.2.4 **(3209/6)**
Vote sur les points 7.2.3 et 7.2.4 **(3209/6)**

Begin van de stemming / Début du vote.

Heeft iedereen gestemd en zijn stem nagekeken? / Tout le monde a-t-il voté et vérifié son vote?

Einde van de stemming / Fin du vote.

Uitslag van de stemming / Résultat du vote.

<i>(Stemming/vote 8)</i>		
Ja	133	Oui
Nee	0	Non
Onthoudingen	0	Abstentions
Totaal	133	Total

Bijgevolg neemt de Kamer de punten 7.2.3 en 7.2.4 aan.

En conséquence, la Chambre adopte les points 7.2.3 et 7.2.4.

Stemming over de punten 7.2.6 tot 7.2.9. **(3209/6)**

Vote sur les points 7.2.6 à 7.2.9. **(3209/6)**

Begin van de stemming / Début du vote.

Heeft iedereen gestemd en zijn stem nagekeken? / Tout le monde a-t-il voté et vérifié son vote?

Einde van de stemming / Fin du vote.

Uitslag van de stemming / Résultat du vote.

<i>(Stemming/vote 9)</i>		
Ja	118	Oui
Nee	0	Non
Onthoudingen	12	Abstentions
Totaal	130	Total

Bijgevolg neemt de Kamer de punten 7.2.6 tot 7.2.9 aan.

En conséquence, la Chambre adopte les points 7.2.6 à 7.2.9.

Stemming over het punt 7.3, zoals geamendeerd. **(3209/6+7)**

Vote sur le point 7.3, tel qu'amendé. **(3209/6+7)**

Begin van de stemming / Début du vote.

Heeft iedereen gestemd en zijn stem nagekeken? / Tout le monde a-t-il voté et vérifié son vote?

Einde van de stemming / Fin du vote.

Uitslag van de stemming / Résultat du vote.

<i>(Stemming/vote 10)</i>		
Ja	133	Oui
Nee	0	Non
Onthoudingen	0	Abstentions
Totaal	133	Total

Bijgevolg neemt de Kamer het punt 7.3, zoals geamendeerd, aan.

En conséquence, la Chambre adopte le point 7.3, tel qu'amendé.

(Stemming nr. 11 is geannuleerd)

(Le vote n° 11 est annulé)

30 Geheel van het voorstel van resolutie betreffende een Europees rechtskader rond Staten als staatssponsor van terrorisme, zoals geamendeerd (nieuw opschrift) **(3209/6+7)**

30 Ensemble de la proposition de résolution visant à élaborer un cadre juridique européen concernant les États soutenant le terrorisme, telle qu'amendée (nouvel intitulé) **(3209/6+7)**

Quelqu'un demande-t-il la parole pour une déclaration avant le vote? *(Non)*

Vraagt iemand het woord voor een stemverklaring? (*Nee*)

Begin van de stemming / Début du vote.

Heeft iedereen gestemd en zijn stem nagekeken? / Tout le monde a-t-il voté et vérifié son vote?

Einde van de stemming / Fin du vote.

Uitslag van de stemming / Résultat du vote.

<i>(Stemming/vote 12)</i>		
Ja	106	Oui
Nee	0	Non
Onthoudingen	27	Abstentions
Totaal	133	Total

Bijgevolg neemt de Kamer het voorstel van resolutie, zoals geamendeerd, aan. Het zal ter kennis van de regering worden gebracht. **(3209/8)**

En conséquence, la Chambre adopte la proposition de résolution, telle qu'amendée. Il en sera donné connaissance au gouvernement. **(3209/8)**

Reden van onthouding? (*Nee*)

Raison d'abstention? (*Non*)

31 Proposition de modification du Règlement de la Chambre des représentants, réformant la procédure de vérification des pouvoirs à la suite de la jurisprudence de la Cour européenne des droits de l'homme (3403/1)

31 Voorstel tot wijziging van het Reglement van de Kamer van volksvertegenwoordigers, met het oog op de hervorming van de onderzoeksprocedure voor de geloofsbrieven ingevolge rechtspraak van het Europees Hof voor de Rechten van de Mens (3403/1)

Quelqu'un demande-t-il la parole pour une déclaration avant le vote? (*Non*)

Vraagt iemand het woord voor een stemverklaring? (*Nee*)

Begin van de stemming / Début du vote.

Heeft iedereen gestemd en zijn stem nagekeken? / Tout le monde a-t-il voté et vérifié son vote?

Einde van de stemming / Fin du vote.

Uitslag van de stemming / Résultat du vote.

<i>(Stemming/vote 13)</i>		
Ja	112	Oui
Nee	0	Non
Onthoudingen	13	Abstentions
Totaal	125	Total

En conséquence, la Chambre adopte la proposition. La présente modification sera publiée au *Moniteur belge*. Bijgevolg neemt de Kamer het voorstel aan. Deze wijziging zal bekendgemaakt worden in het *Belgisch Staatsblad*.

32 Adoption de l'ordre du jour

32 Goedkeuring van de agenda

Nous devons procéder à l'approbation de l'ordre du jour de la séance de la semaine prochaine.

Wij moeten overgaan tot de goedkeuring van de agenda voor de vergadering van volgende week.

Y a-t-il une observation à ce sujet? (*Non*)

Zijn er dienaangaande opmerkingen? (*Nee*)

En conséquence, l'ordre du jour est adopté.

Bijgevolg is de agenda aangenomen.

La séance est levée. Prochaine séance le jeudi 15 juin 2023 à 12 h 00.
De vergadering wordt gesloten. Volgende vergadering donderdag 15 juni 2023 om 12.00 uur.

La séance est levée à 18 h 37.
De vergadering wordt gesloten om 18.37 uur.

*L'annexe est reprise dans une brochure
séparée, portant le numéro CRIV 55 PLEN 246
annexe.*

*De bijlage is opgenomen in een aparte brochure
met nummer CRIV 55 PLEN 246 bijlage.*

DETAIL DES VOTES NOMINATIFS**DETAIL VAN DE NAAMSTEMMINGEN**

Vote nominatif - Naamstemming: 001

Oui	129	Ja
-----	-----	----

Aouasti Khalil, Bacquelaine Daniel, Bayet Hugues, Beke Wouter, Ben Achour Malik, Bihet Mathieu, Bombled Christophe, Bonaventure Chanelle, Boukili Nabil, Briers Jan, Burton Emmanuel, Buysrogge Peter, Buyst Kim, Calvo Kristof, Chanson Julie, Claes Mieke, Colebunders Gaby, Cornet Cécile, Creemers Barbara, Creyelman Steven, Daems Greet, D'Amico Roberto, De Block Maggie, Dedecker Jean-Marie, Defossé Guillaume, De Jonge Tania, de Laveleye Séverine, Delizée Jean-Marc, De Maegd Michel, Demon Franky, Depoorter Kathleen, Depoortere Ortwin, Depraetere Melissa, De Roover Peter, De Smet François, De Spiegeleer Pieter, De Vriendt Wouter, De Vriendt Joris, De Vuyst Steven, Dewael Patrick, De Wit Sophie, Dewulf Nathalie, D'Haese Christoph, Dierick Leen, Dillen Marijke, Farih Nawal, Flahaut André, Francken Theo, Freilich Michael, Gabriëls Katja, Geens Koen, Gijbels Frieda, Gilissen Erik, Goethals Sigrid, Goffin Philippe, Hanus Mélissa, Hedebouw Raoul, Hennuy Laurence, Houtmeyers Katrien, Hugon Claire, Ingels Yngvild, Jiroflée Karin, Kir Emir, Kitir Meryame, Laaouej Ahmed, Lachaert Egbert, Lacroix Christophe, Lanjri Nahima, Leoni Leslie, Leysen Christian, Liekens Goedele, Marghem Marie-Christine, Mariage Louis, Merckx Sofie, Mertens Peter, Moscufo Nadia, Moutquin Simon, Muylle Nathalie, Özen Özlem, Pas Barbara, Piedboeuf Benoît, Pisman Kathleen, Pivin Philippe, Prévot Patrick, Raskin Wouter, Ravyts Kurt, Reuter Florence, Rigot Hervé, Roggeman Tomas, Rohonyi Sophie, Safai Darya, Samyn Ellen, Schlitz Sarah, Scourneau Vincent, Segers Ben, Senesael Daniel, Sneppe Dominiek, Thémont Sophie, Thiébaud Eric, Tillieux Eliane, Vajda Olivier, Vanbesien Dieter, Van Bossuyt Anneleen, Van den Bergh Jef, Vandenbroucke Joris, Vanden Burre Gilles, Vandenput Tim, Van der Donckt Wim, Van Grieken Tom, Van Hecke Stefaan, Van Hees Marco, Van Hoof Els, Van Lommel Reccino, Vanpeborgh Gitta, Van Peel Valerie, Vanrobaeys Anja, Van Vaerenbergh Kristien, Verduyckt Kris, Verhaert Marianne, Verhelst Kathleen, Verherstraeten Servais, Vermeersch Wouter, Verreyt Hans, Vicaire Albert, Vindevoghel Maria, Warmoes Thierry, Wilmès Sophie, Wollants Bert, Zanchetta Laurence

Non	000	Nee
-----	-----	-----

Abstentions	005	Onthoudingen
-------------	-----	--------------

Arens Josy, Dallemagne Georges, Fonck Catherine, Matz Vanessa, Prévot Maxime

Vote nominatif - Naamstemming: 002

Oui	096	Ja
-----	-----	----

Aouasti Khalil, Arens Josy, Bacquelaine Daniel, Bayet Hugues, Beke Wouter, Ben Achour Malik, Bihet Mathieu, Bombled Christophe, Bonaventure Chanelle, Boukili Nabil, Briers Jan, Burton Emmanuel, Buyst Kim, Calvo Kristof, Chanson Julie, Colebunders Gaby, Cornet Cécile, Creemers Barbara, Daems Greet, Dallemagne Georges, D'Amico Roberto, De Block Maggie, Defossé Guillaume, De Jonge Tania, de Laveleye Séverine, Delizée Jean-Marc, Demon Franky, Depraetere Melissa, De Smet François, De Vriendt Wouter, De Vuyst Steven, Dewael Patrick, Dierick Leen, Farih Nawal, Flahaut André, Fonck Catherine, Gabriëls Katja, Geens Koen, Goffin Philippe, Hanus Mélissa, Hedebouw Raoul, Hennuy Laurence, Hugon Claire, Jiroflée Karin, Kir Emir, Kitir Meryame, Laaouej Ahmed, Lachaert Egbert, Lacroix Christophe, Lanjri Nahima, Leoni Leslie, Leysen Christian, Marghem Marie-Christine, Mariage Louis, Matz Vanessa, Merckx Sofie, Mertens Peter, Moscufo Nadia, Moutquin Simon, Muylle Nathalie, Özen Özlem, Piedboeuf Benoît, Pisman Kathleen, Pivin Philippe, Prévot Maxime, Prévot Patrick, Reuter Florence, Rigot Hervé, Rohonyi Sophie, Schlitz Sarah, Scourneau Vincent, Segers Ben, Senesael Daniel, Thémont Sophie, Thiébaud Eric, Tillieux Eliane, Vajda Olivier, Vanbesien Dieter, Van

den Bergh Jef, Vandenbroucke Joris, Vanden Burre Gilles, Vandenput Tim, Van Hecke Stefaan, Van Hees Marco, Van Hoof Els, Vanpeborgh Gitta, Vanrobaeys Anja, Verduyckt Kris, Verhaert Marianne, Verhelst Kathleen, Verherstraeten Servais, Vicaire Albert, Vindevoghel Maria, Warmoes Thierry, Wilmès Sophie, Zanchetta Laurence

Non	021	Nee
-----	-----	-----

Buysrogge Peter, Claes Mieke, Dedecker Jean-Marie, Depoorter Kathleen, De Roover Peter, De Wit Sophie, D'Haese Christoph, Francken Theo, Freilich Michael, Gijbels Frieda, Goethals Sigrid, Houtmeyers Katrien, Ingels Yngvild, Raskin Wouter, Roggeman Tomas, Safai Darya, Van Bossuyt Anneleen, Van der Donckt Wim, Van Peel Valerie, Van Vaerenbergh Kristien, Wollants Bert

Abstentions	016	Onthoudingen
-------------	-----	--------------

Creyelman Steven, Depoortere Ortwin, De Spiegeleer Pieter, De Vriendt Joris, Dewulf Nathalie, Dillen Marijke, Gilissen Erik, Liekens Goedeke, Pas Barbara, Ravyts Kurt, Samyn Ellen, Snelpe Dominiek, Van Grieken Tom, Van Lommel Reccino, Vermeersch Wouter, Verreyt Hans

Vote nominatif - Naamstemming: 003

Oui	113	Ja
-----	-----	----

Aouasti Khalil, Arens Josy, Bacquelaine Daniel, Bayet Hugues, Beke Wouter, Ben Achour Malik, Bihet Mathieu, Bombled Christophe, Bonaventure Chanelle, Boukili Nabil, Briers Jan, Burton Emmanuel, Buyst Kim, Calvo Kristof, Chanson Julie, Colebunders Gaby, Cornet Cécile, Creemers Barbara, Creyelman Steven, Daems Greet, Dallemagne Georges, D'Amico Roberto, De Block Maggie, Defossé Guillaume, De Jonge Tania, de Laveleye Séverine, Delizée Jean-Marc, De Maegd Michel, Demon Franky, Depoortere Ortwin, Depraetere Melissa, De Smet François, De Spiegeleer Pieter, De Vriendt Wouter, De Vriendt Joris, De Vuyst Steven, Dewael Patrick, Dewulf Nathalie, Dierick Leen, Dillen Marijke, Farih Nawal, Flahaut André, Fonck Catherine, Gabriëls Katja, Geens Koen, Gilissen Erik, Goffin Philippe, Hanus Mélissa, Hedebouw Raoul, Hennuy Laurence, Hugon Claire, Jiroflée Karin, Kir Emir, Kitir Meryame, Laaouej Ahmed, Lachaert Egbert, Lacroix Christophe, Lanjri Nahima, Leoni Leslie, Leysen Christian, Liekens Goedeke, Marghem Marie-Christine, Mariage Louis, Matz Vanessa, Merckx Sofie, Mertens Peter, Moscufo Nadia, Moutquin Simon, Muylle Nathalie, Özen Özlem, Pas Barbara, Piedboeuf Benoît, Pisman Kathleen, Pivin Philippe, Prévot Maxime, Prévot Patrick, Ravyts Kurt, Reuter Florence, Rigot Hervé, Rohonyi Sophie, Samyn Ellen, Schlitz Sarah, Scourneau Vincent, Segers Ben, Senesael Daniel, Snelpe Dominiek, Thémont Sophie, Thiébaud Eric, Tillieux Eliane, Vajda Olivier, Vanbesien Dieter, Van den Bergh Jef, Vandenbroucke Joris, Vanden Burre Gilles, Vandenput Tim, Van Grieken Tom, Van Hecke Stefaan, Van Hees Marco, Van Hoof Els, Van Lommel Reccino, Vanpeborgh Gitta, Vanrobaeys Anja, Verduyckt Kris, Verhaert Marianne, Verhelst Kathleen, Verherstraeten Servais, Vermeersch Wouter, Verreyt Hans, Vicaire Albert, Vindevoghel Maria, Warmoes Thierry, Wilmès Sophie, Zanchetta Laurence

Non	000	Nee
-----	-----	-----

Abstentions	021	Onthoudingen
-------------	-----	--------------

Buysrogge Peter, Claes Mieke, Dedecker Jean-Marie, Depoorter Kathleen, De Roover Peter, De Wit Sophie, D'Haese Christoph, Francken Theo, Freilich Michael, Gijbels Frieda, Goethals Sigrid, Houtmeyers Katrien, Ingels Yngvild, Raskin Wouter, Roggeman Tomas, Safai Darya, Van Bossuyt Anneleen, Van der Donckt Wim, Van Peel Valerie, Van Vaerenbergh Kristien, Wollants Bert

Vote nominatif - Naamstemming: 004

Oui	012	Ja
-----	-----	----

Boukili Nabil, Colebunders Gaby, Daems Greet, D'Amico Roberto, De Vuyst Steven, Hedeboom Raoul, Merckx Sofie, Mertens Peter, Moscufo Nadia, Van Hees Marco, Vindevoghel Maria, Warmoes Thierry

Non	107	Nee
-----	-----	-----

Aouasti Khalil, Arens Josy, Bacquelaine Daniel, Bayet Hugues, Beke Wouter, Ben Achour Malik, Bihet Mathieu, Bombed Christophe, Bonaventure Chanelle, Briers Jan, Burton Emmanuel, Buysrogge Peter, Buyst Kim, Calvo Kristof, Chanson Julie, Claes Mieke, Cornet Cécile, Creemers Barbara, Dallemagne Georges, De Block Maggie, Dedeker Jean-Marie, Defossé Guillaume, De Jonge Tania, de Laveleye Séverine, Delizée Jean-Marc, De Maegd Michel, Demon Franky, Depoorter Kathleen, Depraetere Melissa, De Roover Peter, De Smet François, De Vriendt Wouter, Dewael Patrick, De Wit Sophie, D'Haese Christoph, Dierick Leen, Farih Nawal, Flahaut André, Fonck Catherine, Francken Theo, Freilich Michael, Gabriëls Katja, Geens Koen, Gijbels Frieda, Goethals Sigrid, Goffin Philippe, Hanus Mélissa, Hennuy Laurence, Houtmeyers Katrien, Hugon Claire, Ingels Yngvild, Jiroflée Karin, Kir Emir, Kitir Meryame, Laaouej Ahmed, Lachaert Egbert, Lacroix Christophe, Lanjri Nahima, Leoni Leslie, Leysen Christian, Liekens Goedeke, Marghem Marie-Christine, Mariage Louis, Matz Vanessa, Moutquin Simon, Muylle Nathalie, Özen Özlem, Piedboeuf Benoît, Pisman Kathleen, Pivin Philippe, Prévot Maxime, Prévot Patrick, Raskin Wouter, Reuter Florence, Rigot Hervé, Roggeman Tomas, Rohonyi Sophie, Safai Darya, Schlitz Sarah, Scourneau Vincent, Segers Ben, Senesael Daniel, Thémont Sophie, Thiébaud Eric, Tillieux Eliane, Vajda Olivier, Vanbesien Dieter, Van Bossuyt Anneleen, Van den Bergh Jef, Vandenbroucke Joris, Vanden Burre Gilles, Vandenput Tim, Van der Donckt Wim, Van Hecke Stefaan, Van Hoof Els, Vanpeborgh Gitta, Van Peel Valerie, Vanrobaeys Anja, Van Vaerenbergh Kristien, Verduyck Kris, Verhaert Marianne, Verhelst Kathleen, Verherstraeten Servais, Vicaire Albert, Wilmès Sophie, Wollants Bert, Zanchetta Laurence

Abstentions	015	Onthoudingen
-------------	-----	--------------

Creyelman Steven, Depoortere Ortwin, De Spiegeleer Pieter, De Vriendt Joris, Dewulf Nathalie, Dillen Marijke, Gilissen Erik, Pas Barbara, Ravyts Kurt, Samyn Ellen, Sneppe Dominiek, Van Grieken Tom, Van Lommel Reccino, Vermeersch Wouter, Verreyt Hans

Vote nominatif - Naamstemming: 005

Oui	133	Ja
-----	-----	----

Aouasti Khalil, Arens Josy, Bacquelaine Daniel, Bayet Hugues, Beke Wouter, Ben Achour Malik, Bihet Mathieu, Bombed Christophe, Bonaventure Chanelle, Boukili Nabil, Briers Jan, Burton Emmanuel, Buysrogge Peter, Buyst Kim, Calvo Kristof, Chanson Julie, Claes Mieke, Colebunders Gaby, Cornet Cécile, Creemers Barbara, Creyelman Steven, Daems Greet, Dallemagne Georges, D'Amico Roberto, De Block Maggie, Dedeker Jean-Marie, Defossé Guillaume, De Jonge Tania, de Laveleye Séverine, Delizée Jean-Marc, De Maegd Michel, Demon Franky, Depoorter Kathleen, Depoortere Ortwin, Depraetere Melissa, De Roover Peter, De Smet François, De Spiegeleer Pieter, De Vriendt Wouter, De Vriendt Joris, De Vuyst Steven, Dewael Patrick, De Wit Sophie, Dewulf Nathalie, D'Haese Christoph, Dierick Leen, Dillen Marijke, Farih Nawal, Flahaut André, Fonck Catherine, Francken Theo, Freilich Michael, Gabriëls Katja, Geens Koen, Gijbels Frieda, Gilissen Erik, Goethals Sigrid, Goffin Philippe, Hanus Mélissa, Hedeboom Raoul, Hennuy Laurence, Houtmeyers Katrien, Hugon Claire, Ingels Yngvild, Jiroflée Karin, Kir Emir, Kitir Meryame, Laaouej Ahmed, Lachaert Egbert, Lacroix Christophe, Lanjri Nahima, Leoni Leslie, Leysen Christian, Liekens Goedeke, Marghem Marie-Christine, Mariage Louis, Matz Vanessa, Merckx Sofie, Mertens Peter, Moutquin Simon, Muylle Nathalie, Özen Özlem, Pas Barbara, Piedboeuf Benoît, Pisman Kathleen, Pivin Philippe, Prévot Maxime, Prévot Patrick, Raskin Wouter, Ravyts Kurt, Reuter Florence, Rigot Hervé, Roggeman Tomas, Rohonyi Sophie, Safai Darya, Samyn Ellen, Schlitz Sarah, Scourneau Vincent, Segers Ben, Senesael Daniel, Sneppe Dominiek, Thémont Sophie, Thiébaud Eric, Tillieux Eliane, Vajda Olivier, Vanbesien Dieter, Van Bossuyt Anneleen, Van den Bergh Jef, Vandenbroucke Joris, Vanden Burre Gilles, Vandenput Tim, Van der Donckt Wim, Van Grieken Tom, Van Hecke Stefaan, Van Hees Marco, Van Hoof Els, Van Lommel

Reccino, Vanpeborgh Gitta, Van Peel Valerie, Vanrobaeys Anja, Van Vaerenbergh Kristien, Verduyckt Kris, Verhaert Marianne, Verhelst Kathleen, Verherstraeten Servais, Vermeersch Wouter, Verreyt Hans, Vicaire Albert, Vindevoghel Maria, Warmoes Thierry, Wilmès Sophie, Wollants Bert, Zanchetta Laurence

Non	000	Nee
-----	-----	-----

Abstentions	000	Onthoudingen
-------------	-----	--------------

Vote nominatif - Naamstemming: 006

Oui	133	Ja
-----	-----	----

Aouasti Khalil, Arens Josy, Bacquelaïne Daniel, Bayet Hugues, Beke Wouter, Ben Achour Malik, Bihet Mathieu, Bombled Christophe, Bonaventure Chanelle, Boukili Nabil, Briers Jan, Burton Emmanuel, Buysrogge Peter, Buyst Kim, Calvo Kristof, Chanson Julie, Claes Mieke, Colebunders Gaby, Cornet Cécile, Creemers Barbara, Creyelman Steven, Daems Greet, Dallemagne Georges, D'Amico Roberto, De Block Maggie, Dedeker Jean-Marie, Defossé Guillaume, De Jonge Tania, de Laveleye Séverine, Delizée Jean-Marc, De Maegd Michel, Demon Franky, Depoorter Kathleen, Depoortere Ortwin, Depraetere Melissa, De Roover Peter, De Smet François, De Spiegeleer Pieter, De Vriendt Wouter, De Vriendt Joris, De Vuyst Steven, Dewael Patrick, De Wit Sophie, Dewulf Nathalie, D'Haese Christoph, Dierick Leen, Dillen Marijke, Farih Nawal, Flahaut André, Fonck Catherine, Francken Theo, Freilich Michael, Gabriëls Katja, Geens Koen, Gijbels Frieda, Gilissen Erik, Goethals Sigrid, Goffin Philippe, Hanus Mélissa, Hedebouw Raoul, Hennuy Laurence, Houtmeyers Katrien, Hugon Claire, Ingels Yngvild, Jiroflée Karin, Kir Emir, Kitir Meryame, Laaouej Ahmed, Lachaert Egbert, Lacroix Christophe, Lanjri Nahima, Leoni Leslie, Liekens Goedeke, Marghem Marie-Christine, Mariage Louis, Matz Vanessa, Merckx Sofie, Mertens Peter, Moscufo Nadia, Moutquin Simon, Muylle Nathalie, Özen Özlem, Pas Barbara, Piedboeuf Benoît, Pisman Kathleen, Pivin Philippe, Prévot Maxime, Prévot Patrick, Raskin Wouter, Ravys Kurt, Reuter Florence, Rigot Hervé, Roggeman Tomas, Rohonyi Sophie, Safai Darya, Samyn Ellen, Schlitz Sarah, Scourneau Vincent, Segers Ben, Senesael Daniel, Sneppe Dominiek, Thémont Sophie, Thiébaud Eric, Tillieux Eliane, Vajda Olivier, Vanbesien Dieter, Van Bossuyt Anneleen, Van den Bergh Jef, Vandenbroucke Joris, Vanden Burre Gilles, Vandenput Tim, Van der Donckt Wim, Van Grieken Tom, Van Hecke Stefaan, Van Hees Marco, Van Hoof Els, Van Lommel Reccino, Vanpeborgh Gitta, Van Peel Valerie, Vanrobaeys Anja, Van Vaerenbergh Kristien, Verduyckt Kris, Verhaert Marianne, Verhelst Kathleen, Verherstraeten Servais, Vermeersch Wouter, Verreyt Hans, Vicaire Albert, Vindevoghel Maria, Warmoes Thierry, Wilmès Sophie, Wollants Bert, Zanchetta Laurence

Non	000	Nee
-----	-----	-----

Abstentions	000	Onthoudingen
-------------	-----	--------------

Vote nominatif - Naamstemming: 007

Oui	119	Ja
-----	-----	----

Aouasti Khalil, Arens Josy, Bacquelaïne Daniel, Bayet Hugues, Beke Wouter, Ben Achour Malik, Bihet Mathieu, Bombled Christophe, Bonaventure Chanelle, Briers Jan, Burton Emmanuel, Buysrogge Peter, Buyst Kim, Calvo Kristof, Chanson Julie, Claes Mieke, Cornet Cécile, Creemers Barbara, Creyelman Steven, Dallemagne Georges, De Block Maggie, Dedeker Jean-Marie, Defossé Guillaume, De Jonge Tania, de Laveleye Séverine, Delizée Jean-Marc, De Maegd Michel, Demon Franky, Depoorter Kathleen, Depoortere Ortwin, Depraetere Melissa, De Roover Peter, De Smet François, De Spiegeleer Pieter, De Vriendt Wouter, De Vriendt Joris, Dewael Patrick, De Wit Sophie, Dewulf Nathalie, D'Haese Christoph, Dierick Leen, Dillen Marijke, Farih Nawal, Flahaut André, Fonck Catherine, Francken Theo,

Freilich Michael, Gabriëls Katja, Geens Koen, Gijbels Frieda, Gilissen Erik, Goethals Sigrid, Goffin Philippe, Hanus Mélissa, Hennuy Laurence, Houtmeyers Katrien, Hugon Claire, Ingels Yngvild, Jiroflée Karin, Kir Emir, Kitir Meryame, Laaouej Ahmed, Lacroix Christophe, Lanjri Nahima, Leoni Leslie, Marghem Marie-Christine, Mariage Louis, Matz Vanessa, Moutquin Simon, Muylle Nathalie, Özen Özlem, Pas Barbara, Piedboeuf Benoît, Pisman Kathleen, Pivin Philippe, Prévot Maxime, Prévot Patrick, Raskin Wouter, Ravyts Kurt, Reuter Florence, Rigot Hervé, Roggeman Tomas, Rohonyi Sophie, Safai Darya, Samyn Ellen, Schlitz Sarah, Scourneau Vincent, Segers Ben, Senesael Daniel, Sneppe Dominiek, Thémont Sophie, Thiébaud Eric, Tillieux Eliane, Vajda Olivier, Vanbesien Dieter, Van Bossuyt Anneleen, Van den Bergh Jef, Vandenbroucke Joris, Vanden Burre Gilles, Vandenput Tim, Van der Donckt Wim, Van Grieken Tom, Van Hecke Stefaan, Van Hoof Els, Van Lommel Reccino, Vanpeborgh Gitta, Van Peel Valerie, Vanrobaeys Anja, Van Vaerenbergh Kristien, Verduyckt Kris, Verhaert Marianne, Verhelst Kathleen, Verherstraeten Servais, Vermeersch Wouter, Verreyt Hans, Vicaire Albert, Wilmès Sophie, Wollants Bert, Zanchetta Laurence

Non	000	Nee
-----	-----	-----

Abstentions	012	Onthoudingen
-------------	-----	--------------

Boukili Nabil, Colebunders Gaby, Daems Greet, D'Amico Roberto, De Vuyst Steven, Hedeboom Raoul, Merckx Sofie, Mertens Peter, Moscufo Nadia, Van Hees Marco, Vindevoghel Maria, Warmoes Thierry

Vote nominatif - Naamstemming: 008

Oui	133	Ja
-----	-----	----

Aouasti Khalil, Arens Josy, Bacquelaine Daniel, Bayet Hugues, Beke Wouter, Ben Achour Malik, Bihet Mathieu, Bombled Christophe, Bonaventure Chanelle, Boukili Nabil, Briers Jan, Burton Emmanuel, Buysrogge Peter, Buyst Kim, Calvo Kristof, Chanson Julie, Claes Mieke, Colebunders Gaby, Cornet Cécile, Creemers Barbara, Creyelman Steven, Daems Greet, Dallemagne Georges, D'Amico Roberto, De Block Maggie, Dedecker Jean-Marie, Defossé Guillaume, De Jonge Tania, de Laveleye Séverine, Delizée Jean-Marc, De Maegd Michel, Demon Franky, Depoorter Kathleen, Depoortere Ortwin, Depraetere Melissa, De Roover Peter, De Smet François, De Spiegeleer Pieter, De Vriendt Wouter, De Vriendt Joris, De Vuyst Steven, Dewael Patrick, De Wit Sophie, Dewulf Nathalie, D'Haese Christoph, Dierick Leen, Dillen Marijke, Farih Nawal, Flahaut André, Fonck Catherine, Francken Theo, Freilich Michael, Gabriëls Katja, Geens Koen, Gijbels Frieda, Gilissen Erik, Goethals Sigrid, Goffin Philippe, Hanus Mélissa, Hedeboom Raoul, Hennuy Laurence, Houtmeyers Katrien, Hugon Claire, Ingels Yngvild, Jiroflée Karin, Kir Emir, Kitir Meryame, Laaouej Ahmed, Lachaert Egbert, Lacroix Christophe, Lanjri Nahima, Leoni Leslie, Liekens Goedele, Marghem Marie-Christine, Mariage Louis, Matz Vanessa, Merckx Sofie, Mertens Peter, Moscufo Nadia, Moutquin Simon, Muylle Nathalie, Özen Özlem, Pas Barbara, Piedboeuf Benoît, Pisman Kathleen, Pivin Philippe, Prévot Maxime, Prévot Patrick, Raskin Wouter, Ravyts Kurt, Reuter Florence, Rigot Hervé, Roggeman Tomas, Rohonyi Sophie, Safai Darya, Samyn Ellen, Schlitz Sarah, Scourneau Vincent, Segers Ben, Senesael Daniel, Sneppe Dominiek, Thémont Sophie, Thiébaud Eric, Tillieux Eliane, Vajda Olivier, Vanbesien Dieter, Van Bossuyt Anneleen, Van den Bergh Jef, Vandenbroucke Joris, Vanden Burre Gilles, Vandenput Tim, Van der Donckt Wim, Van Grieken Tom, Van Hecke Stefaan, Van Hees Marco, Van Hoof Els, Van Lommel Reccino, Vanpeborgh Gitta, Van Peel Valerie, Vanrobaeys Anja, Van Vaerenbergh Kristien, Verduyckt Kris, Verhaert Marianne, Verhelst Kathleen, Verherstraeten Servais, Vermeersch Wouter, Verreyt Hans, Vicaire Albert, Vindevoghel Maria, Warmoes Thierry, Wilmès Sophie, Wollants Bert, Zanchetta Laurence

Non	000	Nee
-----	-----	-----

Abstentions	000	Onthoudingen
-------------	-----	--------------

Vote nominatif - Naamstemming: 009

Oui	118	Ja
-----	-----	----

Aouasti Khalil, Arens Josy, Bacquelaine Daniel, Bayet Hugues, Ben Achour Malik, Bihet Mathieu, Bombled Christophe, Bonaventure Chanelle, Briers Jan, Burton Emmanuel, Buysrogge Peter, Buyst Kim, Calvo Kristof, Chanson Julie, Claes Mieke, Cornet Cécile, Creemers Barbara, Creyelman Steven, Dallemagne Georges, De Block Maggie, Dedecker Jean-Marie, Defossé Guillaume, De Jonge Tania, de Laveleye Séverine, Delizée Jean-Marc, De Maegd Michel, Demon Franky, Depoorter Kathleen, Depoortere Ortwin, Depraetere Melissa, De Roover Peter, De Smet François, De Spiegeleer Pieter, De Vriendt Wouter, De Vriendt Joris, Dewael Patrick, De Wit Sophie, Dewulf Nathalie, D'Haese Christoph, Dierick Leen, Dillen Marijke, Farih Nawal, Flahaut André, Fonck Catherine, Francken Theo, Freilich Michael, Gabriëls Katja, Geens Koen, Gijbels Frieda, Gilissen Erik, Goethals Sigrid, Goffin Philippe, Hanus Mélissa, Hennuy Laurence, Houtmeyers Katrien, Hugon Claire, Ingels Yngvild, Jiroflée Karin, Kir Emir, Kitir Meryame, Laaouej Ahmed, Lachaert Egbert, Lacroix Christophe, Lanjri Nahima, Leoni Leslie, Liekens Goedeke, Marghem Marie-Christine, Mariage Louis, Matz Vanessa, Moutquin Simon, Muylle Nathalie, Özen Özlem, Pas Barbara, Piedboeuf Benoît, Pisman Kathleen, Pivin Philippe, Prévot Maxime, Prévot Patrick, Raskin Wouter, Ravyts Kurt, Reuter Florence, Rigot Hervé, Roggeman Tomas, Safai Darya, Samyn Ellen, Schlitz Sarah, Scourneau Vincent, Segers Ben, Senesael Daniel, Sneppe Dominiek, Thémont Sophie, Thiébaud Eric, Tillieux Eliane, Vajda Olivier, Vanbesien Dieter, Van Bossuyt Anneleen, Van den Bergh Jef, Vandenbroucke Joris, Vanden Burre Gilles, Vandenput Tim, Van der Donckt Wim, Van Grieken Tom, Van Hecke Stefaan, Van Lommel Reccino, Vanpeborgh Gitta, Van Peel Valerie, Vanrobaeys Anja, Van Vaerenbergh Kristien, Verduyckt Kris, Verhaert Marianne, Verhelst Kathleen, Verherstraeten Servais, Vermeersch Wouter, Verreyt Hans, Vicaire Albert, Wilmès Sophie, Wollants Bert, Zanchetta Laurence

Non	000	Nee
-----	-----	-----

Abstentions	012	Onthoudingen
-------------	-----	--------------

Boukili Nabil, Colebunders Gaby, Daems Greet, D'Amico Roberto, De Vuyst Steven, Hedebouw Raoul, Merckx Sofie, Mertens Peter, Moscufo Nadia, Van Hees Marco, Vindevoghel Maria, Warmoes Thierry

Vote nominatif - Naamstemming: 010

Oui	133	Ja
-----	-----	----

Aouasti Khalil, Arens Josy, Bacquelaine Daniel, Bayet Hugues, Beke Wouter, Ben Achour Malik, Bihet Mathieu, Bombled Christophe, Bonaventure Chanelle, Boukili Nabil, Briers Jan, Burton Emmanuel, Buysrogge Peter, Buyst Kim, Calvo Kristof, Chanson Julie, Claes Mieke, Colebunders Gaby, Cornet Cécile, Creemers Barbara, Creyelman Steven, Daems Greet, Dallemagne Georges, D'Amico Roberto, De Block Maggie, Dedecker Jean-Marie, Defossé Guillaume, De Jonge Tania, de Laveleye Séverine, Delizée Jean-Marc, De Maegd Michel, Demon Franky, Depoorter Kathleen, Depoortere Ortwin, Depraetere Melissa, De Roover Peter, De Smet François, De Spiegeleer Pieter, De Vriendt Wouter, De Vriendt Joris, De Vuyst Steven, Dewael Patrick, De Wit Sophie, Dewulf Nathalie, D'Haese Christoph, Dierick Leen, Dillen Marijke, Farih Nawal, Flahaut André, Fonck Catherine, Francken Theo, Freilich Michael, Gabriëls Katja, Geens Koen, Gijbels Frieda, Gilissen Erik, Goethals Sigrid, Goffin Philippe, Hanus Mélissa, Hedebouw Raoul, Hennuy Laurence, Houtmeyers Katrien, Hugon Claire, Ingels Yngvild, Jiroflée Karin, Kir Emir, Kitir Meryame, Laaouej Ahmed, Lachaert Egbert, Lacroix Christophe, Lanjri Nahima, Leoni Leslie, Liekens Goedeke, Marghem Marie-Christine, Mariage Louis, Matz Vanessa, Merckx Sofie, Mertens Peter, Moscufo Nadia, Moutquin Simon, Muylle Nathalie, Özen Özlem, Pas Barbara, Piedboeuf Benoît, Pisman Kathleen, Pivin Philippe, Prévot Maxime, Prévot Patrick, Raskin Wouter, Ravyts Kurt, Reuter Florence, Rigot Hervé, Roggeman Tomas, Rohonyi Sophie, Safai Darya, Samyn Ellen, Schlitz Sarah, Scourneau Vincent, Segers Ben, Senesael Daniel, Sneppe Dominiek, Thémont Sophie, Thiébaud Eric, Tillieux Eliane, Vajda Olivier, Vanbesien Dieter, Van Bossuyt Anneleen, Van den Bergh Jef, Vandenbroucke Joris, Vanden Burre Gilles, Vandenput Tim, Van der Donckt Wim, Van Grieken Tom, Van Hecke Stefaan, Van Hees Marco, Van Hoof Els, Van Lommel

Reccino, Vanpeborgh Gitta, Van Peel Valerie, Vanrobaeys Anja, Van Vaerenbergh Kristien, Verduyckt Kris, Verhaert Marianne, Verhelst Kathleen, Verherstraeten Servais, Vermeersch Wouter, Verreyt Hans, Vicaire Albert, Vindevoghel Maria, Warmoes Thierry, Wilmès Sophie, Wollants Bert, Zanchetta Laurence

Non	000	Nee
-----	-----	-----

Abstentions	000	Onthoudingen
-------------	-----	--------------

Vote nominatif - Naamstemming: 011 (annulé – geannuleerd)

Oui	021	Ja
-----	-----	----

Bacquelaine Daniel, Bayet Hugues, Bihet Mathieu, Burton Emmanuel, Buysrogge Peter, De Block Maggie, Defossé Guillaume, De Roover Peter, De Smet François, Dewael Patrick, D'Haese Christoph, Jiroflée Karin, Laaouej Ahmed, Mariage Louis, Moutquin Simon, Piedboeuf Benoît, Senesael Daniel, Vanpeborgh Gitta, Van Peel Valerie, Vanrobaeys Anja, Vicaire Albert

Non	000	Nee
-----	-----	-----

Abstentions	008	Onthoudingen
-------------	-----	--------------

Boukili Nabil, Colebunders Gaby, Gilissen Erik, Mertens Peter, Pas Barbara, Sneppe Dominiek, Van Hees Marco, Vermeersch Wouter

Vote nominatif - Naamstemming: 012

Oui	106	Ja
-----	-----	----

Aouasti Khalil, Arens Josy, Bacquelaine Daniel, Bayet Hugues, Beke Wouter, Ben Achour Malik, Bihet Mathieu, Bombled Christophe, Bonaventure Chanelle, Briers Jan, Burton Emmanuel, Buysrogge Peter, Buyst Kim, Calvo Kristof, Chanson Julie, Claes Mieke, Cornet Cécile, Creemers Barbara, Dallemagne Georges, De Block Maggie, Dedecker Jean-Marie, Defossé Guillaume, De Jonge Tania, de Laveleye Séverine, Delizée Jean-Marc, De Maegd Michel, Demon Franky, Depoorter Kathleen, Depraetere Melissa, De Roover Peter, De Smet François, De Vriendt Wouter, Dewael Patrick, De Wit Sophie, D'Haese Christoph, Dierick Leen, Farih Nawal, Flahaut André, Fonck Catherine, Francken Theo, Freilich Michael, Gabriëls Katja, Geens Koen, Gijbels Frieda, Goethals Sigrid, Goffin Philippe, Hanus Mélissa, Hennuy Laurence, Houtmeyers Katrien, Hugon Claire, Ingels Yngvild, Jiroflée Karin, Kir Emir, Kitir Meryame, Laaouej Ahmed, Lachaert Egbert, Lacroix Christophe, Lanjri Nahima, Leoni Leslie, Liekens Goedeke, Marghem Marie-Christine, Mariage Louis, Matz Vanessa, Moutquin Simon, Muylle Nathalie, Özen Özlem, Piedboeuf Benoît, Pisman Kathleen, Pivin Philippe, Prévot Maxime, Prévot Patrick, Raskin Wouter, Reuter Florence, Rigot Hervé, Roggeman Tomas, Rohonyi Sophie, Safai Darya, Schlitz Sarah, Scourneau Vincent, Segers Ben, Senesael Daniel, Thémont Sophie, Thiébaud Eric, Tillieux Eliane, Vajda Olivier, Vanbesien Dieter, Van Bossuyt Anneleen, Van den Bergh Jef, Vandenbroucke Joris, Vanden Burre Gilles, Vandenput Tim, Van der Donckt Wim, Van Hecke Stefaan, Van Hoof Els, Vanpeborgh Gitta, Van Peel Valerie, Vanrobaeys Anja, Van Vaerenbergh Kristien, Verduyckt Kris, Verhaert Marianne, Verhelst Kathleen, Verherstraeten Servais, Vicaire Albert, Wilmès Sophie, Wollants Bert, Zanchetta Laurence

Non	000	Nee
-----	-----	-----

Abstentions	027	Onthoudingen
-------------	-----	--------------

Boukili Nabil, Colebunders Gaby, Creyelman Steven, Daems Greet, D'Amico Roberto, Depoortere Ortwin, De Spiegeleer Pieter, De Vriendt Joris, De Vuyst Steven, Dewulf Nathalie, Dillen Marijke, Gilissen Erik, Hedebouw Raoul, Merckx Sofie, Mertens Peter, Moscufo Nadia, Pas Barbara, Ravyts Kurt, Samyn Ellen, Sneppe Dominiek, Van Grieken Tom, Van Hees Marco, Van Lommel Reccino, Vermeersch Wouter, Verreyt Hans, Vindevoghel Maria, Warmoes Thierry

Vote nominatif - Naamstemming: 013

Oui	112	Ja
-----	-----	----

Aouasti Khalil, Arens Josy, Bacquelaine Daniel, Bayet Hugues, Ben Achour Malik, Bihet Mathieu, Bombled Christophe, Bonaventure Chanelle, Briers Jan, Burton Emmanuel, Buysrogge Peter, Buyst Kim, Chanson Julie, Cornet Cécile, Creemers Barbara, Creyelman Steven, Dallemagne Georges, De Block Maggie, Dedecker Jean-Marie, Defossé Guillaume, De Jonge Tania, de Laveleye Séverine, Delizée Jean-Marc, De Maegd Michel, Demon Franky, Depoorter Kathleen, Depoortere Ortwin, Depraetere Melissa, De Roover Peter, De Spiegeleer Pieter, De Vriendt Wouter, De Vriendt Joris, Dewael Patrick, De Wit Sophie, Dewulf Nathalie, D'Haese Christoph, Dillen Marijke, Farih Nawal, Flahaut André, Fonck Catherine, Francken Theo, Freilich Michael, Gabriëls Katja, Geens Koen, Gijbels Frieda, Gilissen Erik, Goethals Sigrid, Goffin Philippe, Hanus Mélissa, Hennuy Laurence, Houtmeyers Katrien, Hugon Claire, Ingels Yngvild, Jiroflée Karin, Kir Emir, Kitir Meryame, Laaouej Ahmed, Lachaert Egbert, Lacroix Christophe, Lanjri Nahima, Leoni Leslie, Liekens Goedeke, Marghem Marie-Christine, Mariage Louis, Matz Vanessa, Moutquin Simon, Muylle Nathalie, Özen Özlem, Pas Barbara, Piedboeuf Benoît, Pisman Kathleen, Pivin Philippe, Prévot Maxime, Prévot Patrick, Raskin Wouter, Ravyts Kurt, Reuter Florence, Rigot Hervé, Roggeman Tomas, Samyn Ellen, Scourneau Vincent, Segers Ben, Senesael Daniel, Sneppe Dominiek, Thémont Sophie, Thiébaud Eric, Tillieux Eliane, Vajda Olivier, Vanbesien Dieter, Van Bossuyt Anneleen, Van den Bergh Jef, Vandenbroucke Joris, Vanden Burre Gilles, Vandenput Tim, Van der Donckt Wim, Van Grieken Tom, Van Hecke Stefaan, Van Lommel Reccino, Vanpeborgh Gitta, Van Peel Valerie, Vanrobaeys Anja, Van Vaerenbergh Kristien, Verduyck Kris, Verhaert Marianne, Verhelst Kathleen, Verherstraeten Servais, Vermeersch Wouter, Verreyt Hans, Vicaire Albert, Wilmès Sophie, Wollants Bert, Zanchetta Laurence

Non	000	Nee
-----	-----	-----

Abstentions	013	Onthoudingen
-------------	-----	--------------

Boukili Nabil, Colebunders Gaby, Daems Greet, D'Amico Roberto, De Smet François, Hedebouw Raoul, Merckx Sofie, Mertens Peter, Moscufo Nadia, Rohonyi Sophie, Van Hees Marco, Vindevoghel Maria, Warmoes Thierry